

Digitaliseret af | Digitised by

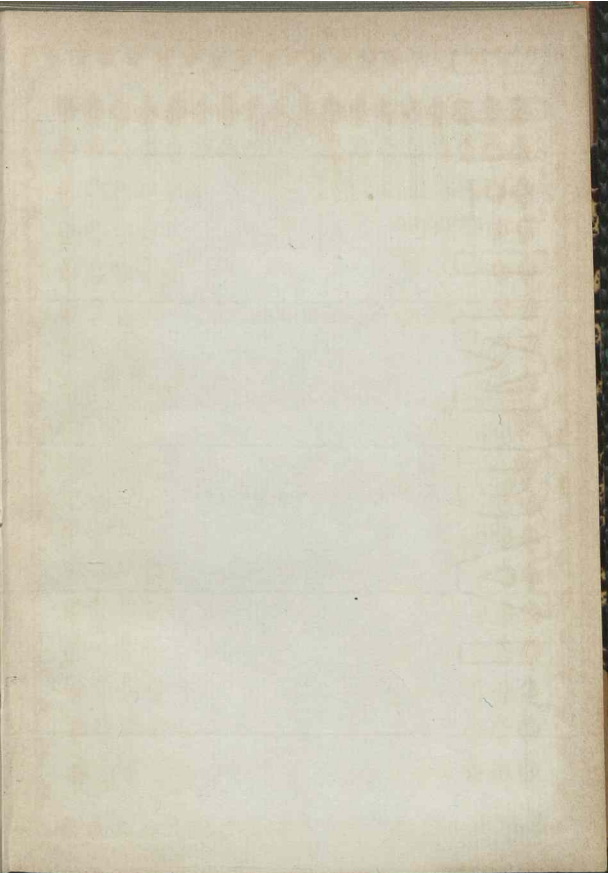
Forfatter(e) Author(s):	Tolstoj, Leo.; af Leo Tolstoi ; oversat af Sofie Horten.
Titel Title:	<u>Tosse-Ivan og andre Fortællinger</u>
Udgivet år og sted Publication time and place:	København : Det Dansk-Norske Forlagskompagni (i Komm.), [1911]
Fysiske størrelse Physical extent:	154 s.

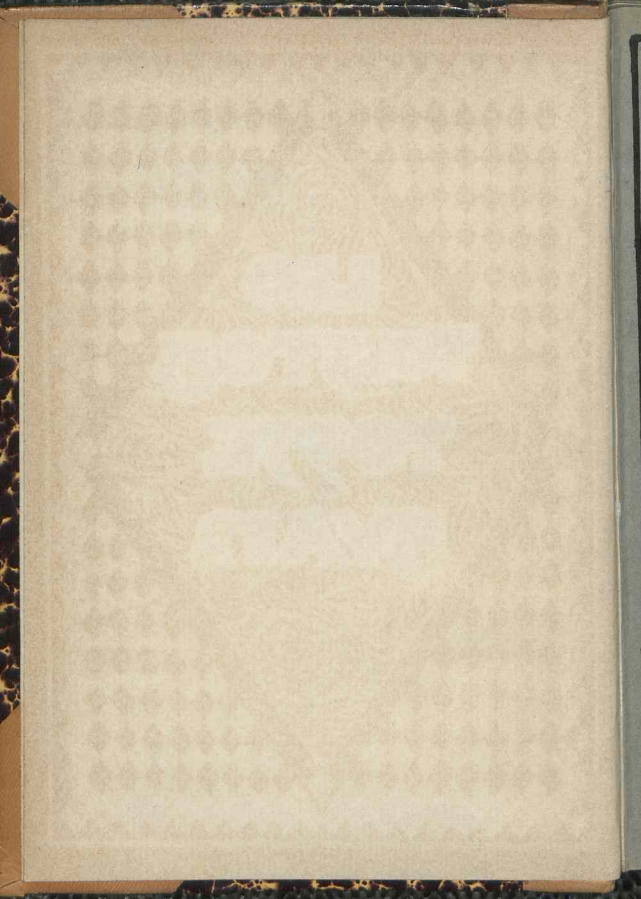
DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

LEO
TOLSTOJ
TOSSE
IVAN

TOSSE-IVAN

OG ANDRE FORTÆLLINGER

AF

LEO TOLSTOI

OVERSAT AF

SOFIE HORTEN

1912. 11656

KØBENHAVN

DET DANSK-NORSKE FORLAGSKOMPAGNI

I Komm.

S. L. Møllers Bogtrykkeri. København.

I. KAPITEL.

Der var engang en rig Landmand, som havde tre Sønner og en Datter, som desværre var døvstum. Hun havde faaet Navnet Mariane, den ældste Broder hed Semjon, med Tilnavnet »Krigeren«, den anden hed Tarrass med Tilnavnet »den tykke«, og den yngste Broder var døbt *Ivan*, men kaldtes almindeligt »Tosse-Ivan«.

Efter nogen Tids Forløb gik den ældste Broder, Semjon, Krigeren, i Krig, og kæmpede for Kejseren i et stort, mægtigt Rige. Tarrass, den tykke, drog til Staden, gav sig i Lære hos en Købmand og blev senere selv Handelsherre. Kun den yngste Broder, Tosse-Ivan, blev hjemme i Landsbyen hos Forældrene og Søsteren Mariane, og blev en flittig Bonde.

Semjon, den tapre Soldat, gjorde en glimrende, militær Karriere, købte sig et stort Gods og formælede sig med den eneste Datter af en gammel rig og fornem Slægt. Hans Gage som høj Militær var tillige meget betydelig, men trods al hans Rigdom, vilde det dog aldrig slaa til for ham, thi den naadige Frue brugte mere end Manden kunde skaffe. For nu ikke at komme i Gæld, rejste han ud til sit Gods for at forsøge, om han der kunde opdrive nogle rede Penge. Men Forvalteren trak paa Skulderen og sagde:

»Godset kan endnu intet indbringe, thi her mangler selv det allernødvendigste. Vi har hverken Redskaber

nok eller Heste. Okser og Kør har vi heller ikke. Hvordan kan man vente, at et Gods under saadanne Omstændigheder skal kunne indbringe noget?»

Semjon kørte saa til sin Fader, den rig Landmand, og bad ham:

»Giv mig min Trediedel, kære, lille Far! Du er en rig Mand og har endnu ikke givet mig det ringeste.«

Men Faderen svarede:

»Nej, din Arv faar du ikke; thi Ivan og din Søster kunde lide under en saadan Uddeling af Arv, medens jeg endnu lever. Du har altid kun levet for dig selv og din egen Fordel, og du har ikke gjort noget til Nytte for mit Hus, hvorfor skulde jeg saa give dig en Trediedel af hvad jeg ejer?«

»Aah, Tossen behøver vi ikke at spørge,« sagde Semjon, Krigeren. »Og Søster Mariane, der er døvstum, endnu mindre.«

Men den gamle stod fast ved sin Mening og brummede:

»Jeg kunde dog nok have Lyst til at spørge Ivan!«

Da Ivan blev spurgt svarede han godmodig:

»Lad bare Semjon tage sin Del, mig er det lige meget!«

Da Semjon, Krigeren, havde faaet sin Part af Arven udbetalt, rejste han atter sin Vej og bragte Pengene til sin Godsforvalter. Senere, da alt var ordnet der, rejste han til sin Garnison for atter at tjene sin Krigsherre.

Ogsaa Tarrass, den tykke, giftede sig med en rig Købmandsdatter og fortjente sig snart en stor Formue. Men han vilde være rigere endnu, rejste derfor ligeledes til sin Fader og bad ogsaa om Penge.

»Lille Far, udbetal mig min Arvepart!« sagde han til Faderen.

»Nej det hverken kan eller vil jeg. Du har indtil den Dag i Dag ikke hjulpet mig det ringeste i Huset, medens Ivan arbejder for mig og sin døvstumme Søster,

og alt her i Huset er hans Hænders Værk. Jeg vil ikke krænke og tilsidesætte min yngste Søn paa den Maade.»

»Hvad behøver vel den Tosse,« sagde Tarrass, den tykke, foragtende. »Han gifter sig aldrig, thi hvem vil vel have saadan en Tosse? Vi kan da ogsaa være sikre paa, at den døvstumme Søster Mariane heller ikke bliver gift.

Ivan, giv mig den graa Hingst, den kan dog ingen Nytte være til ved Pløjningen! Af Kornet forlanger jeg kun det halve, og Redskaberne giver jeg Afkald paa.»

»For mig gerne,« sagde Ivan leende, »for mig maa han godt tage, hvad han vil have.»

Nu kørte Tarrass, den tykke, tilbage til Staden med den graa Hingst og det halve af Kornet.

Det eneste Ivan beholdt tilbage var en gammel bov-lam Krikke. Ved Hjælp af den udrettede han alt Mark-arbejdet og ernærede derved sine Forældre.

II. KAPITEL.

Den gamle Satan kaldte tre smaa Djæвле frem for sig. Han havde ærgret sig forfærdeligt, fordi de tre Brødre havde delt Arven i al Venskabelighed uden at der var bleven hverken Kiv eller Strid imellem dem af den Grund.

»Gaa I tre nu op paa Jorden og se, hvad det skal blive til med de tre Brødre, Semjon, Krigeren, Tarrass den tykke og Tosse-Ivan. De Uhyrer lever i Kærlighed og Samdrægtighed i Stedet for at kives og strides med hverandre. Skynd jer derfor, lav Ufred imellem dem, sæt dem op mod hverandre, saa de hader i Stedet for at elske — Tror I, at I kan udføre mine Befalinger?«

»Det skal vi mageligt!« sagde de tre smaa Djævla.

»Hvad har I tænkt jer først at begynde paa?«

»Først lader vi alle tre Brødre blive saa fattige som Kirkerotter, saa de er lige ved at dø af Sult, naar de saa kommer sammen, saa farer de nok løs paa hverandre og skændes og slaas,« svarede Djævlene skadefro.

»Af Sted med jer i en Fart, og lad jer ikke se for min Trone, før I til Punkt og Prikke har udrettet den Opgave, jeg har paalagt jer, ellers vanker der til jer,« knurrede den gamle Satan.

I flyvende Fart begav de tre Smaadjævla sig af Sted til en Sump, hvor de under Kiv og Strid udkastede deres Felttogsplan imod de tre Brødre og raadslog om, hvordan de paa bedste Maade og hurtigst kunde udføre den gamle Satans Befaling. Tilsidst trak de Lod med hverandre, og skiltes saa, idet de gensidig gav det Løfte, at den, der først blev færdig med sin Del af Opgaven, skulde hjælpe de to andre.

Før de skiltes bestemte de et Tidspunkt, da de atter skulde komme sammen for at tale om, hvilke Resultater de var komne til under Arbejdet paa Brødrenes Ødelæggelse, og mulig gensidig bede om Hjælp.

De smaa Djævla holdt ogsaa virkelig Ord og indtraf alle tre paa det fastsatte Tidspunkt ved Mødestedet i Sumpen for at fortælle hverandre, hvordan det var gaaet. »I Morgen maa Semjon, Krigeren, igen gaa tilbage til sin Fader, da han nu er ludfattig,« fortalte den første lille Djævel triumferende.

»Hvad har du gjort for at opnaa det?«

»Hvordan har du baaret dig ad?« spurgte begge de andre Smaadjævla nysgerrige.

»Jeg har gjort Semjon saa ganske umanerlig tap-
per, saa at han kunde give sin Krigsherre det Løfte, at han vilde erobre hele Verden og lægge den for Fødderne af ham. Kejseren troede paa hans Ord, og gjorde den tapre Semjon til Overgeneral over en mægtig Hær, der var udrustet og udsendt mod Kejseren af Indien,

Den Nat, der gik forud for det første store, afgørende Slag, ødelagte jeg i al Hemmelighed hele Hærens Krudtforraad. Derpaa listede jeg mig ind i Kejseren af Indiens Lejr og lavede Soldater til ham af Halmstraa, saa hans Hær paa den Maade blev større end nogen anden Krigshær paa Jorden. Næppe saa Semjons Mandskab næste Morgen den fjendtlige Armé, der jo var bleven forstærket ved mine Halmsoldater, før de flygtede, greben af en panisk Skræk. Og uagtet Overgeneralen, Semjon, kommanderede »Fyr!«, saa nyttede det ingen Verdens Ting, for Krudtet vilde ikke fænge, og Kanoner og Geværer vilde ikke skyde et eneste Skud.

Kejseren af Indien vandt Slaget, han slog Semjons Armé, og Overgeneralen blev med Skam og Skændsel jaget bort fra sin Post; Kejseren var saa rasende, at han endogsaa befalede, at den uheldige Overgeneral skulde miste Hovedet. Jeg havde lige akkurat Tid nok til at hjælpe ham paa Flugten, og nu er han fattig og nedbrudt vendt hjem til sin Fader. Hvad har I imidlertid udrettet, og er der noget, jeg kan hjælpe jer med?»

»Jeg har ogsaa været heldig med mit Arbejde, det er lykkedes godt for mig,« sagde den anden lille Djævel, »saa jeg for min Del behøver ikke din Hjælp,« erklærede han overmodig.

»Tarrass, den tykke, er ogsaa lige paa Nippet til at dø Hungersdøden. Jeg lod ham opfyldes af Misundelse og Pengebegærlighed, saa han ikke mere vilde unde sine Medmennesker det mindste, og skrabede alt hvad han kunde faa fat i af Guld og Gods til sig. Ja, han forgreb sig endogsaa paa fremmed Ejendom, købte og handlede og spekulerede, og da hans egne Penge ikke mere vilde strække til, saa laante han og satte sig i den ene store Gæld efter den anden. Nu er han i Gæld til op over Ørene og vil blive et let Bytte for sine Kreditorer. Men for helt at gøre det af med ham, vil jeg ødelægge alle hans Vareforraad — naar han da om kort Tid skal

betale dem, er han ruineret. — Som Tigger maa han vende tilbage til sin Faders Hus!»

»Og hvad har du saa udrettet med den tredie Broder, med Tosse-Ivan?» spurgte nu de to andre den tredie Djævel.

»Jeg har ikke haft saadant Held med mig, som I har haft,« svarede den tredje lille Djævel. »Der var ikke den Del eller Ting, som vilde lykkes mig med den Tølper, skønt jeg gjorde alt, hvad muligt var for at ødelægge ham.«

»Først lod jeg ham faa en daarlig Mave og saa ødelagde jeg Jorden paa hans Mark for ham. Men hvad nyttede det mig? Til Trods for alle Smerter og trods den stenhaarde Jord, pløjede han Marken som han havde gjort de foregaaende Dage, om end det kostede ham nogen mere Anstrengelse. Der er bare bleven et ganske lille Stykke Jord tilbage, skønt jeg ødelagde hans Plov, lod Snorene filtre sig sammen og gemte mig i Furerne for at hindre Ploven i at komme frem. Brødre, I maa hjælpe mig! Hvad nytter det, om vi har faaet Krammet paa de to andre, naar denne Dumrian undgaar os? Han vil arbejde og slide sig op som før, han vil lade sine Brødre faa alt, hvad de vil have, og han vil arbejde for at holde Sult og Nød borte fra dem. Han er dum nok til ogsaa at ernære sine to Brødre og deres Familie!»

Efte at de andre to Smaadjævla, navnlig den, der havde bragt Semjon, Krigeren, til Fald, havde tilsagt deres Hjælp, skiltes de uhyggelige Fyre.

III. KAPITEL.

Ivan lavede sig til for at tage ud paa Marken og pløje den Strimmel Jord færdig, som han ikke endnu havde faaet Bugt med. Trods en voldsom Mavepine vilde han dog ikke forsømme sine daglige Pligter, men lagde Snorene til Rette og gav sig til at pløje. Men allerede da han skulde vende Ploven første Gang, var den ikke til at faa af Stedet, og det forekom Ivan som om Plovjernet hang fast i en Trærod. Det var dog ingen Trærod, men det var den lille Djævel, som klamrede sig fast til Ploven, saa den ikke var til at rokke fra Stedet.

»Hvordan kommer en Trærod her paa dette Sted? her har jo ikke før været nogen?« spurgte Ivan sig selv og rykkede forgæves i Ploven, der sad fast.

Ærgerlig rodede han med Haanden ned i Furen for om muligt at faa fat i de Rødder, der sad i Vejen, og pludselig holdt han noget blødt og loddent fast. Med et rask Ryk trak han det ud, og troede, det var en Rod. Men da han nærmere betragtede den mærkværdige haarede Tingest, saa han, at Roden bevægede sig og at han holdt en lille levende Djævel i sin Haand.

»Ej, din fordømte Djævel, din Helvedes Yngel!« raabte han rasende, og vilde i det samme dreje Halsen om paa Utysket, for at kunne fortsætte med Arbejdet.

Men den lille Djævel bad saa ynkelig for sig og jamrede: »Lad mig leve, saa skal jeg hjælpe dig til mange store Ting, og jeg skal altid være til din Tjeneste.«

»Aah, du kan vist ikke hjælpe mig synderligt. Hvad kan du da?«

»Alt, hvad du vil forlange af mig.«

»Kan du skaffe mig af med min Mavepine?«

»Det er det mindste, jeg kan gøre!«

»Skynd dig saa og gør mig rask.«

Den lille Djævel rodede hastigt imellem Furerne, og gravede en besynderlig formet Rod med tre lange Spidser frem.«

»Tag denne sjældne Rod,« sagde han til Ivan; »naar du spiser af den, forsvinder paa een Gang alle dine Svagheder og Smerter.«

Og se, næppe havde Ivan spist af Roden, saa forsvandt Smerterne i hans Mave i samme Øjeblik.«

»Men nu maa du ogsaa give slip paa mig og lade mig gaa,« bad den lille Djævel, som Ivan endnu stadig holdt fast.

»Jeg vil lige paa Øjeblikket løbe over til den nærmeste Spalte i Jorden og forsvinde.«

»Saa væk med dig i Guds Navn!« udbrød Ivan og lod den lille Djævel løbe. Djævelen forsvandt som en Lynstraale, da Guds Navn blev nævnet; kun et lille cirkelrundt Hul i Jorden betegnede det Sted, hvor han var forsvunden.

Rolig pløjede Ivan sin Mark færdig, vendte sin Plov og kørte hjem med den.

Han tog Seletøjet af Hesten og spændte fra, gik saa ind i Stuen hvor han hilste paa sin Broder, der med sin fornemme Kone netop var kommen og sad og spiste Aftensmad, som de lod sig smage godt.

Semjon's store Gods havde Kejseren taget fra ham, og fattig og berøvet sit gode Navn, var den stolte Soldat nu flygtet hjem til sin Fader for der at finde et Tilflugtssted for sig og sin Kone og nødtørftigt at kunne friste Livet.

»Ivan, du maa ernære mig og min Kone! Vi har nu ikke mere noget at leve af!« raabte Semjon haardt og bydende til Ivan, da denne traadte ind i Stuen. »Det er derfor vi nu er kommen her!«

»I er velkomne, se at gøre jer det bekvemt, mig kan det jo være det samme,« sagde Tosse-Ivan, godmodig og beredvillig.

Han vilde egentlig gerne, træt som han var, have siddet lidt paa Bænken ved Ovn, men hans fornemme Svigerinde, der forlangte sit fremtidige Livsophold af ham, sagde til sin Mand, idet hun rynkede paa Næsen: »Den Lugt, der strømmer ud fra din Broder, er mig utaalelig, jeg har endnu aldrig superet i Selskab med Bønder.«

»Vilde du ikke heller spise til Aften udenfor?« spurgte Semjon hovmodig sin Broder, »min Kone finder den Lugt, som er ved dig, ubehagelig.«

»Jo saamænd, det vil jeg gerne,« svarede Ivan. »Jeg skal ogsaa straks ud og gi'e det gamle Øg sit Nattefoer.«

Hurtig og forekommende kastede Ivan sin Frakke paa sig, tog et Brød med for at spise det udenfor, og gik saa ned i Stalden til Hesten.

IV. KAPITEL.

Efter Aftale opsøgte den Djævel, der havde ødelagt Semjon, sin lille Kammerat, der jo forgæves havde søgt at faa Magt med Ivan. Han kom til den Mark, hvor Ivan arbejdede og fandt til sin Overraskelse ikke det ringeste Spor af sin Kammerat; det eneste der var at se, var et lille cirkelrunt Hul i Jorden.

»Hvad skal det sige? Han lader til at have haft alvorligt Uheld, vor Kammerat?« sagde den lille Djævel og saa sig omkring. »Marken er nok friskpløjet, saa maa jeg vel sagtens se at finde Tosse-Ivan paa Engen, hvor han slaar Hø.« Og den lille Djævel gik hurtigt over til Engen, hvor han fuld af Ondskab anrettede en Oversvømmelse, som bedækkede alle de færdige Høbunker med Smuds og Mudder.

Da Ivan i det første Morgengry kom til Engen for at slaa den færdig, varede det ikke længe, før han maatte indstille sit Arbejde, da hans Le blev sløv. Han skærpede den atter og atter, men lige meget hjalp det, bide vilde den ikke. Tilsidst, efter megen Besvær og mange Anstrængelser, lagde han Leen fra sig og sagde:

»Jeg vil skynde mig hjem efter en ny Slibesten og en Rundtenom, paa denne Maade gaar det ikke længer. Men Engen maa jeg have færdig, om jeg saa skal arbejde en hel Uge paa den.«

»Hvor er han dog en egensindig Nar, den Dumrian!« brummede den lille Djævel, der havde gemt sig i den nærliggende Sump. »Jeg maa udtænke noget rigtigt slemt, for det ser jo desværre ud, som om der ikke er noget der kan bide paa ham.«

Imidlertid var Ivan atter vendt tilbage til Engen, hvæssede sin Le, og tog igen fat paa Arbejdet.

I det samme greb den lille Djævel fat om Spidsen af Leen og bøjede den ind i Jorden. Ivan lod sig imidlertid ikke forstyrre og slog sin Eng færdig. Da han kom til Sumpen, som den lille Djævel havde skjult sig i, hang hans Le igen fast ved en eller anden usynlig Hindring, der ikke var til at opdage. Men Ivan var ikke forknyt, han fik den trukket til sig og satte i den ene Gang efter den anden, saa det tilsidst lykkedes for ham at faa Sumplandet slaaet. Den lille Djævel blev træt af sine forgæves Bestræbelser og krøb tilsidst ind i et tæt Buskads. I samme Øjeblik tog Ivan et vældigt Tag med sin Le og huggede over det halve af den lille Djævels Hale af.

Da han saa havde sagt til sin Søster, hvad hun havde at gøre og vist hende, hvordan hun skulde rive Høet sammen, saa gik han til Rugmarken for at meje Rugen, der nu var moden.

Den lille Djævel havde dog ikke ladet sig afskrække, men kom igen for ved alle Slags Ondskabsfuldheder at gøre ham Arbejdet vanskeligt. Leen vilde tilsidst ikke

mere, hverken med det onde eller det gode; men Ivan lod sig ikke forknytte, hentede sig en Segl og nu varede det ikke længe, før hele Rugmarken var mejet.

»Nu maa jeg til at meje Havremarken,« sagde han arbejdsivrig og højt talende med sig selv.

»Naa, saa maa jeg se til at være den første paa Pletten for at ødelægge Havrehøsten for den Dumrian,« sagde den lille haleløse Djævel. »Den Tosse skal jeg dog nok faa Krammet paa!« — Men da Utysket næste Morgen kom hen til Havremarken, som han vilde ødelægge, saa han til sin Forbavselse og Ærgrelse, at hele Marken allerede var mejet, thi Ivan havde arbejdet hele Natten igennem.

»Nej, den Dumrian driver det dog sandelig for vidt!« udbrød den lille Djævel i højeste Ophidselse. »Ikke en Gang i Krigen har jeg oplevet noget lignende, og saa har han oven i Købet hugget mig det halve af min Hale af! Han har jo ikke Ro paa sig hverken Dag eller Nat. Jeg maa i flyvende Fart af Sted til Hvedemarken og faa alt Kornet til at raadne op med det samme.«

Han krøb omkring under Straaene og lod dem raadne og blive fugtige og mugne. Tilfreds med sit Arbejde sov han derefter ind i de dampende Kornneg.

Hjemme havde Ivan imidlertid været beskæftiget med at faa den gamle Hest spændt for og sammen med sin døvstumme Søster at køre ud til Marken og hente det afmejede Korn hjem.

Nu skete det, at han pludselig, da han med Høtyven vilde kaste to Neg op paa Høstvognen holdt i sin Haand en hæslig og løjerlig Skikkelse med en lille Halestump.

Den lille Djævel sprællede og skar ynkelige Grimasser.

»Der er det fordømte Helvedesyngel igen!« skreg Ivan forbitret.

»Nej, nej, jeg er en helt anden, det var min Bro-

der, der vilde ødelægge dig. Jeg var din Broder Semjons Ulykke.«

»Det kan jo nu være ganske det samme, hvem du er, for dø skal du,« sagde Ivan, og med de Ord vilde han slaa den lille Djævel ihjel.«

»Slip mig løs! Slip mig løs!« bad den lille forknytte Djævel. »Du skal faa det ligesom du vil have det, jeg kan være dig til stor Nytte.«

»Paa hvad Maade kan din lille Djævel være mig til Nytte?«

»Dersom du ønsker det, saa kan jeg lave Soldater til dig.«

»Hvad skulde jeg bruge Soldater til?«

»Du kan jo kommandere dem, og de kan baade arbejde og kæmpe for dig.«

»Saa? Kan dine Soldater ogsaa synge og spille?«

»Ja, det kan de.«

»Naa, saa lav nogle Soldater i en Fart.«

»Naar du tager et Kornneg, stiller det oprejst paa Jorden og siger »Dette Neg skal fra nu af ikke mere være Neg, men saa mange Straa og Aks som det indeholder, saa mange Soldater skal fremstaa deraf,« saa vil det ske som du byder og befaler.«

Da nu Ivan tog Neget efter den lille Djævels Anvisning og udtalte de Ord, han havde sagt, han skulde udtale, saa faldt virkelig Neget fra hinanden og af de enkelte Straa opstod Soldater. I Spidsen for dem var en Trompeter og en Trommeslager, og de sparede sig ikke.

Ivan lo højt og raabte: »Det er styrtende morsomt! Det kan da selv min Søster høre og glæde sig over.«

»Nu maa du ogsaa slippe mig fri,« hylede den fortvivlede Djævel, der vred og vendte sig i Ivans Haand.

»Nej, det kunde da ikke falde mig ind, ikke før du har vist mig, hvordan man igen forvandler Soldaterne til Neg. Disse Neg her maa jo først tærskes, ellers mister jeg alt for meget Korn.«

»Naar du gentager mine Ord: »Din Slave befaler, at der af Soldaterne igen skal blive Neg,« og »saa mange Soldater, saa mange Straa!« saa vil det hele i en Fart være i Orden.«

Da Ivan gentog den Trylleformel, den lille Djævel havde sagt, forvandlede Soldaterne samt deres Musikanter sig igen til Kornstraa.

Derpaa slap Ivan den sprællende lille Djævel, der uophørlig bad om sit Liv, løs, idet han tilraabte ham: »Naa, saa gaa da med Gud!«

Men da han udtalte Ordet »Gud«, forsvandt den underjordiske Dæmon som en tung Flintesten i en Brønd, og kun en gabende Spalte i Jordbunden viste, hvor han var forsvunden.

Langsomt gik Ivan hjemefter, hvor han traf sin anden Broder Tarrass, »den tykke«, der nok saa hyggeligt sad ved Aftensbordet og gjorde sig tilgode sammen med sin Hustru. Han havde spillet Fallit og var, forfulgt af sine Kreditorer, forarmet og forgældet, vendt hjem til sin gamle Fader.

»Du maa sørge for os to, for min Kone og mig, Ivan!« tilraabte han sin yngste Broder i en bydende Tone, da denne traadte ind i Værelset.

»Det skal jeg gerne,« svarede Tosse-Ivan, idet han trak Frakken af og satte sig hen til Bordet ved Siden af dem for ogsaa at faa nogen Aftensmad.

Men Tarrass Hustru, den fordums rige Købmandsdatter, hviskede hovmodig til sin Mand:

»Jeg kan ikke sidde til Bords sammen men en stinkende, dum Bonde.«

Og Tarrass sagde storsnudet, idet han vendte sig til Ivan:

»Vil du ikke hellere gaa ud og spise din Aftensmad udenfor, min Hustru synes ikke om dit Selskab.«

»Som I vil! Jeg kan jo med det samme jeg spiser give Hesten sit Foder, det er jo desuden snart paa Tide

at gaa til Sengs,« svarede Ivan med Sindsro og i al Venlighed. Saa tog han sit Stykke Brød og forlod Stuen.

V. KAPITEL.

Den lille Djævel, der havde været saa heldig i sine Bestræbelser for at ruinere Tarrass den tykke, stillede sig nu til Raadighed for den af sine Brødre, der var bleven det Hverv betroet, at gøre det af med Ivan.

Han kom først ud paa Stubmarkerne og søgte ivrigt efter sine to smaa Helvedeskammerater, men trods al sin ivrige Søgen var et lille rundt Hul i Jorden det eneste Spor han kunde opdage.

Højlig forundret løb han omkring paa de afmejede Marker og kom tilsidst hen til den slaaede Eng, og da han opsøgte Sumpen, fandt han der en gabende Spalte og desuden til sin store Skræk en afhugget Halestump.

»Hvad skal det dog sige? Hvilken Ulykke mon der er hændet mine Kammerater?« tænkte den lille Djævel bekymret. »Naa, jeg skal snart ganske alene blive færdig med den Nar til Ivan.« — Nu var Ivan beskæftiget i den nærliggende Skov med at fælde Træer for at faa Træ og Bjælker til at bygge nye Huse af. Hans ældre Brødre var nemlig allerede bleven træt af Samlivet med de andre, og ønskede derfor, at Ivan skulde bygge nye Huse til dem og deres Familier.

Da den lille Djævel var bleven klar herover, skyndte han sig hurtig ind i Skoven, gemte sig mellem Grenene og forsøgte nu paa alle mulige Maader at hindre Ivan i hans Arbejde. Det ene Træ efter det andet faldt under de vægtige Slag, men den lille Djævel forstod saadan at vikle Greneværket ind i hinanden, saa Træerne altid

faldt paa den forkerte Side. Og hvor megen Umage Ivan end gjorde sig med at vælte dem videre, saa vilde det dog ikke lykkes for ham til Trods for de frygteligste Anstrængelser. Og paa den Maade gik det med hvert eneste Træ. Saa gav han sig til af Rørene i Sumpen at snitte Tækkekæppe, men heller ikke dette Arbejde vilde gaa fra Haanden, og det begyndte allerede at blive mørkt, da han næppe havde snittet et Dusin.

Det blev stadig mørkere og mørkere, den fugtige Aftentaage bølgede gennem Skoven, og endnu stadig anstrængte han sig for at faa Arbejdet til at gaa villigt, men hans Kræfter var blevne mindre, og han maatte sætte sig for at puste lidt. »Nu mister den Dumrian da endelig Vejret, saa jeg ogsaa kan hvile mig lidt,« sagde den lille Djævel til sig selv og klatrede op i Grenene af et nærstaaende Træ.

Ivan havde imidlertid hvilet ud, han greb sin Økse og brugte den af alle Kræfter, idet han slog den ind i det første det bedste Træ. Det var nu netop det Træ, i hvis Grene den lille Djævel sad og hvilede. Grenen knækkede, idet Træet faldt, og den lille Djævels Fod blev siddende i den knækkede Gren som i en Skruestik. Ivan samlede det omhuggede Træs Grene og Kviste sammen, og pludselig saa han en fortvivlet lille Djævel, som dinglede med Foden indeklemmt paa en af Grenene. »Naa, der er du nok igen?« raabte han forbavset. »Din fordømte lille Djævel!« — »Jeg kender dig jo slet ikke,« jamrede den lille Djævel, det var mig, der var hos din Broder, Tarrass den tykke.«

»Det er mig ganske et og det samme. Nu skal du dø, der hjælper ingen Udflugter!« sagde Ivan og greb sin Økse for at gøre det af med den lille Djævel, der sprællede paa Grenen. »Skaan mit Liv! Aah, skaan mit Liv!« jamrede og bøn-faldt den lille Djævel ængstelig. »Du kan faa stor Nytte af mig.«

»Hvad kan du da give mig?« spurgte Ivan foragtende.

»Penge og Guld! Saameget du bare kan ønske dig, skal du faa,« forsikrede den lille Djævel.

Godt! Det var ikke saa ilde,« svarede Ivan. »Frem med dit Guld!«

»Tag en Haandfuld Egeblade og gnid dem mellem Hænderne, og du vil have dem fulde af Guld,« sagde den lille Djævel lydig.

Ivan gned straks nogle Egeblade itu, og rigtig, der laa en Bunke skinnende Guld paa Skovbunden foran ham.

»Det er ikke saa ilde,« sagde Ivan flegmatisk.

»Slip mig fri! Skænk mig Livet!« bad den lille Djævel endnu mere indtrængende.

Ivan tog en Stang bøjede Grenene fra hinanden og befriede saaledes den lille Djævel.

»Nu af Sted med dig i en Fart!« sagde Ivan i en befalende Tone. »Og Gud være med dig!« — Næppe hørte den lille Djævel Ordet Gud, før han for ned til Helvede gennem en Revne, der med Lynets Fart aabnede sig i Jorden.

VI. KAPITEL.

Ivans Brødre byggede sig nu egne Huse og levede deri sammen med deres Familier, hver efter deres Smag. En Dag gav Ivan en Fest, bryggede Øl og bød sine Brødre og deres Hustruer til Gæst. Men de var for hovmodige til at modtage Indbydelsen og sagde foragtende:

»Vi har endnu aldrig været Gæst hos en Bonde.«

Da lo Ivan og bad Bønderne og deres Kvinder til Gæst. Han spillede og drak med dem, og alle dansede de fornøjede ude paa Landevejen deres landlige Danse.

Konerne og Pigerne priste ham som deres Velgører, og han udbrød pralende:

»Siden I hylder mig saadan, saa skal jeg skænke jer noget saa vidunderligt, som I aldrig i eders Levedage har set.«

Leende og jublende hyldede Bønderne ham, og derefter raabte Kvinderne: »Naa, giv os saa den vidunderlige Foræring, som du har lovet os!«

»Ja, I skal straks faa den. Vent bare et Øjeblik!« Ivan løb hurtig ind i den nærliggende Skov og kom et Øjeblik efter tilbage med en Kurv fuld af Egeblade.

Da Bønderne og deres Kvinder saa ham gaa ind i Skoven med Kurven lo de ad ham, spottede ham og sagde haanligt:

»Den Dumrian har bare haft os til bedste.«

Men da han vendte tilbage med Kurven fyldt med det blanke Guld og opfordrede Bønderne: »Naa, tag saa for jer! Lad det gaa lidt villigt!«

Da raabte og skreg de alle, opfyldte af Begærlighed:

»Kom her! Kom her med det!«

De sloges med hinanden, de kastede sig over hinanden, og den ene trængte den anden til Side for at de selv kunde faa saa meget Guld som muligt. Ja, Kvinderne var endda de værste, og en af dem var lige ved at blive knust.

»Vær dog ikke saa vilde, og tag jer dog lidt i Agt, I er jo lige ved at knuse den gamle Kone! I skal gerne faa mere endnu,« sagde Ivan leende idet han kastede en Haandfuld Guld ud iblandt dem.«

De løb efter det som gale, og Ivan tømte lidt efter lidt hele sin fyldte Kurv. Men de vilde stadig have mere og kunde ikke faa nok, og for at faa ham til at opfylde deres Ønske sang Bønderkonerne og Pigerne deres bedste Sange for ham.

Men Ivan raabte:

»En anden Gang skal I faa mere Guld, i Dag vil vi danse og synge.«

De sang saa flere Smaasange, men Ivan var ikke rigtig tilfreds dermed og han sagde:

»Jeg synes ikke om jeres Musik, kan I ikke synge smukkere?«

»Nej, det kan vi ikke, men du kan maaske lære os det bedre?« sagde de.

»Ja, det er netop hvad jeg kan,« svarede han.

Hurtig gik han ind i Loen, rystede et Neg ud fra de andre, stillede det opret foran sig og befalede:

»Sørg for, Slave, at alle disse Halmstraa bliver Soldater!«

Det varede da heller ikke længe før Neget faldt fra hinanden og af alle Halmstraaene blev Soldater i fuld Udrustning. I Spidsen af Regimentet, der stillede sig op i sluttede Rækker, marscherede en Trompeter og en Trommeslager. Nu bevægede Toget sig ud paa Landsbygaden, hvor Folket strømmede til.

Trommeslageren trommede og Trompeteren blæste et muntret Stykke. Landsbyfolkene kunde slet ikke komme sig af deres Forbavselse. Efter at Ivan havde ført sine Soldater omkring, og Bønderne havde lyttet til Musiken, vendte han atter tilbage til Loen med dem, for igen at forvandle Soldaterne til Halmstraa i et Neg. Men han forbød Bønderne paa det strængeste at følge efter ham til Loen. Da Forvandlingen var besørget, kastede han det fortryllede Neg hen til de andre, lukkede Loen og gik hjem, hvor han søgte sit beskedne Natteleje i Stalden.

VII. KAPITEL.

Da Semjon, Krigeren, hørte om denne mærkelige Historie, gik han straks næste Morgen hen til sin Broder Ivan og spurgte ham:

»Sig mig dog oprigtigt, Broder Ivan, hvordan hænger det sammen med dine Soldater? Hvor kom de fra, og hvor er de marscheret hen?«

»Hvorfor vil du vide det?« spurgte Ivan i Stedet for at svare.

»Hvorfor? Fordi jeg med Soldater kunde erobre en hel Verden og grunde mig et stort Rige.«

»Hvorfor har du ikke sagt det noget før, saa havde du kunnet faa Soldater, lige saa mange, som du vil have,« svarede Ivan forundret. »Vi har jo Laderne fulde af Neg.«

De to Brødre gik derpaa sammen til Loen, og efter Broderens Ønske lavede Ivan det ene Kompagni Soldater efter det andet. Han behøvede bare at rejse et Neg op, saa faldt Straaene fra hinanden og Soldaterne stod der i fuld Udrustning. Det varede ikke længe, for alle Stubmarkerne var fulde af Soldater.

»Nu maa du ogsaa føre Soldaterne bort snarest muligt, ellers udplyndrer de og æder hele Landsbyen,« formanede Ivan til Slutning sin ældre Broder. Semjon glædede sig over al Maade, og han takkede hjerteligt sin Broder. »Har du nu nok?« spurgte Ivan, »skulde du bruge flere endnu, saa sig bare til, vi har jo Straa nok.«

Det varede ikke længe før Semjon, Krigeren, ordnede sin Hær og paabegyndte en Krig.

Noget senere kom ogsaa Ivans anden Broder, Tarass den tykke, der ligeledes havde hørt Historien om alt det bortskændte Guld og Soldaterne, til sin Broder for at spørge ham, hvordan det hang sammen.

»Ivan, sig mig dog, hvordan du er kommen til alt det Guld? Dersom jeg var i Besiddelse af en saadan Rigdom i rede Penge, saa vilde jeg snart beherske Verdensmarkedet.«

»Hvorfor har du ikke sagt mig det for længe siden?« spurgte Ivan i dybeste Forundring. »Saa havde jeg kunnet gnide mange Kurve fulde af Egeløv til dig.«

»Vil du skænke mig tre Kurve fulde?« spurgte den af Glæde beruste Tarrass.

»Ja, men saa maa vi lade spænde for, du kan langt fra bære det alene. Lad os køre ud i Skoven og samle Egeblade,« svarede Ivan med største Beredvillighed. Da de var komne ud i Skoven, gav Ivan sig til at samle Egeblade sammen, og da han havde faaet en stor Bunke, gav han sig til at gnide dem, og en vældig Bunke Guld optaarnede sig lidt efter lidt foran de to Brødre.

»Har du nu Guld nok?« spurgte Ivan sin Broder.

»Ja, for i Dag kan det være nok,« svarede denne glædestraalende.

»Trænger du til mere, saa kan du bare sige til, Skoven har jo Egeblade i Massevis, og jeg behøver bare at gnide,« sagde Ivan.

»Tak, mange Tak, Broder Ivan!« med de Ord samlede Tarrass, den tykke, sit Guld sammen, og kørte saa sin Vej, belasset med sine Skatte, for at gøre ny og glimrende Forretninger.

Ivans to ældre Brødre, Semjon, Krigeren, og Tarrass den tykke førte nu en glimrende Tilværelse. Semjon førte en sejrrig Krig og erobrede sig et stort Rige.

Tarrass drev Handel, knyttede nye og fordelagtige Forbindelser, og vandt ved Hjælp af det Guld, han havde faaet skænket, stadig større Rigdomme. Da de en Dag kom sammen, sagde Semjon til sin Broder, efter at han havde fortalt, at han havde Ivans Tryllekunster at takke for sin Hær: »Hvor det er Skade, at jeg ikke har Penge nok til at opretholde min store Armé. Hvad nytter det mig saa, at jeg har erobret et Rige og lever i Glans og Pragt?«

»Med mig er akkurat det omvendte Tilfældet« sagde Tarrass, »jeg har Skatte i Massevis, men jeg har ingen til at passe paa dem.« De besluttede da i Fællesskab at gaa til Ivan for at lade sig gøre nye Soldater, saa Tarrass kunde faa nogen til at passe paa sit Guld, og lade

ham rive nogle flere Blade til Guld, saa Semjon kunde faa Midler til at opretholde, føde og klæde sin Armé.

Da de kom hjem til deres Fader og Ivan, sagde Semjon:

»Kan du skaffe mig nogle flere Kompagnier Soldater jeg har nødvendigt Brug for endnu to Kompagnier?«

»Nej, det gør jeg ikke, og jeg vil heller ikke; jeg kan ikke levere flere Soldater.«

»Men du har dog lovet mig det?«

»Nej, jeg vil ikke lave flere Soldater til dig af Halmstraa,« vedblev Ivan paastaelig.

»Du skal, din Tosse!«

»Nej, jeg vil ikke, og jeg gør det ikke. Dine Soldater har udgydt Menneskeblod, jeg kan ikke skaffe dig flere,« paastod Ivan haardnakket, og det var ikke muligt at faa ham ombestemt, hvor meget de end bad og tiggede ham derom. Da nu ogsaa Tarrass den tykke kom frem med sin Bøn om mere Guld, saa nægtede Ivan energisk at skaffe ham mere.

»Men hvorfor er du saa pludselig bleven saa uvillig, du har dog lovet mig at understøtte mig,« skændte Tarrass.

»Javist har jeg lovet dig det,« sagde Ivan, »men til Trods for mit tidligere givne Løfte, vil jeg dog alligevel ikke give dig mere.«

»Men hvorfor dog ikke?«

»Forført af dit Guld, har Michaelowna solgt sin eneste Ko.«

»Hvad kommer det dette ved?«

»Det kommer det saa meget ved, at Michaelowna havde en Ko, og at hendes smaa Børn hver Dag fik deres gode Mælk af den. Nu har man solgt Koen for lumpne Penge, og de smaa Børn er kommen til mig for at tigge den Mælk, de ikke kan undvære for at leve.«

De fortalte mig, at en af den rige Købmand Tarrass' Lærlinge var kommen til hende, havde taget Koen

med sig og givet Moderen det blanke Guld i Stedet. Du er gennem dine Penge Skyld i, at de arme Børn maa savne en Livsfornødenhed, og derfor gnider jeg ikke flere Egeblade til dig.»

Hvor meget end de to Brødre trængte ind paa Ivan, saa lod han sig dog ikke røkke fra sin Beslutning, og de maatte atter drage af med uforrettet Sag.

»Ved du, hvad vi maa gøre,« sagde Semjon under Vejs til sin Broder Tarrass, »vi maa se til selv at hjælpe os! Du giver mig dine Penge, saa jeg ved Hjælp af dem kan betale Sold til min Hær, og jeg sender dig de Soldater, jeg kan undvære, til at bevogte dine Skatte. Jeg vil ogsaa gerne give dig det halve af mit Rige for dine Penge!«

Nu delte Brødrene hvad de havde, og de blev begge rige og begge mægtige Herskere.

VIII. KAPITEL.

Ivan levede rolig og beskeden sammen med sine Forældre og sin Søster, og arbejdede for deres Livsophold. Da blev en Dag den trofaste gamle Gaardhund pludselig syg, saa syg, at han var lige ved at dø. Tilfældigvis havde Ivan i sin Hue et Stykke Brød og et Stykke af den Tryllerod, som den lille Djævel havde givet ham for hans Mavepine. Huen faldt af ham, Brødet og Roden trillede hen ad Jorden, Hunden snappede efter Brødet, og bed samtidig et Stykke af Roden af: det varede kun nogle Øjeblikke, saa var den dødssyge Hund frisk og sprang logrende med Halen op ad sin Herre.

»Hvad er det? Hunden er jo ikke syg mere? Har du helbredet ham?« spurgte Forældrene forbavset.

»Han har spist af Roden der, og den lader til at besidde en hemmelig Lægedomskraft,« sagde Ivan fornøjet.

Omtrent paa samme Tid blev Kejserens Datter livsfarlig syg, og Kejseren lod derfor bekendtgøre overalt i sit Rige, i alle Stæder og Byer, at den, der kunde udrydde hans Datter af Dødens Favn skulde blive fyrstelig belønnet.

Dersom den Mand, der frelst Prinsessen, var ugift, skulde han faa selve Prinsessen som Belønning.

Da det kejserlige Budskab kom til den Landsby, hvor Ivan boede med sine Forældre, sagde disse til ham: »Hør Ivan, du har jo den fortryllede Lægedomsrod, som kan helbrede alle Skrøbeligheder og Sygdomme. Nu har Kejseren ladet forkynde over alle sine Riger og Lande, at den, som helbreder Prinsessen og atter skaffer hende Liv og Sundhed, skal blive belønnet med umaadelige Skatte, ja, at han endog skal kunne blive hans Svingerson. Skynd dig altsaa og tag ind til Hovedstaden og helbred Kejserens Datter, saa vil du blive rig og mægtig for alle Tider.«

»Godt, godt!« sagde Ivan, »tag den bare med Ro.« Og han traf sine Forberedelser for snarest muligt at kunne rejse til Hovedstaden.

Men da han lige stod og skulde til at køre, kom der en syg Bondekone hen imod ham ude i Gaarden; hun strakte bønfoldende sine to forkrøblede Hænder ud imod ham. »Helbred mine syge Hænder!« bad hun indtrængende, »ellers er jeg hjælpeløs og elendig. Man har sagt mig, at du kan helbrede alle Slags Skrøbeligheder og Sygdomme.« Ivan gav Bondekonen af sin Tryllerod og næppe havde den syge, forkrøblede Kvinde spist den, før hun var fuldkommen rask og tilvinkede ham fuld af Glæde sin Tak med to friske Hænder.

I det samme kom Ivans Forældre, de vilde følge med Sønnen til Kejseren og blev baade vrede og be-

drøvede over deres Søns Ædelmodighed eller Taabelighed, som de kaldte det og sagde skændende:

»Saa, nu har du givet Roden bort til en Tiggerske, og Kejserdatteren kan du ikke helbrede, og du kunde dog have gjort din Lykke, om du havde haft Held dertil. Gør det dig da slet ikke ondt for den stakkels Prinsesse?«

Ivan følte pludselig en oprigtig Medlidenhed med Kejserens Datter, og han drev ivrig paa Hestene for at de hurtigst muligt kunde naa Hovedstaden.

Næppe havde han betraadt Slottets Trapper og var gaaet igennem Forhallen, før ogsaa Sygdommens Magt var brudt, og Kejserdatteren gik sin fuldkomne Helbredelse i Møde. Ivan blev straks kaldet for Kejseren, der overøste sin Datters Redningsmand med Skatte og Kostbarheder. Tilsidst, da Avdiensen var forbi, spurgte han Ivan:

»Vil du være min Svigersøn?«

»Hvorfor ikke?« var Ivans flegmatiske Svar.

Nogen Tid efter formælede han sig med Kejserens eneste Datter og Arving. Den gamle Kejser levede ikke ret længe derefter, og da han var død, blev Ivan som hans Svigersøn Kejser og Regent i hans Sted.

Nu var Semjon, Krigeren, Tarrass den tykke og Tosse-Ivan — alle tre Brødre — bleven mægtige og rige Potentater.

IX. KAPITEL.

Der herskede Glans, Pragt og Munterhed hos de tre Brødre, der vidt og bredt var kendt og frygtede. Den ældste, Semjon, samlede sig en prægtig Hær. Tarrass, den tykke Handelsherre, samlede Guld og Skatte og levede i Herlighed og Glæde,

Han paalagde stadig det arme Folk nye Skatter og lagde bestandig nye Kapitaler til sin Rigdom, som han omhyggeligt opbevarede i store Kister og høje Skabe. Alle Mennesker rundt om maatte arbejde for ham og hans Interesser, og alle adlød ham, thi de kunde takke hans store Rigdomme for deres Eksistens.

Tosse-Ivan havde ligeledes trukket det store Lod, da han blev regerende Kejser. Men han blev dog sine gamle, tarvelige Vaner tro, lagde kort efter sin Svigerfaders Død de pragtfulde kejserlige Dragter af, og klædte sig i sine gamle tarvelige Bondedragter af Hampelærred.

»Hvor man dog bliver led og ked af det evindelige Vellevned,« sagde Ivan en Dag til sin Hustru. »Man bliver ganske syg deraf, mister baade Appetit og Søvn. Nej, jeg maa have mit gamle vante Arbejde igen.«

Og han begyndte igen paa sin gamle flittige Virksomhed, lod de gamle Forældre og sin Søster komme til Hoffet, og bar sig helt og holdent ad, som hans Tilnavn antydede — som en Tosse. Hans unge Hustru sagde en Dag til ham lige op i hans aabne Øjne: »Hør, kære Ivan, ved du, at alle vore Folk, og alle dine Undersaatter siger om dig, at du er en rigtig Tosse!«

»Saa, ja, det er mig fuldstændig ligegyldigt,« sagde Kejser Ivan.

»Hvad min Mand gør, det maa jeg som hans Kone selvfølgelig ogsaa gøre, er du en Tosse, saa maa jeg jo være det samme,« sagde Ivans Hustru, den unge Kejserinde.

Og saa begyndte hun ogsaa at lægge sine prægtige Dragter af og klæde sig i en simpel Bondedragt. Af sin Mands døvstumme Søster lærte hun alle Slags landlige Arbejder. Og derefter hjalp hun ham troligt ved alle hans nyttige Beskæftigelser.

Og alle dette selsomme Kejserpars Undersaatter arbejdede af alle Kræfter til Gavn og Nytte for sig selv og andre: de var alle lige fattige, men desuagtet

glade og lykkelige. Lidt efter lidt blev alle disse gode, dumme og lykkelige Mennesker ganske alene i Riget; thi alle haarde og kolde Forstandsmennesker, følte sig saa lidt paa deres Plads i Ivans Rige, at de med Tiden udvandrede.

X. KAPITEL.

Den gamle Satan, der i sin Tid udsendte de tre smaa Djævlé for at bringe Splid mellem Brødrene og ruinere dem, ventede forgæves paa Svar. Saa begav han sig i egen høje Person op paa Jorden for at anstille Efterforskninger om sine tre Tjenere og om muligt at erfare, hvor de var blevne af.»

Han søgte og søgte overalt, men intet Steds var mindste Spor af de tre smaa Djævlé at opdage: han kunde kun finde et rundt Hul og to gabende Spalter i Jordens Overflade, og de forekom ham ret gaadefulde. »Det ser ud, som om det ikke var spændt godt af,« mumlede den gamle Satan vredt, »nuvel, saa er det nok bedst, at jeg tager Sagen i min egen Haand.«

Han gav sig altsaa til at søge efter Brødrene som hans Tjenere havde faaet Paabud om at ruinere, men heller ikke dem kunde han finde, hvor de tidligere havde boet.

Derimod fandt han dem til sin store Sorg i Glans og Rigdom, i Ære og Magt, som regerende Kejsere i tre forskellige Riger.

Satan gjorde et højt Spring af Raseri og Ærgrelse over at se sine Planer saa helt og holdent mislykkede, men han haabede dog med djævelsk List og Ondskab at naa sit fordærvelige Maal.

Han paatog sig en Krigers Skikkelse og fremstil-

lede sig i fuld Rustning for Semjon, den mægtige Kejser og Hærfører.

»Tør jeg, stormægtige Kejser Semjon, du der overalt i den vide Verden er berømt for dine Sejre og din prægtige Hær, tør jeg tilbyde dig min Tjeneste og Vaaben? Vel er jeg en ringe Mand, men jeg er tillige en prøvet Mand og vel forfaren i Krigskunst?«

Efter at Kejser Semjon havde udspurgt ham nøje og af hans Redegørelser og Svar indsaa, at han havde en betydelig Mand for sig, tog han den fremmede Krieger i sin Tjeneste.

Den ny Mand gjorde sig snart afholdt af Kejseren og hans Raadgivere, og Semjon samlede efter hans Anvisning en ny Hær, og indførte nye Kanoner og Geværer.

Og ganske vist var disse efter Satans Forsikring: »Geværer, der paa een Gang kunde skyde hundrede Kugler ud, og Kanoner, der som fængende Ild nedbrændte og afsved alt.

Derefter lod Semjon efter den nye Generals Raad den Befaling udgaa i sit Rige, at alle unge Mænd skulde møde for at indlemmes i hans Kompagnier og Regimenter Soldater.

Dertil blev overalt nye Kanonstøberier og Geværfabrikker indrettet.

Og da den nye dannede Armée var fuldstændig udrustet, begyndte Kejser Semjon en Krig med Herskeren i det tilstødende Rige, og allerede i det første Slag, da den fjendtlige Magt blev som bortmejet med de nye Skydevaaben, var hele Krigen afgjort; Fjenderne flygtede forfærdet grebne af den vildeste Panik, den besejrede Kejser maatte slutte en ydmygende Fred, og slutelig aflevere hele sit Land som Sejersbytte.

Opfyldt af stolt Sejersglæde udbrød Semjon.

»Nu vil jeg angribe og besejre Kejseren af Indien!«

Desværre forløb dette Felttog mindre lykkeligt, thi Indiens Hersker havde ligeledes trukket uhyre Troppe-

masser sammen, ja, han havde, hvad det angik nye Kanoner og andre »Menneskeslagtningsredskaber«, gjort vigtige og hidtil ikke opnaaede Opdagelser. Blandt andet skulde der fra styrbare Luftballoner slynges Bomber fyldt med eksploderende Stoffer ned paa de kæmpende fjendtlige Tropper.

Semjon var meget skuffet, da han faldt ind i den indiske Herskers Rige, som han havde haabet at kunne besejre og erobre med Lethed. Men han kom slet ikke til et eneste afgørende Slag, thi den krigskloge indiske Kejser lod sine vilde Amazone-Regimenter stige i Luftballoner lige oven over Semjons Hær.

Her oppe fra kastede disse Krigsfurier Sprængbomber paa de fremstormende fjendtlige Soldater, som, forbrændte og lemlæstede inden ret længe flygtede i rasende Fart, medens de efterlod deres Kejser, Semjon, i Hænderne paa den indiske Kejser.

Denne erobrede Semjons Rige, og den ulykkelige, besejrede og sin Trone berøvede Kejser Semjon maatte være glad til, at han gennem en hurtig og hemmelig Flugt kunde redde sit Liv. —

Den gamle Satan lo skadefro over denne Sejr, som han ved sin List havde vundet over Ivans ældste Broder, og han begav sig som en formuende og indflydelsesrig Mand i de Tarrass tilhørende Lande og strøede Guld omkring sig med begge Hænder. Folkevelstanden steg til en blomstrende Højde, Skatterne blev betalte, Afgifterne blev punktlig klarede, og Tarrass tog overmodig og glad mod denne fornøjelige Vending i Tingene.

»Nu vil min Tilværelse blive endnu herligere og mere yppig, og mine Skatter vil opdynges mere og mere,« jublede han ved sig selv.

Han begyndte at bygge sig et prægtigt Palads, og forkyndte, at han vilde købe Træ og Sten og alle nødvendige Byggematerialer til meget høje Priser. Han lod ogsaa udgaa Opfordring til Folk om at de kunde faa Arbejde ved Bygningens Opførelse.

Men hvor forbavset blev ikke den rige Kejser, da han slet ikke fik Svar paa sine Tilbud, ja, da han maatte være Vidne til, at al Arbejdskraft i hans Land strømmede til den fremmede, rige Fabriksejer, der fyrsteligt belønnede og betalte sine Folk. Bygningen af det kejserlige Palads standsede ogsaa snart helt, da Leverandørerne af det nødvendige Bygningsmateriale blev engagerede af den rige Fremmede til hans Bygningsarbejder, og vundne ved Løfter om forhøjede Priser.

Fra nu af udspandt der sig en Kamp mellem Kejser Tarrass og den af Guld struttende Købmand. Kejseren forhøjede ogsaa alle de Priser, han vilde betale for Materiale, og han vilde give Arbejderne dobbelt Arbejdsløn, men det førte bare til, at Fabriksejeren bød det tredobbelte. Tilsidst maatte Tarrass indstille Bygningen af sit Palads.

Efteraaret nærmede sig, og Kejseren lod offentlig kundgøre, at han ønskede at anlægge en stor Have, alle Havearbejdere vilde derfor finde godt lønnet og varig Beskæftigelse hos ham.

Men heller ikke nu meldte der sig nogle Arbejdere, alt det Mandskab, der kendte noget til Havearbejde, var traadt i Købmandens Tjeneste, da denne vilde anlægge store Vandværker og en kunstig Dam.

Og da Vinteren kom, blev det stadig værre og værre med ham, med Kejser Tarrass, mener vi. Han vilde købe sig en kostbar Zobelpels, men han kunde ikke faa den, thi den udenlandske Købmand havde købt den. Saa vilde han have nogle sjældne Raceheste, og lod sine Folk rejse ud for at købe dem, men forgæves, der var ingen at faa i hele Riget, de, der havde været, var opkøbte af den uhyggelig rige Fabriksejer, der atter var kommen Kejserens Udsendinge i Forkøbet. Alle gode Heste i det ganske Land stod nu i Købmandens Stald eller var beskæftigede ved hans nye Vandingsanlæg.

Til Slutning kom Tarrass i den allerstørste Forlegenhed: han havde ingen Arbejdere, ingen Tjenere

mere, alle Folk løb til den udenlandske Købmand, hvor de fortjente en Masse Penge, hvorpaa de anbragte disse Penge hos Tarrass, der snart ikke mere havde Plads til de ham anbetroede Kapitaler. Han blev rigere og rigere og dog fattig midt i al sin Rigdom, thi alt, selv de daglige Levnedsmidler opkøbte Udlændingen for Næsen af ham. Det nyttede heller ikke noget, da Herskeren udviste Købmanden af sine Riger og Lande, thi den snu Mand nedsatte sig tæt ved Grænsen, hvorfra han stadig drev sit Spil som før og beherskede ved sin uhyre Rigdom Land og Folk.

Den arme Kejser blev derimod mere og mere elendig og afhængig, han led endog Sult og Mangel og vidste tilsidst ikke, hvordan han skulde hjælpe sig.

En Dag kom Semjon til ham og bad: »Hjælp mig, Broder! Jeg er fordreven af mit Rige, besejret og magtesløs!«

Men Tarrass svarede mismodig: »Ak, jeg er selv magt- og hjælpeløs, og jeg har ikke kunnet faa noget at spise i de sidste to Dage!«

XI. KAPITEL.

Tilsidst begav den gamle Satan sig til den tredje af Brødrene, til Tosse-Ivan. Ogsaa her paatog han sig en Hærførers og Krigers Skikkelse og søgte i denne Egenkab at overtale Ivan til at oprette en stor Armee.

»Dersom du blot vil overgive mig Befalingen, saa lover jeg dig, at jeg i Løbet af kort Tid skal oprette dig en Hær af dit Folks Sønner, og som Kejser har du en Hær nødig til at understøtte din Magt.

Kejser Ivan syntes godt om denne Ide og svarede:

»Godd, saa opret en ny Armee, men du maa særlig gøre dig Umage for, at der hører god Musik til: Foran hvert Kompagni maa Trompeter og Trommeslager spadser og slaa lystig paa Trommen og blæse muntre Stykker paa Trompet.«

Den gamle Satan begav sig nu ilsomt paa Vej og rejste rundt i hele Kejserdømmet for at hverve Soldater, og han lovede de unge Mænd, der vilde stille sig under Fanen, smukke brogede Huer og en Overflødighed af Snaps til Belønning.

Men Indbyggerne i Ivans Rige var alle til Hobe saa dumme, at de ikke lod sig overtale af disse Løfter, og ikke én meldte sig for at træde ind i den nye Armee. Jammerklagende traadte den gamle Satan frem for Kejser Ivan og berettede om sit Uheld.

»Vi bliver nødte til at tvinge dette Folk, der helt igennem bestaar af Narre og Tossehoveder, til at trække i Uniformen, for godvillig kommer de ikke,« sagde han forbitret.

»Godd, godt, saa brug Magt mod mine Narre og Tossehoveder,« svarede Ivan flegmatisk.

Derpaa forkyndte den gamle Satan i Kejser Ivans Navn, at alle Narre og Tossehoveder i hele Riget straks skulde lade sig hverve til Soldater. De, der ikke godvillig vilde komme, blev dræbt og hugget ned.

Da forsamlede Ivans Undersaatter sig og sagde til Satan, der stolt gebærdede sig som Kejserens Underhandler.

»Hvad skal vi gøre?« Du siger, at Kejseren vil lade os dræbe, dersom vi ikke bliver Soldater, men vi ved dog, at vi ogsaa bliver dræbt i Krigen, naar vi bliver Soldater. Hvad skal vi saa gøre?« — »Ja, det er der ikke noget at sige til, det bliver nu ikke anderledes, dø skal I paa den ene eller den anden Maade,« lød Satans Svar. »Saa vil vi hellere dø rolig hjemme hos os selv, »naar det nu engang skal være vor Skæbne,« sva-

rede de Tossehoveder haardnakket. Derpaa gik de til Kejseren og spurgte ham: »Hvad skal vi nu gøre? Din nye General, eller hvad han er, gør os ganske forvirrede. Han siger til os: »Naar I bliver Soldater, saa skal I dø i Krigen, mulig kommer nogen af jer derfra med Livet. Men hvis I ikke bliver Soldater, saa er I efter Kejserens Befaling, Døden vis.«

»Saa? Jeg skulde lade jer allesammen slaa ihjel?« spurgte Ivan leende, derpaa tilføjede han: »Jeg kan ikke give jer noget Svar, thi jeg forstaar ikke det mindste deraf selv.«

»Nej, naar *du* ikke engang forstaar det, saa kommer *vi* heller ikke for at blive Soldater og for at dø.«

»Jeg er lige glad,« sagde Ivan endnu stadig leende, »saa kan I lade være.«

Den gamle Satan var rasende, at al hans List og alle hans lumske Planer ikke vilde lykkes hos Ivan og hans Undersaatter. Han gik derfor til Ivans største Fjende, Kejseren af Tarakan og ved kloge og listige Overtalelser hidsede han ham til en morderisk Krig med sin Grænsenabo.

»Ivan har ingen Penge, men han har Godser og Skatte af enhver Art,« smigrede Satan den rovbegærlige Kejser.

Hurtig samlede denne en mægtig Hær og rykkede kort Tid efter ind i Ivans Rige.

»Fjenden falder os ind i Landet,« skreg alle Folk og løb til Ivan for at søge Hjælp hos ham.

»Det kan han gerne gøre for mig,« sagde Ivan med sin sædvanlige Flegma.

Den tarakanske Kejser sendte forud for sin Hær Spioner, der skulde udfinde, hvor den fjendtlige Hær laa i Lejr. Men Spionerne spejdede og søgte, og kunde dog ikke opdage nogen Fjende og endnu mindre en fjendtlig Feltlejr. Soldaterne, der kom efter, vidste ikke, hvem de egentlig skulde slaas med, og da de paa Kejserens Befaling besatte nogle Landsbyer, kom de derboende

Indbyggere dem saa venlig i Møde og gav de fjendtlige Soldater saa meget Korn og saa mange Kreaturer som de vilde have, og de modsatte sig hverken Plyndringer eller andre Voldsgerninger fra den fjendtlige Hær.

I hver eneste Landsby traf Soldaterne paa den samme varme Imødekommenhed, hvorhen de end marscherede, overalt gav Ivans Undersaatter Soldaterne, hvad de forlangte, ja, de indbød endog de fjendtlige Tropper til som gode Venner at bo hos dem. »Kom, kære Venner, bo hos os, bliv her altid, dersom I synes om at være her.«

Overalt, hvor de fjendtlige Soldater viste sig, traf de kun paa et fredeligt, tilfreds, lykkeligt Folk, som kom alle Fremmede i Møde med Venskab og Godhed. Tilsidst vidste Kejseren af Trahakans Hær egentlig slet ikke hvad de skulde og vilde i dette Land, og Officererne spurgte Kejseren:

»Hvad er det for en løjerlig Krig? Vi har jo ingen og intet at kæmpe imod? Her hverken kan eller vil vi blive!« Da vrededes Kejseren, og paa hans Befaling maatte nu hans Soldater gaa voldsomt til Værks mod de harmløse Indbyggere i Ivans Lande, de maatte plyndre og brandskatte, afsvide og brænde, slaa de fattige Bønders Kvæg ned og antænde det opspirende Korn paa Marken, altsammen blot for at tvinge dem til en Krig. »Ve alle, der ikke er mine Befalinger overhørig, de skal alle lide en grusom Død!«

De forfærdede Soldater adlød nu den grusomme Befaling og gik frem som Barbarer i det ulykkelige Land.

De godmodige Tossehoveder fandt sig i alle Grusomheder, men de græd nu hjerteskrærende; alle Mennesker græd, Børn og gamle Folk græd, Koner og unge Piger græd.

»Tag dog alt, hvad I vil have, kære Venner!« klagede de ængstelig. »Hvorfor vil I saadan ødelægge alt det gode? Hvorfor vil I gøre os saa megen Skade?«

-- Da flygtede hele den fjendtlige Hær, ikke for Kejsersens Trusler, men fordi de skammede sig over at skulle gengælde saa megen Godhed med Grusomhed.

XII. KAPITEL.

Den næste Plan som den gamle Satan havde lagt for at ruinere Ivan ligesom hans Brødre, var altsaa ogsaa nu bleven til intet.

Det gjaldt om at udtænke en ny List. Han fandt de paa følgende Idé:

Han forvandlede sig til en fornem Udlænding og bad, om han maatte nedsætte sig i Kejser Ivans Riger og Lande; det var hans Haab, ogsaa her som i Kejser Tarrass' Rige at lade en Guldflod strømme ud over Land og Folk og lænkebinde Indbyggerne, her som der, og paa den Maade tilintetgøre hele Ivans Eksistens.

»Jeg kommer for at dyngge Velgerninger og rig Velsegnelse over Landet,« sagde den falske, gamle Satan, der slet ikke tænkte paa andet end Ondskab og Fordærvelse. »Jeg vil gøre jer rige, udvikle jeres Intelligens, Fabriker og Huse vil jeg bygge, og bane nye Veje for en Opblomstring af Landets Industri.«

»Det kan altsammen være meget godt og smukt,« svarede Ivan og tillod den fremmede at nedsætte sig i Landet.

Allerede den følgende Morgen begyndte Udlændingen sin Virksomhed. Paa det store Torv sammenkaldte han Folk og opfordrede dem til at tage Arbejde hos ham, da han vilde bygge sig et storartet Palads, og han pralede samtidig med sin umaadelige Formue, der tillod ham at betale den højeste Arbejdsløn og store Priser for Materialet.

De godmodige Tosser, som aldrig i deres Liv havde set Guld og Penge, forbavsedes over det blinkende Guld og de rullende Dukater.

»De ser kønne ud, de blanke Tingester,« udbrød de fornøjet.

Og saa begyndte de at arbejde for den rige Udlænding for at faa saadanne kønne, blanke Tingester.

Det kan nok hænde, den gamle Satan glædede sig:

»Naa, det skal ikke vare længe, før jeg ogsaa har ødelagt denne Tosse ligesom begge hans Brødre.«

Men Sagerne tog hurtig en mindre gunstig Vending for ham. Ivans Undersaatter tabte Smagen for det blanke Guld, og snart var det kun de unge Piger og Koner, der brugte Dukaterne til at smykke deres Haar med.

Men ret længe varede det heller ikke, før ogsaa de, ja, selv de smaa Børn blev kede af »de blanke Tingester«.

Det gik ikke frem med at bygge den rige Fremmedes Palads, der manglede baade Arbejdere og Bygningmateriale; han vilde ogsaa gerne købe Korn og Kvæg, men trods de mest pralende Kundgørelser og Tilbud om stadig højere Priser, kom der ikke mere nogen for at arbejde, ja, der kom heller ingen for at sælge Korn og Kreaturer.

Af og til kom der et Barn for at faa en Dukat vekslet med et Æg, men ellers var Udlændingen ganske alene og forladt. Sulten og forkommen maatte han gaa omkring og forsøge at faa nogle Spisevarer og Næringsmidler at købe for sine mange Penge.

Da han kom ind i en nærliggende Bondegård og vilde købe en Høne for en blank Dukat, saa nægtede Bonden ligefrem at sælge Hønen, han vilde ikke vide af Guldet at sige.

»Jeg har ikke Brug for det Stads,« sagde han ligegyldig.

Da Satan tilsidst dreven af sin Sult vilde tilhandle

sig en Sild hos en gammel Sælgekone, saa viste hun den rige Udlændings gyldne Betaling tilbage og sagde stolt:

»Jeg har ikke Brug for dit Guld, for jeg har ingen smaa Børn, der kan have Fornøjelse af saadant et glimrende Legetøj.«

Da den Fremmede gik videre kom han ind i et Bondehus og prøvede, om han dog ikke i det mindste kunde faa sig et Stykke Brød for sin Dukat. Men Bonden viste venligt, men bestemt, Pengene tilbage og sagde: »Dine Penge har jeg ikke Brug for, men dersom du er sulten og trænger til Mad, saa vil jeg i Guds Navn give dig et Stykke.«

Men da den formentlige fornemme Herre hørte disse Ord, vendte han sig pludselig om og løb saa hurtigt hans Ben kunde bære ham. Det var som om Ordene: »I Guds Navn« havde slaaet ham et blødende Saar.

Men hvorhen han end styrede sine Skridt, lykkedes det ham dog ikke at faa noget til Købs for sine Dukater, ingen vilde vide af hans Guld at sige, og ingen vilde have noget med ham at gøre.

»Arbejd!« sagde Folk til den gamle Satan, »eller se at giv noget andet og mere brugbart i Bytte for de Næringsmidler, du vil have. Men helst vilde vi for Kristi Skyld give dig, hvad du trænger til, Ven.«

Med stigende Raseri og skummende af Vrede hørte Satan paa disse Talemaader. »Hvad var da det for Skabninger, der ikke var til at vinde for Gods og Guld, som vilde arbejde, og som »for Kristi Skyld« vilde give ham noget?»

Men Gang efter anden søgte han at paatvinge disse Narre og Tosseheder sit Guld og han sagde indtrængende:

»Naar I tager mit Guld, saa kan I jo købe alt, hvad I ønsker jer og gøre jer Livet behageligt!«

»Nej, vi behøver ikke dit Guld!« sagde de allesammen. »Hvad skal vi med Guld? Vi har ikke Brug for det-«

Tilslidst maatte den gamle listige Djævel dog trods al sin List og Klogskab gaa sulten i Seng og i Dage og Nætter lide den bitreste Nød.

Saa gik Ivans Undersaatter til deres Kejser og fortalte ham, hvordan det hang sammen.

»Der kom en rig Udlænding til os,« sagde de, »han er vant til at leve flot, men han vil ikke arbejde, og han kan heller ikke. Han har budt os allesammen Penge og Guld, og først gav vi ham for Guldet, hvad han vilde have, men nu er vi bleven kede af hans Penge, og der er ingen af os som mere vil have noget med den rige og dovne Herre at gøre. Han er nu lige ved at dø Hungersdøden trods alle hans Skatte, for han vil ingen Gaver og Almisser tage imod af os, vi vil gerne give ham »for Kristi Skyld« hvad han har nødig, men han tager ikke imod det. Hvad skal vi stille op med denne mærkelige Udlænding?«

Rolig og betænksom hørte Kejser Ivan paa, hvad de havde at sige, og svarede saa:

»Vi kan jo dog ikke lade den Særling, der kaster om sig som en gal med sit unyttige blanke Guld, dø af Sult; det er vor Pligt at ernære ham. Maaske kan vi give ham en Plads som Hyrde, eller synes han ikke om det, saa kan han jo drage fra Gaard til Gaard og lade sig ernære af Bønderne.«

Og da der ikke var noget andet for ham at gøre, saa drog den gamle Satan virkelig fra Gaard til Gaard for at friste sin usle Tilværelse. Han kom da ogsaa til Kejser Ivans Hof, hvor det absolut ikke gik kejsertiligt til, men meget tarveligt og ligefremt. Satan kom lige da de skulde spise deres Middagsmad, og den døvstumme Søster Mariane havde allerede sat sig til Bords. Tidligere var der uophørlig kommen Dagdrivere og Dovendidriker til Ivan og hans Kone for at lade sig ernære af dem, derfor iagttog Søster Mariane nøje Gæsternes Hænder, da hun paa dem kunde se, hvad Slags Folk det var.

De som havde Arbejdshænder, haarde og fulde af Vabler, de blev sat til Højboards, men de der havde fine, tynde Hænder med lange, smalle Fingre, de toges der ikke Hensyn til og de fik kun Ben at gnave.

Da Satan kom, vilde han sætte sig ved den øverste Bordende, men den døvstumme saa undersøgende paa hans Hænder og puffede ham ærgerlig bort fra den Plads, han selv havde taget sig, thi den gamle Djævel havde jo forvandlet sig til en fin Herre med bløde, hvide Hænder. Kejserinden, Ivans Kone, vilde trøste Gæsten, der var puffet ned til den nederste Bordende, og sagde venligt:

»Vent bare, indtil alle de flittige Folk har spist, saa skal du ogsaa nok faa din Del. Du skal ikke bryde dig noget om min Svigerindes Uvenlighed, for hun er vant til at give de, som har grove Arbejdshænder, Forrangen.« Djævelen fnyste af Vrede, da han saa, hvor lidt man regnede ham og kun bød ham af den Mad, der var bestemt for Svinene.

»Hvad er det for forrykte Tilstande og Love, der hersker i dit Land,« sagde han til Ivan, »man kan da ikke tvinge alle Mennesker til anstrængende Arbejde. Hvad er det for dumme Love? Alle Mennesker kan da ikke arbejde med Hænderne, de intelligente arbejder med Hovedet.«

»Det kender jeg ikke noget til,« sagde Ivan flegmatisk. »Vi her hos os er nu saa dumme, at vi kun kan arbejde med Hænderne.«

»Men jeg kan lære jer Tossehoveder, hvordan man kan arbejde med Hovedet, og saa vil I formodentlig indse, at man kan have mere Fordel af at arbejde med Hovedet end med Hænderne,« svarede den gamle Satan.

»Kan det virkelig være muligt?« spurgte Ivan forbavset.

»Det er en Kunst at arbejde med Hovedet, og I er altfor dumme og uforstandige til at forstaa, at Hovedarbejde endogsaa kan være hundrede Gange sværere end

Haandens Arbejde. Det er ikke saa sjældent at de kloge Mennesker har ondt i Hovedet, fordi det arbejder saa stærkt.«

»Men hvorfor piner Folk sig saa med saadant et svært Hovedarbejde? Hvorfor tager du ikke meget hellere fat paa et lettere Arbejde med dine Hænder?« spurgte Ivan eftertænksom.

»Fordi det gør mig ondt for saadanne dumme Mennesker, som I er. Dersom jeg ikke vilde pine mig selv med et svært Hovedarbejde, saa maatte I evig og altid vedblive at være de Tossehoveder, I er. Derfor arbejder jeg med Hovedet, og derfor vil jeg ogsaa lære jer det,« svarede den gamle Satan.

»Nuvel! Saa lær os det!« indvilligede Ivan. »Det kan undertiden ske, at vore Hænder er trætte, og saa er det jo godt, at vi kan ombytte Hændernes Arbejde med Hovedets.«

Med største Glæde lovede den gamle Satan at ville lære Ivan og hans Folk at arbejde med Hovedet.

Kejser Ivan lod nu udgaa en højtidelig Bekendtgørelse til Folket, at der var kommen en klog og fornem Herre for at lære dem alle, hvordan man kunde arbejde med Hovedet, og hvordan man kunde fortjene meget mere ved at arbejde med Hovedet end med Hænderne.

Midt i Ivans Kejserdømme stod et højt, højt Taarn, som der udvendig fra førte en stejl Trappe op til. Foroven var der en Platform, og op til denne fulgte Ivan nu Satan, der herfra kunde tale til Folket.

Alle Narrerne havde nu forsamlet sig under Taarnet for at se den Særling, som vilde arbejde med Hovedet uden at bruge sine Hænder. De havde misforstaaet Satan, som selvfølgelig vilde forklare for Tossehovederne, hvordan man kunde leve flot og godt uden at slide sig op med haardt Arbejde.

Saa stod Folket da rundt om Taarnet med aaben Mund og stirrende Blikke og saa op paa den fremmede

paa Taarnet, de forstod ikke, hvad han vilde og forstod ikke, hvad han sagde. Tilsidst løb alle Narrene og Tossehovederne igen deres Vej, hjem til deres daglig vante Arbejde, og Foredraget paa Vagttaarnet forblev ganske uden Resultat.

En hel lang Dag stod Satan oppe paa Taarnet og talte og docerede uafbrudt, uden at nogen Mennesker hørte ham.

Og han stod den anden og tredie Dag deroppe paa det høje Taarn, saa blev han forfærdelig sulten. Der var ingen, som havde tænkt paa at give ham noget at spise; Tossehovederne tænkte nemlig som saa: »naar den lærde Fremmede kan arbejde med Hovedet, saa kan han vel ogsaa selv skaffe sig Føde ved Hjælp af det.«

Da den anden Dag var gaaet til Ende, spurgte Ivan sine Undersaatter, om den udenlandske Særling allerede havde begyndt at arbejde med Hovedet, men de benægtede det og fortalte bare, at han stod og blev ved at tale med sig selv.

Den tredie Dag blev Satan ganske mat og daarlig af Sult. Han vaklede frem og tilbage, fordi han var for svag til at holde sig oprejst, og i denne hans Svaghedstilstand slog han Hovedet mod en Søjle, der stod paa Vagttaarnet. Denne Bevægelse blev tilfældig set af en af Narrene, der stod nede paa Torvet, og han skyndte sig til Kejserinden og fortalte hende det. Øjeblikkelig løb den unge Kone ud paa Marken til sin Mand og raabte til ham:

»Kom hurtig ind i Byen, Folk fortæller, at den Fremmede paa Vagttaarnet har begyndt at arbejde med Hovedet.«

»Saa? Det er jo mærkværdigt,« mente Ivan rolig, og han vendte hurtig tilbage til Staden for ogsaa at se den mærkelige Begivenhed. Da han kom Vagttaarnet nær, saa han ganske vist, at den gamle Satan vaklede frem og tilbage som en Perpendikel, og at hans Hoved samtidig slog mod Søjlen.

I samme Øjeblik som Ivan traadte hen til Taarnet faldt Satan ned ad den høje og stejle Trappe, og for hvert Trappetrin stødte han imod med Hovedet.

»Det maa sandelig være et »smertefuldt Hovedarbejde«, mente Ivan. Saadant et Arbejde giver ikke alene Vabler, men ordentlige Buler.«

Tilslidst faldt gamle Satan fra Trappen ned paa Jorden, og før Ivan kunde komme hen til ham, for at spørge ham, hvordan han havde det efter fuldbragt Arbejde, aabnede Jordens Overflade sig, og Satan for ned i det bundløse Dyb.

En gabende, bred Spalte betegnede det Sted, hvor Djævlén var forsvunden.

Ivan saa ned gennem den, kløede sig bag Øret og mumlede: »Det var jo igen den lille Far. Aah, din for-dømte Djævleyngel, fy!«

Men Ivan lever og trives endnu den Dag i Dag med sine trofaste og taabelige Undersaatter i hele sit udbredte Rige. Begge hans ældre Brødre kom til ham og bad ham om Understøttelse. Siden den Tid ernæres de af Kejser Ivan, ligesom alle de andre, der anraaber ham om Hjælp og Almisser.

Rolig og flegmatisk sagde han til alle, der bad om noget: »Tag bare for jer i al Ro og gør jer det bekvemt hos os, vi giver jer gerne, for vi har jo nok!«

Men der hersker i Ivans Lande den Ejendommelighed, at alle de, der har haarde, arbejdsvante Hænder, vises Udmærkelse og Ærbødighed, men de, som kommer med fine og bløde Hænder og smalle Fingre faar den nederste Plads ved Bordet og faar kun Benene at gnave og det de andre levner af Maden.

TO HUSARER.

Hen imod Begyndelsen af det nittende Aarhundrede, da der endnu ikke fandtes nogen Jernbaner, ingen Chausseer, ingen Gasbelysning, ingen Stearinlys, ingen lave Sofaer med Springfjedre, ingen ulakerede Møbler, ingen blaserede unge Mænd med Glas for Øjnene, ingen fritænkeriske kvindelige Filosofer, ingen hulde Kameliadamer, hvis Antal i vore Dage er saa stærkt tiltaget — i hine harmløse Tider, da man paa en Rejse fra Moskva til St. Petersborg, tog sit Madforraad med sig i Vognen og kørte fulde otte Dage paa de støvede og i et bundløst Morads henliggende Landeveje — da Tællelysene brændte ned i Stagen de lange Efteraarsaftener og lyste for en Familiekreds paa tyve, tredive Mennesker, da Vokslys sattes i Armstager til Baller, da man stillede Møblerne symetrisk op i sine Stuer, da vore Fædre endnu var unge, ikke alene fordi de ikke havde Rynker eller graa Haar, da man skød hinanden for en Kvindes Skyld og tjenstivrig løb fra den ene Ende af Stuen til den anden for at tage et tilfældigt eller ikke tilfældigt tabt Lommetørklæde op, da vore Mødre havde korte Kjoleliv og vældige Ærmer, og da Familieanliggender blev afgjort ved Lodtrækning, da de forføriske Kameliadamer ikke lod sig se ved Dagens Lys — i disse harmløse Tider holdtes der i Gouvernementsstaden K. en Forsamling af Godsejere og Adelsvalgene var netop til Ende.

I. KAPITEL.

»Naa, mig er det lige meget, saa gaar vi ind i Salen,« sagde en ung Officer i Pels og Husarhue, der lige var staaet ud af sin Rejseslæde og begav sig ind i det bedste Gæstgiveri i Byen K.

»Her er et stort Møde, Deres Højhed,« sagde Korridortjeneren, som allerede af Oppasseren havde faaet at vide, at Officerens Familienavn var Grev Turbin og derfor titulerede ham »Deres Højhed«. »En Godsejerinde fra Afremova med Døtre har meldt Afrejse til i Aften: De behager derfor at tage Nr. elleve, saa snart det bliver ledigt,« sagde han medens han sagte gik foran Greven langs Korridoren og stadig saa sig tilbage.

I Hotelsalen, ved et lille Bord, ved Siden af et Portræt i Legemsstørelse af Kejser Alexander, som var bleven noget mørkt med Tiden, sad nogle Mænd og drak Champagne, øjensynligt hjemlige Adelsmænd, og noget afsides et Par Købmænd i blaa Pelse, øjensynlig paa Gennemrejse.

Da Greven traadte ind i Værelset kaldte han en kæmpemæssig, graa Bulbider, der lød Navnet »Blücher« og som kom samtidig med ham, hen til sig, kastede Kappen, der endnu oppe ved Kraven var bedækket med Rim, fra sig, bestilte sig en Snaps og satte sig i sin korte Frakke af blaat Atlask ved Bordet, hvor han indlød sig i Samtale med de der siddende Herrer, som følte sig tiltalte af hans smukke, frimodige Ydre, og bød ham et Glas Champagne. Greven drak først den Snaps, han havde bestilt, saa bestilte han ligeledes en Flaske for ogsaa at traktere de nye Bekendte. Postillonen kom ind for at bede om en Drikkeskilling.

»Saschka!« raabte Greven, »giv ham, hvad han skal have!«

Postillonen gik ud med Saschka, kom saa igen tilbage; Pengene holdt han i Haanden.

»Men, lille Far, Højhed, jeg har dog passet godt paa, og du har lovet mig en halv Rubel, og nu faar jeg bare en kvart Rubel.«

»Sashka, giv ham en Sølvrubel!«

Saschka slog Øjnene til Jorden og saa hen til Postillonens Fødder.

»Det er nok til ham,« sagde han med dyb Stemme, og jeg har heller ikke flere Penge.«

Greven tog ud af sin Brevtaske de to eneste blaa Sedler som befandt sig deri, og gav en af dem til Postillon, der kyssede hans Haand og gik ud.

»Det kan man kalde at regne den ud,« sagde Greven, det er de sidste fem Rubler.«

»Saadan gaar det til hos Husarerne, Greve,« sagde en af Adelsmændene smilende, efter Knevelsbarten, Stemmen og en vis kraftig Smidighed i Benene at dømme var han øjensynlig en fordums Kavallerist. »Har De i Sinde at blive her længe, Greve?«

»Jeg maa først have Penge, ellers bliver jeg ikke. Og der er ikke engang Værelser ledige i denne fordømte Kro, Pokker tage den.«

»Tillader De, Greve,« sagde Kavalleristen, »behag at trække paa mig. Jeg bor her i Nr. syv. Dersom De ikke har noget imod at logere hos mig, er De velkommen. De maa i det mindste blive her tre Dage. I Dag er der Bal hos Adelsmarskalken. Han vil glæde sig overordentlig!«

»Javist, Greve, bliv her lidt som Gæst, faldt en anden af Selskabet, en smuk ung Mand, ind. »Hvorfor skal De skynde Dem saa stærkt. Det er jo dog kun hvert tredje Aar, at her er Valg. De skulde tage vore unge Damer i Øjesyn, Greve!«

»Saschka, tag mit Lintøj frem, jeg vil tage til Badehuset,« sagde Greven, idet han rejste sig. »Og saa — vi faar at se — maaske tager jeg virkelig til Adelsmarskalkens Bal.«

Saa kaldte han paa Tjeneren, gav en eller anden

kort Besked, hvortil denne smilende svarede, at det skulde ske og gik ud.

»Naa, lille Far, jeg lader saa min Kuffert bringe op til Dem,« raabte Greven ind ad Døren.

»Det skal være mig en stor Fornøjelse, De gør mig lykkelig!« svarede Kavalleristen, idet han løb hen til Døren. »Nummer syv, glem det ikke!«

Da Grevens Skridt ikke mere hørtes, vendte Kavalleristen tilbage til sin Plads, rykkede sin Stol nærmere hen til Embedsmandens, saa ham lige ind i Øjnene og sagde med et Smil: »Naa, ja, det er jo ham.«

»Hvem?«

»Ham, Grev *Turbin*, der er saa bekendt for sine Dueller. Han har kendt mig, jeg tør vædde med, at han har kendt mig. Ja, naturligvis har han det; jeg var jo tre Uger sammen med ham i Lebedjan og vi levede flot, det var dengang jeg var der for at hente Remonteheste. Der falder mig en Spilop ind, som vi udførte sammen, en prægtig Fyr, er han — ikke?«

»Ja, han synes at være et prægtigt Menneske. Og saa behagelig i Omgang! Der er slet ikke noget af en vis Slags Hovmod at mærke hos ham,« svarede den smukke unge Mand. »Og saa hurtigt, som vi blev kendt med hinanden. Sig mig engang, kan han være femogtyve Aar?«

»Jo vist. Han er betydelig ældre. Og man maa vide, hvad han er for en Mand for at tro det. Hvem har bortført Frøken Migunowa? Han. Sablin har han skudt ihjel, Matnew har han taget i Benene og kastet ham ud af Vinduet, Fyrst Nesterow har han frataget trehundredtusind Rubler i Spil. Og hvad er han ikke for en dumdristig Fyr. En lidenskabelig Kortspiller, Duellant, Forfører; men en ægte Husar, ja, sandelig en ægte. Ja, man kan undertiden sige noget lignende om os Kavallerister, men det er ingenting mod Husarerne; man maa forstaa, hvad det vil sige: en ægte Husar. Ak ja, det var en prægtig Tid!«

Og Kavalleristen begyndte at fortælle om et stort Gilde, som han havde deltaget i sammen med Greven i Lebedjan, om et Gilde, der ikke alene ikke havde fundet Sted, men heller ikke havde kunnet finde Sted, for det første, fordi han aldrig før havde set Greven og havde taget sin Afsked to Aar førend Greven traadte i Tjenesten, for det andet, fordi Kavalleristen aldrig havde staaet ved Kavalleriet, men havde tjent fire Aar som en meget beskeden Junker i det Bjelewske Regiment, og han havde taget sin Afsked med Fændriks Rang. Ti Aar senere, da han havde arvet nogle Penge, havde han virkelig været i Lebedjan, havde sviret syvhundrede Rubler op sammen med Remontеоfficererne og havde været lige ved at lade sig lave en Ulaneruniform med orangefarvede Opslag for at træde ind ved Ulanerregimentet. Ønsket om at blive Kavallerist, og de tre Uger, han havde tilbragt sammen med Remontеоfficererne forblev de lykkeligste og gladeste Minder han ejede, og tilsidst begyndte han virkelig selv at tro paa, at han ikke blot havde *villet* være Kavallerist men ogsaa *virkelig* havde *været* det, hvilket ikke forhindrede, at han i Bund og Grund var et agtværdigt Menneske.

»Ja, naar man ikke selv har tjent ved Kavalleriet, saa har man ikke Forstaaelse af den Slags Ting.« Han satte sig overskrævs paa Stolen og gav nu en hel Forestilling til bedste for Bordselskabet om Forholdene ved Kavalleriregimentet.

Greven kom tilbage fra Badehuset, ganske rød og med fugtigt Haar, og gik lige ind i Nr. syv, hvor Kavalleristen allerede sad i Slobrok og med Pibe, medens han baade med Henrykkelse og Angst tænkte over den Lykke, der her var falden i hans Lod — at bo i Værelse sammen med den berømte Turbin. »Men hvad saa,« sagde han til sig selv, idet en Tanke skød ham gennem Hovedet. »Hvad saa, dersom han pludselig gri-

ber fat i mig og sætter mig nøgen udenfor, eller sætter mig ud i Sneen, eller stryger mig over med Tjære, eller ligefrem nej, mellem Kammerater vil han ikke finde paa den Slags«, trøstede han sig.

»Giv Blücher at æde, Saschka,« raabte Greven.

Saschka, der efter Rejsens Besværligheder havde drukket sig en god Rus, viste sig.

»Naa, saa du har ikke kunnet vente med at drikke dig fuld, din Slubbart! Giv Blücher at æde.«

»Han kreperer saamænd ikke af Sult. Se, hvor glat han er,« sagde Saschka og klappede Hunden.

»Naa, snak nu ikke. Marsch, giv ham at æde!«

»Naar bare Hunden er mæt, saa er alt godt — men drikker et Menneske sig en Snaps, saa skal det straks rives ham i Næsen.«

Naa! Skal du have Prygl, din Slubbart?« raabte Greven med en Stemme, saa Vinduesruderne rystede og selv Kavalleristen blev bange.

»De skulde hellere spørge, om *Saschka* har faaet noget at spise i Dag. Slaa De bare, naar Hunden er Dem mere værd end et Menneske,« svarede Saschka. Men i samme Øjeblik fik han et Næveslag lige i Ansigtet, saa han faldt og slog Hovedet mod Sengestolpen; han holdt sig med Haanden for Næsen, styrtede saa ud af Døren, hvor han ude i Korridoren tumlede om paa en gammel Kiste.

»Han har slaet Tænderne ud af Munden paa mig,« knurrede Saschka; med den ene Haand tørrede han den blødende Næse og med den anden klappede han Blücher, der slikkede ham. »Han har slaet mine Tænder ud, lille Blücher, men han er dog alligevel min Greve, og jeg gaar gennem Ilden for ham — det ved du jo nok! Det er fordi han er min Greve, forstaar du, lille Blücher? Men vil du have noget at æde?«

Efter at han havde ligget og samlet sig et Øjeblik, fodrede han Hunden og gik derefter i næsten ædru Tilstand ind for at betjene sin Herre og tilbyde ham Te.

»De fornærmer mig ligefrem,« sagde Kavalleristen frygtsom. Han stod foran Greven, der laa paa hans Seng og strakte Fødderne over Fodstykket af den. »Jeg er jo dog en gammel Militær og Kammerat, kan jeg sige. Hvorfor behøver De at laane hos andre; jeg staar med Glæde til Tjeneste med to hundrede Rubler. Ganske vist har jeg ikke saa meget i Øjeblikket, jeg har kun hundrede, men jeg skal nok endnu i Dag skaffe dem. De fornærmer mig ligefrem, Greve!«

»Vist ikke, lille Far,« sagde Greven, der straks forudsaa hvilken Art af Kammeratskab, der nødvendigvis vilde blive en Følge af et Nej. »Tak, lille Far,« og han klappede Kavalleristen paa Skulderen, Tak. Naa, saa tager vi altsaa hen paa Ballet. Men, hvad skal vi nu tage os for? Hvad kan man mere sig med her i Byen, er her smukke Kvinder, spilles her Terninger? Kort?«

Kavalleristen forklarede ham, at han vilde faa mange smukke Damer at se paa Ballet. Den genvalgte Kredsdommer var en vældig Drikkebroder, og spillet blev her ogsaa. Luchnov, en fremmed Herre, holdt Bank, og Iljin, en Ulankornet, der boede i Nummer otte, holdt ogsaa af at spille. De var begyndt at spille paa Iljins Værelse. Hver Aften spillede de. »Og jeg siger Dem, Greve, at han er en prægtig Knægt, og gerrig kan man ikke sige han er, han giver gerne Skjorten fra Kropen.«

»Naa, lad os gaa ind til ham. Jeg har nok Lyst til at se, hvad han er for et Slags Menneske,« sagde Greven.

»Ja, lad os gaa. De vil glæde sig umenneskelig alle sammen.

II. KAPITEL.

Ulankornet Iljin var først nylig vaagnet. Dagen før havde han sat sig til Spillebordet Klokken otte om Aftenen og havde spillet uafbrudt i femten Timer, lige til Kl. elleve om Formiddagen. Han havde tabt temmelig meget, men hvor meget, det vidste han ikke, fordi han havde tre tusind Rubler hos sig af sine egne og femten tusind af Statens Penge; de sidste havde han for længe siden blandet sammen med sine egne og var nu bange for at tælle dem, for ikke at blive overbevist om, at det var som han anede, at der allerede manglede nogle af de ham betroede Penge. Han havde lagt sig ved Toivtiden og var straks falden i en dyb og drømmeløs Søvn, han sov som kun et ungt Menneske kan sove, selv efter at have lidt meget store Tab i Spil. Da han vaagnede Kl. 6 om Aftenen, omtrent paa den Tid, Grev Turbin ankom til Gæstgiverstedet, og saa sig omkring, saa Kort og Kridt lige spredt om paa Gulvet, og det tilsmudsede Bord staa midt i Værelset, saa mindedes han med Skræk Gaarsdagens Spil og det sidste Kort, en Knægt, som han havde tabt femten hundrede Rubler paa; men da han tænkte, at han maaske ikke var rigtig vaagen og endnu drømte, saa greb han ind under Hovedpuden, trak Pengene frem og begyndte at tælle dem. Han genkendte flere Sedler, som ved forskellige Manøvrer var gaaet fra Haand til Haand, og pludselig stod Spillets hele Gang for ham. Hans egne tretusind var der ikke mere, og af Statspengene manglede der halvtredje tusind.

Ulanan havde spillet fire Nætter i Træk.

Han var kommen hertil fra Moskva, hvor han havde modtaget Regeringspengene. I K. havde Postmesteren holdt ham tilbage under Paaskud af, at der ingen Heste var, men i Virkeligheden paa Grund af en Aftale, som han havde med Gæstgiveren — at han skulde opholde

alle Gennemrejsende mindst en Dag. Ulanan, en smuk, munter ung Mand, der lige hos sine Forældre i Moskva havde faaet tretusind Rubler til sin Ekvipering ved Regimentet, kom det ikke ubelejligt at opholde sig nogle Dage i K. under Valgene, da det jo saa gerne gik lystigt til. En Godsejer, der var Familiefader og en god Bekendt af ham, var netop i Byen, og han stod just i Begreb med at køre hen til ham, da Kavalleristen kom og hilste paa ham, og uden nogen ond Hensigt præsenterede han ham samme Aften for sine Bekendte, Luchnov og andre Spillere.

Og fra samme Aften havde Ulanan tilbragt hele sin Tid ved Spillebordet, han var ikke kørt hen for at hilse paa sine Bekendte, havde ikke tænkt paa at spørge, om han kunde faa Heste, og var i det hele taget ikke kommen udenfor sit Værelse.

Da han nu havde klædt sig paa og drukket Te, traadte han hen til Vinduet. Han fik Lyst til at gaa sig en Tur og om muligt se at glemme de ubehagelige Erindringer fra Spillet. Han kastede sin Kappe om sig og traadte ud paa Gaden. Solen var allerede gaaet ned bag de hvide Huse med røde Tage, og det begyndte at blive mørkt. Det var Tøvejr og Sneen faldt i store Flokke. Han blev paa en Gang saa uendelig sørgmodig ved Tanken om, at han havde sovet hele Dagen bort.

»Den Dag, der er gaaet, kan man aldrig kalde tilbage,« tænkte han.

»Jeg har forspildt min Ungdom,« sagde han til sig selv, ikke fordi han virkelig tænkte, at han *havde* forspildt sin Ungdom — paa sligt tænkte han overhovedet ikke — men fordi den Frase faldt ham ind.

»Hvad skal jeg nu gøre?« sagde han saa. »Laane Penge af en eller anden og rejse bort? En Dame gik forbi ham paa Fortovet. »Hvor hun saa dum ud,« tænkte han halvt ubevidst. »Her er ingen, som jeg kan laane Penge af. Jeg har forspildt min Ungdom.« Han kom til Torvet. En Købmand i Ræveskindspels stod midt

i Døren til sin Bod og raabte de forbigaaende an.« Der-
som jeg ikke havde taget den Otte op, saa havde jeg
vundet det hele tilbage.« En gammel Tiggerske for-
fulgte ham hulkende. »Her er ingen, som jeg kan laane
Penge af.« En Herre i Bjørneskindspels kom forbi ham.
En Politibetjent stod ved Hjørnet. »Naa, saa gaar jeg
hjem igen; Luchnov kommer snart, og saa skal vi igen
til at spille.«

Da han kom hjem, gav han sig paany til at tælle
sine Penge. Nej, han havde ikke taget fejl første Gang,
der manglede virkelig halvtredietusind Rubler. »Naa,
jeg maa se at vinde dem tilbage. Saa køber jeg de
smukke Bjælder, jeg saa henne paa Torvet, billige er de
vist ikke, og kører min Vej. — Ak, jeg har forspildt
min Ungdom.« Disse Tanker virrede omkring i Ulanens
Hoved, da Luchnov virkelig traadte ind hos ham.

»Naa, har De været længe oppe, Michailo Vasil-
jitsch?« spurgte Luchnov, tog langsomt Guldbrillerne
af den skarpe Næse og tørrede dem omhyggelig af med
sit røde Silkelommetørklæde.

»Nej. Jeg har sovet udmærket.«

»Der er kommen en Husar hertil, han har indkvar-
teret sig hos Savalschevski.... Har De ikke hørt det?«

»Nej, jeg har ikke hørt noget. Men det undrer mig,
at der ellers ikke er nogen.«

»De er vel gaaet med Prijachin. De kommer nok
straks.«

Det varede heller ikke længe før de kom: en Garni-
sonsofficer, der altid var sammen med Luchnov; en
græsk Købmand med en vældig krum Næse af brun
Farve og med dybtliggende sorte Øjne; en tyk, forædt
Godsejer, der tillige var Brændevinsbrænder og som al-
drig vovede over en halv Rubel, men kunde spille hele
Nætter igennem ad Gangen. Alle var de lige ivrige for
at Spillet skulde begynde; men Hovedspillerne mælede
ikke et Ord derom, navnlig Luchnov fortalte med stor
Ro om Stratenrøverne i Moskva.

Ulanan hørte ganske rolig paa hans Historier, men da han kom til Enden, rejste han sig og befalede ganske sagte at bringe Kortene. Den tyske Godsejer var den mest ivrige:

»Hvorfor skal vi spille den kostbare Tid, mine Herrer? Til Arbejdet altsaa, til Arbejdet!«

»Ja, De vandt en køn lille Skilling i Gaar, skønt De blev ved med Deres Halvrubler,« sagde Grækeren, »det er vel derfor, De er saa ivrig?«

»Det kunde ogsaa snart være paa Tiden,« sagde Garnisonsofficeren.

Iljin saa hen til Luchnov, der saa ham i Øjnene og rolig blev ved at fortælle sine Historier om Røverne, der kostumerede sig som Djævle, bevæbnede med Jernkroge.

»Vil De holde Banken?« spurgte Ulanan.

»Er det ikke lidt for tidlig endnu?«

»Bjelov!« raabte Ulanan og rødmede, uvis af hvilken Grund, »bring mig nogen Middagsmad.... jeg har endnu ikke spist, mine Herrer.... kom med Champagne og giv Kort!«

I samme Øjeblik traadte Greven og Savalschevski ind i Værelset. Det viste sig, at Turbin og Iljin hørte til en og samme Division. De kom straks hinanden nærmere, klinkede med Champagneglassene og blev du's efter fem Minutters Forløb. Efter alt at dømme, saa syntes Greven særlig godt om den unge Ulan. Turbin smilede, naar han saa paa ham, og drillede ham med hans Ungdom.

»De Herrer har i Sinde at spille?« sagde Greven saa. »Naa, jeg vil ønske for dig, at du maa vinde, Iljin? Jeg kan tænke mig, at du er en hel Matador!« tilføjede han smilende.

»Ja, Herrerne har tænkt at spille,« svarede Luchnov og rev en Pakke op indeholdende tolv Spil Kort. »Men De, Greve, vil De ikke være med?«

»Nej, ikke i Dag. Ellers vil det gaa alle de Herrer galt. Saa snart jeg begynder, saa sprænger jeg Banken!

Men jeg har ikke noget, hvormed jeg kan spille. Paa en Station ved Volotschok har jeg tabt alt hvad jeg havde. Jeg traf der en Slags Infanterist, med Ringe paa Fingrene, i hvert Fald var han falsk Spiller — og han har helt udplyndret mig.«

»Opholdt du dig længe paa den Station?« spurgte Iljin.

»Toogtyve Timer. Uforglemmelig vil den være mig, den Station, jeg glemmer den aldrig! Naa, og Postmesteren han glemmer vist heller ikke mig.«

»Hvorfor det?«

»Da jeg kommer, skal du vide, springer Postmesteren ud af Døren, et rigtigt Skurkefysiognomi havde han. »Der er ingen Heste at faa,« sagde han. Naa, nu skal du vide, jeg har gjort mig det til Regel, naar der ikke er nogen Heste at faa, saa tager jeg ikke Pelsen af, men gaar ind til Postmesteren, ikke paa Kontoret, men ind hos Postmesteren selv. Saa befaler jeg, at alle Vinduer og Døre skal aabnes, idet jeg foregiver, at Luften er daarlig. Naa, det samme gjorde jeg her. Kan du huske hvor koldt det var i forrige Maaned — tyve Grader var det. Postmesteren vilde komme med Indvendinger, men jeg bad ham om at lukke Mund. Saa begyndte en gammel Kælling, et Par Piger og andre Kvindfolk at jamre højt, samlede deres Gryder sammen og vilde løbe ned i Landsbyen.... Jeg hen til Døren, stillede mig foran den og sagde: »Kom med Heste, saa rejser jeg, ellers lader jeg jer ikke komme ud, jeg lader jer fryse ihjel allesammen.«

»Det var en god Idé,« sagde den tykke Godsejer og brast i en Skoggerlatter.

»Jeg passede bare ikke ordentlig paa, for Postmesteren og alle Kvindfolkene slap fra mig og løb derfra. Kun den gamle var bleven tilbage hos mig som Pant, hun laa oppe paa Ovn, nyste i et Væk og plaprede sine Bønner. Saa indlededes der Underhandlinger. Postmesteren talte med mig ude fra og tiggede mig om at lade den gamle

slippe; men jeg pudsede Blücher paa ham; Blücher holdt ham storartet fast, men den Skurk skaffede mig alligevel ingen Heste før næste Morgen. Imidlertid kom en Bandit af en Infanterist rejsende. Jeg gik ind i de andre Værelser, og vi begyndte at spille. Har De set Blücher? Blücher, kom her!»

Blücher kom farende ind. Spillerne gav sig nedladende af med ham, skønt de øjensynlig havde mest Lyst til at give ham noget helt andet.

»Men, hvorfor spiller De ikke, mine Herrer? Lad dog endelig ikke mig forstyrre Dem. Jeg er nu engang en Sludrebøtte,« sagde Turbin.

III. KAPITEL.

Luchnov trak to Lys hen til sig, drog en vældig med Sedler fyldt Tegnebog frem, aabnede den langsomt, som var det en eller anden hemmelighedsfuld Handling, han foretog sig, tog to Hundredrubelsedler frem og lagde dem under Kortene.

»Ganske som i Gaar, tohundrede i Banken,« sagde han, idet han satte Brillerne til Rette og brød Seglet paa et Spil Kort.

»Godt,« sagde Iljin uden at se hen paa ham, men vedblev at tale med Turbin.

Spillet kom i Gang. Luchnov vendte Kortene med Akkuratesse, ganske som en Maskine; af og til holdt han inde, gjorde i Hast en Notits, eller saa strængt ud over sine Briller og sagde med svag Stemme: »Ræk mig dem herhen.« Den tykke Godsejer var den der talte højest af alle, idet han underholdt sig med sig selv om, hvad han vilde gøre, og naar han bladede Kortene om,

spyttede han paa sine tykke Fingre. Garnisonsofficeren satte stiltiende og pynteligt sin Underskrift under et Kort og under Bordet bøjede han ganske smaa Hjørner om. Grækeren sad paa Stolen ved Siden af Bankholderen, og fulgte, ventende paa et eller andet, Spillet Gang med sine opmærksomme, dybtliggende Øjne. Savalschevski kunde pludselig komme i Bevægelse med hele Kroppen, trækkende en rød eller blaa Seddel op af Bukselommen, lægge et Kort paa den, give det et Slag med den flade Haand og sige: »Bring mig noget hjem, kære Syver!« Saa bed han sig i Knevelsbarten, stod i sin Ophidselse snart paa den ene Fod og snart paa den anden, blev blussende rød og kom i det hele taget i en voldsom Uro, der varede ved, indtil Kortet kom ud. Iljin spiste Kalvekød og Agurker; han havde ladet Maden sætte hen ved Siden af sig paa Hestehaarssofaen, og idet han hurtigt tørrede Fingrene i Frakkeskøderne, satte han paa det ene Kort efter det andet. Turbin, der i Begyndelsen sad paa Sofaen, opdagede straks, hvordan det hele gik til. Luchnov saa ikke hen til Ulanen og talte ikke til ham; men den største Del af den unge Mands Kort tabte.

»Kunde jeg endda vende saa smukke Kort,« sagde Luchnov med Henblik paa den tykke Godsejer, der stadig spillede om en halv Rubel og vandt.

»Se hellere og vind fra Iljin, hvorfor skal det være fra mig,« bemærkede Godsejeren.

Iljins Kort blev nu virkelig hyppigere slaaet end de andres. Nervøs rev han under Bordet Kort itu, som havde tabt, og udsøgte med skælvende Hænder et andet. Turbin rejste sig fra Sofaen og bad Grækeren tillade, at han satte sig ved Siden af Bankholderen. Grækeren søgte sig en anden Plads; Greven satte sig paa Grækereens Stol og begyndte nu, uden et eneste Øjeblik at vende Øjnene bort at se opmærksomt paa Luchanovs Hænder.

»Iljin,« sagde han pludselig med sin sædvanlige

Stemme, der, ganske uden nogen Hensigt fra hans Side, overtonede alle andre,« hvorfor følger du den trykte Vejviser for Kortspil? Du forstaar ikke at spille.»

»Jeg kan spille, som jeg vil, det bliver altid et og det samme.«

»Saa taber du sikkert. Lad mig engang pointere for dig.«

»Nej, om Forladelse, det vil jeg helst selv. Spil selv, om du vil.«

»Jeg har sagt, at jeg ikke vil spille for mig selv i Aften; og saa gør jeg det heller ikke. Jeg ærgrer mig over, at du ruinerer dig ved det Spil.«

»Det er øjensynligt Skæbnens Vilje.«

Greven tav, støttende Albuerne paa Bordet, og begyndte atter opmærksomt at se paa Bankholderens Hænder.

»Det er grimt,« sagde han.

Luchnov vendte sig om imod ham.

»Det er stygt, hæsligt!« sagde han endnu højere og saa Luchnov lige ind i Øjnene.

Spillet gik sin Gang.

»Det er ikke — smukt!« sagde Turbin atter, idet Luchnov slog et højt besat Kort af Iljins.

»Hvad er det, som De ikke synes om her, Hr. Greve?« spurgte Bankholderen høfligt og flegmatisk.

»Jeg finder det hæsligt, at De lader Iljin vinde de smaa Indsatser og tager de store fra ham.«

»Luchnov gjorde en Bevægelse med Skuldrene og Øjenbrynene, der skulde sige saa meget, at han vilde raade ham til at finde sig i Skæbnen. Og der spilledes videre.

»Blücher! kom hid!« befalede Greven og rejste sig. »Pas paa,« tilføjede han hurtigt.

Blücher sprang op, stødte med Ryggen til Sofaen, var lige ved at kaste Garnisonsofficeren over Ende, løb hen til sin Herre og udstødte en truende Hylen; samtidigt saa det store Dyr sig omkring og slog med Halen,

som om han vilde spørge: »Hvem har været uartig her? Naa?»

Luchnov lagde Kortene fra sig og rykkede med Stolen til Side.

»Paa den Maade kan man ikke spille,« sagde han. »Jeg kan ikke udstaa Hunde. Hvad bliver det for et Spil med en hel Hundestald omkring sig!«

»Navnlig den Slags Hunde: de hedder vist Blodhunde,« sekunderede Garnisonsofficeren.

»Naa, hvad bliver det til, skal vi spille, Michailo Vasiljitsch eller ikke?« spurgte Luchnov.

»Aah, lad være med at forstyrre os, Grevel!« sagde Iljin til Turbin.

»Kom et Øjeblik herhen,« sagde Turbin, greb Iljin om Haandledet og gik med ham bag Skærmbrædtet.

Enhver kunde tydelig høre, hvad Greven der sagde til ham, da han talte med sin almindelige Stemme, og den var af dem man kunde høre gennem tre Stuer.

»Hvor kan du nu være saa paastaaelig? Ser du da ikke, at den Herre med Brillerne er en Falskspiller af første Rang?»

»Aah Snak! Hvor kan du falde paa det?»

»Det er ikke Snak, men hør nu vel efter, hvad jeg siger dig. Det kan jo være mig ganske lige meget, og en anden Gang, kan jeg maaske selv vinde dine Penge fra dig, men nu ærgrer det mig, at du skal være et Bytte for saadan en Slubbet. Du har dog vel ikke nogen af Statens Penge med dig?»

»Nej, hvorfor tænker du dig det?»

»Jeg har selv vandret ad disse skønne Veje, Broder, derfor kender jeg alle Falskspillernes Fingerkunster. Og jeg siger dig endnu engang, at den Herre med Brillerne spiller falsk. Vær nu god og hør op. Jeg beder dig derom som Kammerat.

»Naa, saa vil jeg kun være med en Taille endnu; kun en, og saa vil jeg se.«

»Jeg ved allerede hvad det betyder: endnu kun en; naa, lad os saa se.«

De vendte tilbage. I den ene Taille besatte Iljin mange af Kortene og han tabte paa de fleste. Insatserne var store.

Turbin lagde Haanden midt paa Bordet.

Nu Basta. Lad os tage herfra.«

»Nej, jeg kan ikke endnu, lad mig dog være i Fred,« sagde Iljin fortrædelig, uden at se paa Turbin, medens han blandede de ombøjede Kort.

»Naa, saa Fanden tage dig! Tab dine Penge, naar det behager dig, men jeg bliver her ikke længer. Savaschevski, lad os køre til Adelsmarskalken.«

De to gik ud. Alle tav, og saa længe man hørte Lyden af deres Skridt vendte Luchnov ikke Kortene.

»Naa, sikken en Dumrian!« sagde den tykke Godsejer.

»Det var godt, han gik, saa staar han os da ikke mere i Vejen,« tilføjede hastigt og hviskende Garnisons-officeren.

Og Spillet gik sin Gang.

IV. KAPITEL.

Musikanterne, der bestod af Adelsmarskalkens Folk, stod i Buffetværelset, der i Anledning af Ballet var ryddet, med opsmøgede Ærmer og spillede. Paa et givet Tegn spillede de den gammeldags Polonaise: »Alexander, Elisabeth« og ved Voksløsenes klare, milde Skær begyndte følgende Personer at promenerer i den store Sal: Generalguvernøren, med en Ordensstjerne paa Brystet, ved sin Arm førte han Adelsmarskalkens magre Gemal-

inde, Adelsmarskalken førende Guvernørens Frue, ogsaa videre alle de høje Herrer i hele Guvernementet med Damer. Nu traadte Savalschevski ind i Salen, i blaa Kjole med vældig Krave og Skulderpuffer, i Silkestrømper og Sko, spredende om sig en stærk Duft af Jasminparfume; han fulgtes af den smukke Husar i himmelblaa tætsluttende Benklæder og guldbroderet rød Snorefrakke, der prydedes af Wladimirskorset og Medaillen fra 1812. Greven var ikke høj af Vækst, men overmaade smukt bygget. De lyseblaa straalende Øjne og det tætte, sorte, temmeligt lange krøllede Haar gav hans Skønhed en ganske ejendommelig Karakter. Man havde ventet, at Greven vilde komme paa Ballet. Det smukke unge Menneske, der havde set ham i Gæstgivergaarden, havde allerede fortalt Adelsmarskalken om ham. Det Indtryk, som denne Efterretning gjorde, var forskellig, men ikke absolut behagelig. »Den Knægt vil dog kun have os til Nar,« mente de ældre Damer og Mændene. »Tænk, om han bortførte mig,« var mer og mindre de unge Koners og Pigers Tanke.

Saasnart Polonæsen var til Ende og Parrene vekselvis havde bøjet sig for hverandre, og atter havde skilt sig, Damerne for sig og Herrene for sig, da førte Savalschevski lykkelig og stolt Greven hen til Værtinden. Adelsmarskalkens Gemalinde var imidlertid ængstelig for, at denne Husar ikke skulde vise hende den tilbørlige Agtelse og i Overværelse af de andre vise sig overlegen eller storsnudet, hun modtog ham derfor køligt og med de Ord: »Det glæder mig at se Dem, jeg haaber, De vil danse,« og i det samme saa hun mistroisk paa ham og med et Udtryk, der sagde: »Dersom du nu fornærmer en Kvinde, saa er du fra det Øjeblik af en Skurk.« Greven overvandt dog snart hendes Fordom ved sin Elskværdighed, sin Opmærksomhed og sit skønne, muntre Ydre, saa Adelsmarskalkens Frues Ansigtsudtryk allerede efter fem Minutters Forløb fortalte de Omstaaende: »Jeg ved, hvordan man skal behandle den

Slags Herrer; han har straks forstaaet, hvem det er han taler med. Pas paa, han spiller hele Aftenen den elskværdige overfor mig.« Imidlertid nærmede Guvernøren sig Greven, han havde kendt hans Fader, og førte ham nedladende til Side og underholdt sig med ham, hvilket endnu mere beroligede de til Stede værende og lod Greven stige i deres Agtelse. Derefter førte Savalschevski ham hen til sin Søster, en lille buttet ganske ung Enke; før Greven blev forestillet for hende havde hun uophørlig betragtet ham med sine store, sorte Øjne. Greven bad den lille Enke om at danse den Vals med ham, som der lige blev spillet op til, og ved sin Dansekunst overvandt han nu den sidste Rest af Fordom imod sig.

»Han er jo Virtuos i Dansen!« sagde en tyk Godsejerfrue og fulgte med sit Blik opmærksomt de blaa Rytterben, der for saa hurtigt omkring i Salen, og hun talte i Stilhed: en, to, tre,.... — en, to, tre,.... en sand Virtuos!«

»Han farer jo omkring som en Hest, der er bleven sky af et Bremsestik,« sagde en anden Dame, der ogsaa var fra Landet, og som i Selskabet var bekendt for sit ligefremme Sprog. »Hvordan mon han bærer sig ad med ikke at hænge i med Sporerne? Det er en overordentlig, en forbavsende Færdighed!«

Greven overstraalede med sin Dansekunst Guvernementets tre bedste Dansere; baade Guvernørens lange Adjutant med de hvide Øjenbryn, som udmærkede sig ved sin Hurtighed i Dansen og ved at han holdt sin Dame saa tæt op til sig, og Kavalleristen, der ved sin yndefulde Gliden henad Gulvet til Valsens Toner og ved en pludselig Stampen med Hælene gjorde sig gældende, og endnu en tredje, en civil Herre, som man sagde om at han, hvad Aand angik, ikke var særlig fremragende, men en udmærket Danser var han og Sjælen paa alle Ballerne. Det var ogsaa nok saa pudsigt at se, hvordan denne Herre bød alle Damerne i hele Salen op til Dans efter Tur. Han hvilede sig ikke et Øjeblik, og standsede

kun for med et lille Kammerdugs Lommetørklæde at tørre sit ophedede, men glade Ansigt. Greven ovrestraa-
 lede dog dem alle og dansede med tre af de fornemste
 Damer: med en stor — en rig, smuk og dum, med en
 middelhøj — en mager, ikke synderlig smuk, men smukt
 klædt og med en lille, men meget forstandig Dame. Han
 dansede ogsaa med andre, med alle de smukke Damer;
 og der var mange smukke. Men den lille Enke, Saval-
 schevskis Søster syntes han bedst om af dem allesam-
 men. Med hende dansede han Kvadrillen, Eccosaisen og
 Masurkaen. Han begyndte med, da hun hvilede sig un-
 der Kvadrillen, at sige hende Komplimenter, sammen-
 lignede hende med Venus, med Diana, med en Rose og
 med endnu en eller anden Blomst. Men overfor al denne
 Elskværdighed bøjede den lille Enke kun sin hvide Hals,
 betragtede, idet hun slog de smukke Øjne ned, sin hvide
 Mousselinskjole, eller skiftede Viften fra den ene Haand
 i den anden. Og naar hun sagde: »Aah, Greve, det
 mener De jo slet ikke, De spørger kun,« eller lignende,
 saa klang hendes Stemme saa naiv trohjertet og saa
 rørende enfoldig, at man ved Synet af hende virkelig
 kom til at tænke paa, at denne lille Dame ikke var nogen
 Kvinde, men en Blomst uden Duft, der paa sin Stengel
 var kommen hertil med en Snesky fra et fjernt Land.

Et saa sælsomt Indtryk gjorde hun ogsaa paa Gre-
 ven med sin friske Skønhed og den for hende ejen-
 dommelige Blanding af Naivitet og Mangel paa alt kon-
 ventionelt. Undertiden, naar der opstod en Pavse i
 Samtalen, fik han en ubetvingelig Lyst til, naar han saa
 hende ind i Øjnene eller fulgte de skønne Linjer af hen-
 des Arme og Hals, at tage hende i sine Arme og kysse
 hende, og dette Ønske greb ham med en saadan Magt,
 at han for Alvor maatte holde igen paa sig selv. Den
 lille Enke saa med Glæde det Indtryk hun gjorde; men
 der var et eller andet i Grevens Opførsel, der begyndte
 at forurolige og forskrække hende, skønt den unge Husar
 i Forening med sin indsmigrende Elskværdighed viste

hende en Ærbødighed, som efter vore Dages Begreber gik over alle Grænser. Han løb for at hente Limonade til hende, han tog hendes Lommetørklæde op for hende, rev en Stol til hende ud af Hænderne paa en ung Godsejerson, der ogsaa havde villet vise sig tjenstivrig, o. s. v.

Da han lagde Mærke til, at denne hin Tids verdensmandsmæssige Elskværdighed ikke gjorde synderlig Virkning paa hans Dame, saa forsøgte han at faa hende til at le ved at fortælle hende Anekdoter; han forsikrede, at han, dersom hun befalede det, var parat til at stille sig paa Hovedet, at gale som en Hane, springe ud af Vinduet, eller styrte sig i Vandet gennem et Hul i Isen. Og det lykkedes ham fuldstændigt. Den lille Enke blev lystig og lo en perlende, melodisk Latter hele Scalaen igennem, og viste derved sine dejlige, smaa hvide Tænder. Nu var hun ovenud tilfreds med sin Kavaller. Men hvad Greven angik, da syntes han for hvert Minut der gik, mere og mere om hende, saa han, da Kvadrillen var til Ende, var oprigtig forelsket i hende.

Efter Kvadrillen traadte Enkens hidtil begunstigede Tilbeder hen til hende. Det var et ungt attenaarigt Menneske, Søn af en Godsejer og uden Stilling, han var desuden kirtelsvag, og det var ham, som Turbin havde revet Stolen ud af Hændrene paa. Enken modtog ham overmaade køligt, og overfor denne unge Mand mærkede man ikke en Tiendedel af den Frygtsomhed, som hun havde lagt for Dagen overfor Greven.

»De er meget god,« sagde hun, idet hun saa efter Turbins Ryg og ubevidst gjorde et Overslag over, hvor mange Alen Guldsnor der var gaaet med til Broderierne paa den Frakke. »De er altfor god. De har lovet at hente mig til en Køretur og at bringe mig Konfekt.«

»Jeg har jo været med min Vogn foran Deres Dør, Anna Fedorovna; men De var taget ud, og jeg afleverede den allerfineste Konfekt til Dem,« sagde den unge Mand med en Stemme, der i Forhold til hans høje Vækst var meget spæd.

»De kan altid finde paa Udflugter! Jeg behøver slet ikke Deres Konfekt. Aah De skal ikke bilde Dem ind....«

»Jeg kan godt se, Anna Fedorovna, at De har forandret Dem imod mig, og jeg ved ogsaa hvorfor,« tilføjede han uden dog at kunne fuldende, hvad han vilde sige, da hans Læber paa Grund af hans stærke indre Bevægelse begyndte at skælve.

Anna Fedorovna hørte ikke paa ham og vedblev at følge Turbin med Blikket.

Adelsmarskalken, der gav Ballet, en majestætisk, tandløs Herre, traadte hen til Greven, tog ham under Armen og indbød ham til at træde ind i et Sideværelse med sig for at ryge, drikke eller hvad han nu behagede. Saa snart Turbin var borte fra Salen, havde Anna Fedorovna en Følelse af, at hun heller ikke havde mere der at gøre; hun tog en Veninde, en tør gammel Frøken under Armen og gik ind i Garderoben med hende.

»Naa, hvordan gaar det? Er han et elskværdigt Menneske?« spurgte Frøkenen.

»Det er kun skrækkelig, saa paatrængende han er,« sagde Anna Fedorovna og saa sig i Spejlet.

Hendes Ansigt straaled, Øjnene smilede, hun blev endogsaa rød, og idet hun efterlignede Balletdanserinderne, som hun havde set nu vel Valgene, drejede hun sig omkring paa én Fod, saa lo hun med sin klare, trillende Latter og sprang i Vejret med optrukne Knæ.

»Hvad synes du, han har bedt mig om en Erintring?« sagde hun til sin Veninde, »men han f—a—a—r in—tet!« hun sang højt de sidste Ord ud og løftede en Finger i Vejret.

I det Værelse, hvor Adelsmarskalken havde ført Turbin ind, stod alle Slags Drikkevarer, Likører, Champagne og kolde Retter. Værelset var opfyldt af Tobaksrøg, da Herrerne sad eller promenerede herinde, talende og diskuterende om Valgene.

»Da hele den høje Adel i Kredsen havde bærer ham

med Valget,« sagde den genvalgte Kredsdommer, »saa vilde han ikke undlade — Kredsdommeren stammede i Ordene, da han allerede havde drukket betydeligt mere, end han kunde taale, og ved Grevens Tilsynekomst tabte han helt Traaden.

Alle Herrerne lod sig forestille for Greven. Kredsdommeren trykkede længe hans Haand i begge sine og bad ham indtrængende om, at han ikke maatte afslaa efter Ballets Slutning at tage med hen i den nye Restauration, saa vilde han beværte alle Herrerne, og Zigeunerne skulde synge. Greven lovede bestemt at være med, og han drak et Par Glas Champagne med ham.

»Hvorfor danser de ikke, mine Herrer?« spurgte han, før han igen forlod Værelset.

»Vi er ikke Dansere,« sagde Kredsdommeren leende, »vi gør mere ud af Vinen, Greve.... og forøvrigt — jeg kender alle Damerne fra de var Børn! Jeg kan ogsaa en Gang spadserere med dem, ja, det kan jeg Greve.... det kan jeg Greve....«

»Men nu vil vi gaa hen og faa os en lille Motion,« sagde Turbin; »man maa mere sig lidt før vi træffer sammen hos Zigeunerne.«

»Naa, skal vi gaa, mine Herrer, det vil glæde vor Vært!«

Og tre af Herrerne, der lige fra Ballets Begyndelse havde opholdt sig i Sideværelset og taget dygtigt til sig af de vaade Varer, lavede sig til med blussende Ansigter at følge Greven ind i Salen; den ene trak sorte Handsker paa, de to andre strikkede, da de i Døren blev opholdt af det kirtelsvage unge Menneske, der ligbleg og med Graaden stikkende i Halsen sagde til Greven:

»De bilder Dem ind, fordi De er Greve at De kan bære Dem ad her som paa en Markedsplads,« sagde han med næppe forstaaelig Stemme. »Denne Ubeskedenhed....«

Paa ny kunde han ikke faa Ordene frem for Læbernes Skælven.

»Hvad vil han,« skreg Turbin med et pludseligt for-
mørket Ansigtsudtryk. »Han — Grønskolling!« skreg
han og trykkede hans Hænder saa haardt, at Blodet for
det unge Menneske til Hovedet ikke alene af Ærgrelse,
men af Frygt. »Vil han duellere med mig? Saa staar
jeg til Tjeneste.«

Næppe havde Turbin sluppet hans Hænder, som
han havde trykket saa haardt, før to af Herrerne tog
det unge Menneske imellem sig og slæbte ham hen til
en Bagdør.

»Hvad er der i Vejen med Dem? Er De bleven
gal? Eller har De drukket? Vent De bare, vi skal for-
tælle Deres Fader det. Men hvad er der egentlig i Vejen
med Dem?« spurgte de.

»Nej, jeg har ikke drukket, men han rev Stolen fra
mig og beder mig ikke om Undskyldning derfor. Han
er en Svinehund! Ja, det er han,« skreg det unge Men-
neske og græd nu virkelig.

Men de hørte ikke paa ham og bragte ham hjem
og i Seng.

»Lad det nu være godt Greve,« formanede baade
Kredsdommeren og Savalschevski Greven Turbin, »han
er jo ikke andet end et Barn, der skulde have Ris, han
er jo ikke mere end seksten Aar. Og det er ubegribe-
ligt hvad der gik af ham. Og hans Fader er saadan en
prægtig Mand. Han er vor Kandidat.«

»Naa, saa Pokker tage ham, hvis han ikke vil....«
Og Greven vendte tilbage til Salen, dansede, ligesaa
munter som før, Eccosaisen med den lille, smukke Enke,
lo hjerteligt ved Synet af de Pas, som Herrerne, der kom
fra Sideværelset, udførte, og brast i en høj klar Latter,
da Kredsdommeren gled og faldt saa lang han var lige
midt iblandt de dansende.

V. KAPITEL.

Da Greven var gaaet ind i Sideværelset traadte Anna Fedorovna hen til sin Broder, og da hun af en eller anden Grund nærede den Mening, at hun maatte lade, som om hun interesserede sig lidt for Greven, saa begyndte hun at udsørge ham:

»Sig mig engang, kære Broder, hvad er det for en Husar, som har danset med mig?«

Kavalleristen gjorde saa godt han formaaede forstaaeligt for Søsteren, hvilken betydelig Mand, denne Husar var, og fortalte tillige, at Greven kun var bleven her, fordi man undervejs havde frastjaalet ham hans Penge, og han selv havde laant ham hundrede Rubel; men det var altfor lidt. Om hans lille Søster nu maaske kunde forstrække ham med tohundrede Rubler? Men Savalschevski bad hende om ikke at tale derom, ikke til nogen og navnlig ikke til Greven. Anna Fedorovna lovede at holde det hemmeligt og endnu i Dag at sende Pengene til ham; men under Eccosaisen fik hun saadan en voldsom Lyst til selv at tilbyde Greven Pengene, saa mange han vilde have. Hun forberedte sig længe paa, hvad hun vilde sige, rødmede og tog sig endelig sammen, saa gik hun til Værket paa følgende Maade:

»Min Broder har sagt mig, at De, Greve, er bleven truffet af et Uheld paa Rejsen og derfor ingen Penge har. Men dersom De skal bruge nogen, vil De saa ikke laane nogen af mig?« Det vilde være mig en skrækkelig stor Glæde, om De vilde.«

Men da Anna Fedorovna havde sagt dette, blev hun forskrækket og rødmede pludselig. Al Munterhed var for et Øjeblik forsvunden fra Grevens Ansigt.

»Deres Broder er en Dumrian,« sagde han skarpt. »De ved, at dersom en Mand fornærmer en Mand, saa duellerer man; men naar en Kvinde fornærmer en Mand, ved De saa, hvad man gør?«

Den arme Anna Fedorovna blev rød op over Hals og Øren i sin store Forlegenhed. Hun slog Øjnene ned og svarede ikke.

»En Kvinde kysser man for alles Øjne,« sagde Greven sagte idet han bøjede sig ned til hendes Øre. »Tillader De mig i det mindste, at kysse Deres smaa Hænder,« tilføjede han ganske sagte efter en lang Tavshed, greben af Medlidenhed, da han saa sin Dames Forlegenhed.

»Aa, bare ikke lige straks,« svarede Anna Fedorovna med et svagt Suk.

»Naar da? Jeg rejser i Morgen tidlig.... Men nu er De i Gæld til mig derfor.«

»Ja, naar De rejser er det følgelig umuligt,« sagde Anna Fedorovna smilende.

»Tillad mig blot at finde en Lejlighed til endnu i Dag at se Dem, for at kysse Deres smaa Hænder. Jeg skal nok finde den.«

»Men hvordan skal De dog finde den?«

Det bliver min Sag. Alt vil blive muligt for mig, naar det gælder om at se Dem.... Saa er vi altsaa enige?«

»Ja, saa er vi enige.«

Eccosaisen var til Ende; der blev endnu danset en Masurka, i hvilken Greven ligefrem gjorde Underværker. Han tog Lommetørklæder op, lagde sig paa det ene Knæ og klirrede med sine Sporer paa en ejendommelig Maade, saadan som det brugtes i Varschau, saa alle Herterne forlod deres Boston, for at se ud i Salen, og Kavalleristen, den bedste Danser, erklærede sig for overvunden. Man spiste til Aften, man dansede tilsidst Bedstefaderdansen, og saa beredte man sig til at tage af Sted. Men hele Tiden beholdt Greven den lille Enke i Øje. Han havde ikke hyklet, da han erklærede, at han paa et Vink af hende var parat til at styrte sig i Vandet gennem et Hul i Isen. Hvad enten det nu var af et Lune eller det var Kærlighed, eller maaske Stivsind:

men den Aften koncentrerede han hele sin Sjæl om det ene Ønske — at se hende og elske hende. Saa snart han saa, at Anna Fedorovna tog Afsked med Værtinden, løb han ud i Tjenerværelset, og derfra uden Pels ud i Gaarden, hvor Vognene ventede.

»Fru Anna Fedorovna Saizovas Vogn!« raabte han.

En høj, firsædet Karosse med tændte Lygter forlod sin Plads og begyndte at køre hen til den fritstaaende Trappe.«

»Holdt!«skreg han til Kusken og løb ud i Sneen, der rakte ham til Knæene, og hen til Vognen.

»Hvad ønsker De?« raabte Kusken.

»Jeg ønsker at sætte mig op i Vognen,« svarede Greven der, medens Vognen kørte, søgte at aabne Døren og anstrengte sig for at komme ind.

»Holdt, din Dumrian, din Fandens Karl!«

»Vaska! Holdt!« raabte Kusken til Forrideren og holdt Hestene an. »Hvorfor sætter De Dem ind i en fremmed Vogn? Det er jo Anna Fedorovnas Vogn og ikke Eders Naades.«

»Hold din Mund, Tølper! Her har du en Rubel. Men kom nu ned og luk Døren til,« sagde Greven. Da Kusken imidlertid ikke rørte sig, saa slog han selv Trinet op, aabnede Vinduet og lukkede Døren, skønt det kun lykkedes ham med meget Besvær. I Kareten, ligesom i alle andre gamle Kareter, lugtede der af Mug og brændte Børster. Grevens Ben var lige op til Knæene bedækkede med Sne, der begyndte at smelte, og han frøs heftig i de tynde Støvler og Ridebenklæder, hele hans Legeme gennemtrængtes af Vinterkulden. Kusken brummede oppe paa Bukken og lavede sig øjensynlig til at stige ned. Men Greven hverken hørte eller saa, hans Ansigt brændte og Hjertet slog heftigt. Han greb med Anstrængelse efter de gule Remme, bøjede sig ud af Sidevinduet og alle hans Livsforømmelser flød sammen i en eneste: i Forventning. Men han skulde ikke vente længe. Fra Trappen raabtes der: »Fru Saizovas Vogn!« Ku-

sken rystede Tømmerne, Bukken begyndte at gyng paa de høje Fjedre, det ene efter det andet af Husets oplyste Vinduer drog forbi Karetvinduet.

»Det vil jeg sige dig, din Slyngel,« med de Ord bøjede Greven sig ud af det forreste Vindue og talte til Kusken,« dersom du siger til Tjenerne, at jeg er her, saa pisker jeg dig igennem; men dersom du lukker din Mund, skal du faa ti Rubler.«

Næppe havde han sagt det, før han igen trak Vinduet op, Bukken begyndte at gyng stærkere og Vognen holdt. Han trykkede sig op i et Hjørne, holdt Vejret tilbage og lukkede endog Øjnene, saa bange var han for at hans lidenskabelige Forventning af en eller anden Grund ikke skulde gaa i Opfyldelse. Døren lukkedes op, Trinene sloges ned, det ene efter det andet, en Kvinde-dragt raslede, ind i den mugne Vognluft trængte en Duft af Jasminer, lette Fødder steg op ad Trinene, og Anna Fedorovna satte sig tavs men dybt aandende paa Sædet ved Siden af Greven, idet en Flig af hendes aabentstaaende Aftenkaabe strejfedes hans Ben.

Om hun havde set ham eller ikke, det kunde ingen afgøre, vel næppe Anna Fedorovna selv; men da han tog hendes Haand og sagde: »Nu kysser jeg altsaa Deres smaa Hænder,« viste hun sig slet ikke forskrækket, sva-rede ikke, men lod ham beholde hendes Haand, som han bedækkede med Kys langt højere op end den lange Handske rakte.

»Sig dog noget. Du er dog vel ikke vred?« sagde han til hende.

Hun trykkede sig tavs ind i sit Hjørne, men pludselig begyndte hun at græde uden at vide hvorfor og gemte af sig selv sit Hoved ved hans Bryst.

VI. KAPITEL.

Den genvalgte Kredsdommer og hans Selskab, Kavalieristen og de andre Herrer, havde allerede længe lyttet til Zigeunermusiken i den nye Restaurant og havde drukket dygtigt, da Greven, iført en med blaat Klæde overtrukken Bjørneskinspels, som havde tilhørt Anna Fedorovnas afdøde Mand, sluttede sig til dem.

»Lille Far, Deres Højhed,« vi kunde snart ikke udholde længer at vente paa Dem,« sagde en skelende Zigeuner og viste sine hvide Tænder. Da Greven kom ude i Forstuen, var han styrtet ham i Møde for at tage imod hans Pels. »Jeg har ikke set Dem siden i Lebedjan Stjoscha er bleven helt mager af Længsel efter Dem....«

Stjoscha, en velskabt ung Zigeunerinde, med teglstensrød Sminke paa de brune Kinder, med funklende, dybe sorte Øjne, der skyggedes af lange Øjenhaar, kom ligeledes løbende for at hilse ham velkommen.

»Aah, lille Greve, min Due! min Guldskat! Det er sandelig en Glæde!« hviskede hun med et muntret Smil.

Iljuschka selv løb ham i Møde og lod som om han glædede sig over al Maade. De gamle Kællinger, Korne, de unge Piger, alle sprang de op fra deres Pladser, og omringede Gæsten. »Farlil! Gudfader! lød det fra højre og venstre.

De unge Zigeunerinder kyssede allesammen Turbin paa Munden; de gamle Kvinder og Mænd kyssede ham paa Skulder og Haand. Herrerne var ligeledes allesammen glade over den ventede Gæsts Ankomst, saa meget mere, som Udsvævelserne havde naaet deres Kulminationspunkt og de begyndte at blive matte; de følte sig ligesom overmætte; Vinen, der ikke mere havde en oplivende Virkning paa Nerverne, besværede kun Mavnen. De var alle færdige med deres Vittigheder og havde ikke mere noget at prale af; man havde set sig mæt paa

hverandre; alle Sange var sungne igennem og efterlod i de forvirrede Hoveder kun en dump Larm. Hvad de nu end foretog sig, saa havde de dog en Fornemmelse af, at det ikke mere var kønt eller pudsigt. Kredsdommeren, der laa paa Gulvet i en uanstændig Stilling foran en gammel Kvindes Fødder, sparkede med Benene i Gulvet og raabte: »Champagne! Greven er kommen! Champagne! han er kommen! Naa, hvor bliver Champagnen af? Jeg vil fylde et Badekar med Champagne og tage mig et Bad deri.... Mine Herrer Adelsmænd! Jeg elsker det høje adelige Selskab! Stjoscha! Syng: Den Vej, den kære Vej!«

Kavalleristen var ligeledes tilkørt, men paa en anden Maade. Han sad i en Krog af Værelset i en Sofa tæt op ad den høje, smukke Zigeunerske Ljubeschka, og da han mærkede, hvordan Rusen vilde lægge ligesom en Taage for Øjnene, saa blinkede han uophørlig med dem og blev ved at sige et og det samme til hende i en hviskende Tone, stadig gentog han, om hun vilde løbe bort med ham.

Ljubaschka hørte smilende paa ham, som om det han sagde, paa engang var meget pudsigt og meget sørgeligt, kastede af og til et Blik over til sin Mand, den skelende Saschka, der sad lige over for hende bag en Stol, og bøjede sig som Svar paa Kavalleristens Kærlighedserklæring ned og hviskede ham i Øret, om han vilde købe Silkebaand og Parfume til hende og give hende det, naar ingen saa det.

»Hurra!« skreg Kavalleristen, da Greven traadte ind. Det smukke, unge Menneske gik med bekymret Mine og smaa ivrige Skridt omkring i Værelset og sang Melodien til »Bortførelsen fra Serailet«.

En Familiefader, der allerede var til Aars, men som paa de andres Bønner havde ladet sig slæbe med til Zigeunerne, laa paa den Sofa, hvor han havde lagt sig lige efter at han var kommen, og ingen tænkte mere paa ham. En Embedsmand, der ligeledes var kommen med,

havde taget Frakken af, sad med Benene paa et Bord, purrede op i Haaret og dokumenterede derved for sig selv, at han førte et vildt Levned. Saasnart Greven traadte ind, knappede han Skjortekraven og satte sig højere op paa Bordet. I det hele taget gav Grevens Ankomst nyt Liv blandt dem alle.

Zigeunerinderne, der allerede havde begyndt at sprede sig rundt i Salen, satte sig nu igen sammen i en Kreds. Greven tog Forsangersken Stjoscha paa Skødet og lod bringe endnu mere Champagne.

Iljuschka stillede sig med sin Guitar foran Forsangeren og begyndte »Dansen«, det vil sige »Zigeunersangene« »Gaar jeg mig paa Gaden....« — »Hej, I Husarer....« — »Hører du, forstaar du....« o. s. v. i den bekendte Rækkefølge. Stjoschka sang prægtigt. Hendes fuldtonende, bøjelige Altstemme strømmede ud af fuldt Bryst, hendes Smil, medens hun sang, de leende, lidenskabelige Øjne, og de smaa Fødder, der uvilkaarlig bevægede sig i Takt med Musiken, hendes dristige Skrig ved Begyndelsen af Omkvædet, alt dette viste, at der hos hende kunde bringes en ualmindelig klangfuld Streng til at tone. Øjensynligt levede hun kun helt og fuldt i de Sange hun sang. Iljuschka, der med sine Smil, med Ryggen, med Fødderne, med hele sin Person viste sin sjælelige Deltagelse i Sangen, ledsagede hende med Guittarr'en; hans Blik hang ved hende, som hørte han disse Sange for første Gang, og han hævede og bøjede Hovedet i Takt med Musiken. Saa rettede han sig pludselig ved den sidste fuldtonende klingende Tone, og som om han følte sig højt ophøjet over alle Jordens øvrige Beboere, kastede han stolt og sikkert med Benene Guittarr'en i Vejret, vendte sig om, stampede med Fødderne, rystede det lange Haar omkring paa Hovedet og saa sig med en mørk Mine omkring blandt Korsangerne.

Hans hele Legeme, fra Hoved til Fod, hver en Nerve i ham begyndte at danse.... Og tyve mægtige, klangfulde Stemmer, af hvilke hver for sig af alle Kræf-

ter anstrængte sig for paa den besynderligste og usædvanligste Maade at følge den anden, smeltede melodisk sammen. De gamle Kvinder sprang op paa Stolene, viftede med Tørklæderne, skar Tænder og skreg i Takt sammen med de andre, den ene stadig højere end den anden. Basstemmerne stod bagved Stolene; med Hovederne drejede til Siden og svulmende Halse summede de dumpt.

Naar Stjoscha sang høje Toner, saa bragte Iljutschka Guitarr'en nærmere til hende, som om han ønskede at hjælpe hende, og det smukke unge Menneske raabte henrykt, at nu gik det løs i Moll.

Da der blev spillet en Dansemelodi og Dunjascha, rystende med Bryst og Skuldre, dansede frem og tilbage og gled videre, efter at hun havde vist Greven hele sin Færdighed, da sprang Turbin op fra sin Plads, kastede Uniformsfrakken, og i den røde Skjorte dansede han i samme Takt flot frem og tilbage, samtidig udførte han med Benene sadanne Kunststykker, at Zigeunerne tilkastede hinanden bifaldende og smilende Blikke.

Kredsdommeren sad paa Gulvet med korslatge Ben som en Tyrk, han slog sig for Brystet med den knyttede Haand og skreg: »Vivat!« Men saa tog han fat i Benene paa Greven og begyndte at fortælle, at han havde haft to tusind Rubler, men nu var der ikke mere end fem hundrede tilbage, og han kunde gøre alt, hvad han vilde, naar bare Greven tillod det. Den aldrende Familiefader vaagnede op og vilde tage bort, men det tillod man ham ikke. Det kunne unge Menneske bad en Zigeunerinde bønligt om at danse Vals med ham. Kavalleristen, der ønskede at prale af sit Venskab med Turbin, rejste sig fra sin Krog og omfavnede ham.

»Aah, min lille Due,« sagde han, »hvorfor gik du fra os! Naa?« Greven tav og tænkte øjensynligt paa noget andet. »Hvor kørte du hen, din Skælm, Greve, jeg ved nok, hvor du har været.«

Denne Fortrolighed lod ikke til at behage Greven. Uden at smile saa han Kavalleristen lige ind i Ansigtet

og tilkastede ham saa pludselig et saa frygteligt og groft Skældsord, at Kavalleristen følte sig krænkert og længe ikke vidste, hvordan han skulde opfatte en saadan Fornærmelse: som Spøg eller ikke Spøg, Sluttelig bestemte han sig til at anse det for Spøg, smilede, gik igen hen til sin Zigeunerinde og forsikrede hende, at han vilde ganske bestemt gifte sig med hende efter Paaskeugen. Man sang en anden, en tredie Sang, man dansede endnu engang, man udbragte Skaaler og alle viste sig vedblivende lystige. Champagnen flød i Strømme. Greven drak meget. Hans Øjne blev ligesom fugtige, men han vaklede ikke, dansede endnu bedre, talte med fastere Stemme, sang endog prægtigt med i Koret og accompanerede Stjoscha, da hun sang: »Venskab, o Venskab.« Paa en Gang midt i det hele kom saa Købmanden, der havde Restavranten, og bad Gæsterne om at gaa hjem, da Klokken allerede var tre.

Greven tog Købmanden ved Kraven og befalede ham at danse den russiske Nationaldans, den med Bukken og Springen. Greven tog en Flaske Champagne, vendte Købmanden om, saa Fødderne kom opefter, lod ham holde fast i den Stilling, og til almindelig Latter hældte han Champagnen over ham.

Morgenen gryede allerede. Alle saa blege og medtagne ud, Greven undtagen.

»Nu kan det være nok, det er paa Tiden jeg kører til Moskva,« sagde han pludselig og rejste sig. »Skal vi gaa allesammen, Venner. Følg mig saa drikker vi Te sammen.«

Det var de alle enige med ham i, med Undtagelse af den indslumrede Godsejer; som de saa lod blive tilbage; de pressede sig sammen i tre Slæder, der stod forspændt ved Porten og kørte hen til Gæstgivergaarden.

VII. KAPITEL.

»Lad spænde for!« raabte Greven, da han med alle Herrerne og Zigeunerne traadte ind i Hotelsalen. »Sascka! Ikke Zigeuner Sascka, men min, sig til Postmesteren, at jeg gennemprygler ham, dersom Hestene er daarlige. Og bring os Te! Savalschevski, arranger Teen; jeg vil gaa op til Iljin — jeg maa se, hvordan det staar til med ham,« tilføjede Turbin, gik ud i Korridoren og derfra op til Ulanens Værelse.

Iljin var lige ophørt at spille, han havde spillet alle Pengene bort, lige til sidste Kopek, og laa nu næsegrus paa Sofaen; ud af det iturevne Hestehaarsbetræk pillede han det ene Haar efter det andet, tog det i Munden, bed det itu og spyttede det ud. To Tællelys, hvoraf det ene allerede var brændt helt ned til Papirmanchetten, stod paa det med Kort bedækkede Spillebord, og kæmpede kun svagt med Dagskæret, der trængte ind gennem Vinduerne. Tanker var Ulanens Hoved ikke opfyldt af for Øjeblikket: en Slags tyk Taage af Spilleraseri dækkede for alle Tanker; selv Anger følte han ikke. Han forsøgte en Gang at tænke paa, hvad han nu skulde gøre, hvordan han skulde rejse herfra uden at eje en Kopek, hvordan han skulde bære sig ad med at tilbagebetale de femtentusind Rubler af Statens Penge, hvad Regimentskommandøren vilde sige, hvad hans Moder vilde sige, hvad Kammeraterne vilde — og han overvældedes af en saadan Angst, han følte en saadan Modbydelighed for sig selv, at han bare ønskede at blive denne Angst kvit. Han rejste sig, gik frem og tilbage paa Gulvet og gjorde sig Umage for at træde lige paa Gulvbrædderne. Og atter tilbagekaldtes i hans Erindring de mindste Omstændigheder ved Spillet: han saa igen saa tydeligt, hvordan alt var gaaet til, hvordan han allerede havde troet at vinde det tabte tilbage, satte alt paa et Kort og tabte paany; men hvis bare Kongen havde ligget til højre og Nien

til venstre, i Stedet for at det nu havde været omvendt, saa havde han vundet langt mere, end han tabte; saa vilde han have vovet en Indsats igen og have vundet konstant femtentusind Rubler, saa vilde han have købt sig en Ridehest af Regimentskommandøren, et Par Køreheste og en Phaeton. Naa, men saa tabte han jo, ellers havde det været herligt, ja, herligt!

Han lagde sig igen paa Sofaen og tyggede Hestehaar.

»Hvorfor mon de synger inde i Nummer syv. Man morer sig sagtens hos Turbin. Jeg kunde jo gaa derind, og faa noget ordentlig at drikke.«

I dette Øjeblik traadte Greven ind.

»Naa, hvordan gaar det, har de plyndret dig, Broder, hvad?« raabte han.

»Jeg vil lade som om jeg sover,« tænkte Iljin, »ellers bliver jeg nødt til at tale med ham, og jeg er saa søvnig.«

Men Turbin traadte hen til ham og strøg ham hen over Haaret.

»Naa, hvordan gaar det, kære, lille Ven, er du udplyndret? Har du tabt alt, hvad du havde? Sig mig det kun?«

Iljin svarede ikke.

Greven tog ham i Armen.

»Jeg har tabt alt, hver en Kopek; men hvad kommer det dig ved?« mumlede Iljin med søvnig, flegmatisk-gnaven Stemme, uden at forandre sin Stilling.

»Alt?«

»Naa ja. Hvad har det at sige Alt. Hvad angaar det dig?«

»Hør, sig mig som Kammerat hele Sandheden,« sagde Greven, der under Indflydelse af den nyde Vin var i en blød og øm Stemning og stadig strøg den yngre Kammerat hen over Haaret. »Jeg er kommen til at holde af dig. Sig Sandheden: dersom du har bortspillet Sta-

tens Penge, saa vil jeg hjælpe dig; ellers er det for silde
Var det Statens Penge?»

Iljin sprang nu op fra Sofaen.

»Naar du endelig vil have, at jeg skal tale, sige dig
 alt, saa tal ikke til mig paa den Maade, fordi....og hør
tal i det hele taget ikke mere med mig....en Kugle
 for Panden — det er det eneste der nu er tilbage for
 mig at gøre!« udbrød han i sand Fortvivelse, han lod
 Hovedet synke ned over sine Hænder og brast i Graad,
 uagtet han et Minut før med den største Ro havde tænkt
 paa den Ridehest, han ønskede sig.

»Aah, dit lille Pigebarn! Hvem af os har ikke været
 i samme Knibe. Men forhaabentlig skal alt endnu blive
 bragt i Orden. Vent paa mig her.« Greven gik hastig
 ud af Værelset.

»Hvor logerer Godsejer Luchnov?« spurgte han
 Korridorjteneren. Tjeneren tilbød at ledsage Greven.
 Skønt Luchnovs Tjener erklærede, at den naadige Herre
 først lige var kommen hjem og ønskede at klæde sig
 af for at gaa i Seng, traadte Greven ind i hans Værelse.
 Luchnov sad i Slobrok ved Bordet og talte flere Bunker
 Sedler igennem, som laa foran ham paa Bordet. Ved Si-
 den af ham stod en Flaske Rhinskvin, hans Yndlingsvin.
 Da han havde været saa heldig i Spil undte han sig
 denne Nydelse. Luchnov saa koldt og skarpt paa Greven
 gennem Brillerne, som om han ikke kendte ham.

»De kender mig vel ikke?« sagde Greven og traadte
 med faste Skridt hen til Bordet.

Luchnov genkendte Greven og spurgte:

»Hvad staar til Tjeneste?«

»Jeg har Lyst til at spille lidt med Dem,« sagde
 Turbin og satte sig ned paa Sofaen.

»Nu?«

»Ja.«

»En anden Gang med den største Fornøjelse, Greve,
 men nu er jeg træt og ved at gaa i Seng. Men vil De
 drikke et Glas Vin? Det er et godt Mærke.«

»Jeg vil spille lidt med Dem, hører De.«

»Ja, jeg hører; men jeg har ikke i Sinde at spille mere. Det er jo muligt, at De kan faa en af de andre Herrer til det, ikke mig, Greve. De maa undskyldte mig, jeg vil nu i Seng.«

»De vil altsaa ikke spille?«

Luchnov gjorde en Bevægelse med Skuldrene, som skulde udtrykke Umuligheden for ham at opfylde Grevens Ønske.

»De vil ikke for nogen Pris?«

Atter samme Bevægelse.

»Men jeg beder Dem indstændigt derom.... Naa, vil De saa spille....?«

Luchnov tav.

»Vil De spille?« spurgte Greven atter. »Se Dem lidt for!«

Samme Tavshed og et Blik hen over Brillerne paa Grevens Ansigt, der var bleven mørkt og truende.

»Vil De spille?« raabte Greven med stærkere Stemme og slog med Haanden saa stærkt paa Bordet, at Vinflasken faldt om og tømtes. »De har jo dog kun vundet ved falsk Spil? Vil De spille? Jeg spørger nu for sidste Gang?«

»Jeg har sagt: nej. Det er virkelig besynderligt, Greve, og ganske upassende, saaledes at sætte en Mand Kniven paa Struben,« bemærkede Luchnov uden at se op.

Der fulgte nu en kort Tavshed, under hvilken Grevens Ansigt blev mere og mere blegt. Pludselig bedøvede et frygteligt Slag paa Hovedet Godsejeren. Han faldt om paa Sofaen, idet han endnu i Faldet søgte at gribe en Seddelbunke med sig, og han udstødte et saa skingrende, fortvivlet Skrig, som man næppe kunde have ventet det af hans rolige, afmaalte Væsen. Turbin samlede de Penge sammen, der var bleven liggende paa Bordet, stødte Tjeneren, der var kommen styrtende ind for at hjælpe sin Herre, tilbage, og gik med hurtige Skridt ud af Værelset.

Et Øjeblik efter vendte han tilbage til Luchnovs Dør: »Dersom De ønsker Satisfaktion, saa staar jeg til Deres Tjeneste; jeg opholder mig endnu en halv Time paa mit Værelse,« tilføjede han.

»Slyngel, Stratenrøver!« raabte Luchnov. »For Kriminalretten skal du!«

Iljin, der aldeles ingen Tiltro havde skænket Grevens Forsikring om at hjælpe ham, laa endnu stadig paa Sofaen og hulkede som en fortvivlet. Grevens Venlighed og Kærtegn havde vækket ham af den besynderlige Sindsstemning, han havde været i og bragt ham tilbage til Virkeligheden. Han vidste nu, at hans Liv og hans Karriere var ødelagt, hans Ære, hans Stilling i Samfundet, Drømmene om Kærlighed og Venskab, alt var forbi, for evigt forbi. Taarekilden standsede, og en unaturlig rolig Følelse af fuldstændig Haabløshed bemægtigede sig ham sammen med Tanken om Selvmord. Først vakte denne Tanke en Følelse af Afsky og Uvilje hos ham, men den kom atter og atter igen som den sidste Udvej. Da hørtes Grevens faste Skridt.

Turbins Ansigt bar endnu Spor af den Vrede, der havde behersket ham, hans Hænder rystede lidt, men i hans Øjne straaled en godmodig Munterhed og Tilfredsstillelse.

»Naa, det har jeg vunden tilbage til dig!« sagde han og kastede nogle Seddelbunker paa Bordet. Tæl efter, om de er der allesammen. Og kom saa hurtig som mulig ned i Hotelsalen, jeg kører straks,« tilføjede han som om han ikke bemærkede den stormende Opbrusning af Glæde og Taknemlighed, der gav sig Udtryk i Ulanens Aasyn, og fløjtende en Zigeunersang forlod han Værelset.

VIII. KAPITEL.

Med Bæltet fast spændt om Livet meldte Saschka, at Hestene stod parat; men han bad indtrængende, om han først maatte hente Grevens Kappe, der sammen med Kraven havde kostet tre hundrede Rubler, og bringe den tarvelige blaa Pels tilbage til den Dumrian, der havde forbyttet den for Greven i Garderoben hos Adelsmarskalken. Men Turbin sagde, at det var ikke nødvendigt at bryde sig om den Kappe, og han gik ind i sit Værelse for at klæde sig om.

Kavalleristen, der havde faaet en haardnakket Hikke, sad ved Siden af sin Zigeunerinde. Kredsdommeren bestilte Snaps og indbød alle Herrerne til at køre hjem med ham for at spise Frokost, og han forsikrede dem højt og helligt, at hans Hustru sikkert selv vilde danse med Zigeunerinderne. Det smukke unge Menneske forklarede Iljuschka paa en meget indgaaende Maade, at der var langt mere Sjæl i Klaverspil end i Guitar og at man slet ikke kunde spille i Moll paa den. Embedsmanden drak i trist Humør sin Te henne i en Krog for sig selv og skammede sig over sine natlige Udsvalser, nu da Dagens Lys brød frem. Zigeunerne stredes med hverandre paa deres eget Sprog og kunde ikke blive enige om at holde en Lovtale over Herrerne; de fleste var stemte derfor, men Stjoscha modsatte sig det og erklærede, at Herrerne ikke vilde synes om det. Overhovedet var nu den sidste Gnist af Munterhed forsvunden.

»Naa, til Afsked endnu en Sang og saa: Marsch hjemad,« sagde Greven, der friskere, muntre og smukkere end nogen Sinde traadte rejseklædt ind i Salen.

Zigeunerne stillede sig paany i Kreds og var allerede begyndt at stemme i, da Iljin med en Pakke Sedler i Haanden traadte ind og trak ham til Siden.

»Jeg har i det hele haft femtentusind Rubler af Statens Penge, men du har givet mig seksten tusind og tre hundrede,« sagde han, »disse tilhører altsaa dig.«

»Vel, vel, kom med dem!«

Iljin gav ham Pengene tilbage, saa tøvende paa Greven og aabnede Munden for at sige noget; men han blev kun rød og var saa bevæget, at Taarerne endog kom ham i Øjnene; han tog kun Grevens Haand og trykkede den fast.

»Naa, af Sted med dig! Iljuschka....hør engang....her er Penge til dig; men I skal følge mig med Sang til Bommen. Og han kastede de tretten hundrede Rubler, som Iljin var kommen med, paa Guitarr'en. Men Greven glemte at give Kavalleristen de hundrede Rubler tilbage, han havde laant af ham.

Klokken var nu bleven ti. Solen stod op over Tagene, Folk bevægede sig travlt frem og tilbage paa Gaderne, Købmændene havde forlængst lukket deres Butikker op, Adelsmænd og Embedsmænd kom kørende, Damer gik i Basaren, da Zigeunerbanden, Kredsdommeren, Kavalleristen, det smukke unge Menneske, Iljin og Greven i den blaa Bjørneskindspels, traadte ud paa Gæstgivergaardens fritstaaende Trappe. Det var en sollys Dag og Tøvejr. Tre Lejeslæder, hver forspændt med tre Heste, der havde Halerne opbundne og plaskede med Hovene i Snesjappen, kørte frem for Trappen, og hele det lystige Selskab tog Plads. Greven, Iljin, Stjoscha, Iljuschka og Grevens Oppasser, satte sig i den første Slæde. Blücher var helt ude af sig selv af Glæde og gøede som en rasende af Hestene og slog med Halen. De øvrige Herrer tog Plads paa de andre Slæder, ligeledes sammen med Zigeunere og Zigeunerinder. Lige fra Gæstgivergården kørte Slæderne i bred Front ved Siden af hverandre, og Zigeunerne istemte en Korsang.

Under Sang og Klokkeklang, trængende alle mødende Køretøjer op ad Fortovet, kørte Trespænderne gennem hele Byen til Bommen.

Købmænd og Forbigaaende, Ubekendte og Bekendte, og navnlig Bekendte undrede sig meget over ved højlys Dag at se fornemme Adelsmænd køre gennem Gaderne under Sang og med fulde Zigeunere og Zigeunerinder.

Da de var komne til Bommen, holdt Slæderne, og de tog alle Afsked fra Greven.

Iljin, der havde drukket temmelig meget til Afsked, og som hele Tiden selv havde kørt, blev pludselig sørgmodig og vilde overtale Greven til at blive endnu en Dag; men da han tilsidst indsaa Umuligheden af at faa ham overtalte, kyssede han aldeles uventet og under strømmende Taarer sin nye Ven og lovede ham, at han straks efter at være kommen tilbage til Regimentet vilde lade sig forsætte til Husarerne til samme Regiment, som det, hvori Turbin tjente. Greven var overmaade lystig, Kavalleristen, der tidlig om Morgenen havde bestemt sig for at tiltale ham med »du« puffedes han om i en Snedrive, Blücher pudsede han paa Kredsdommeren, Stjoscha tog han i sine Arme og vilde tage hende med til Moskva; endelig sprang han op i Slæden og tvang Blücher, som vilde staa op i Midten af den, til at sætte sig ved Siden af ham. Saschka bad Kavalleristen om at hente Grevens Kappe og sende efter dem, og sprang ligeledes op paa Bukken. Greven raabte »Af Sted!« fløjtede til Hestene paa Kuskemaner, og af Sted for de alle i modsat Retning.

Foran Slæden bredte sig i vid Udstrækning en ensformig Sneflade gennem hvilken de gullig smudsige Striber viste hvor Vejen gik. Den klare Sol kastede sine varmende Straaler ned over Sneens frosne Skorpe og opvarmede behagelig Ansigt og Ryg. De svedende Heste dampede. Bjælderne ringede. En Bonde, der kom med et stort Læs paa sin Slæde, drejede hurtigt af, medens han med sine vaade, elendige Bastsko traadte ud i Snepløren. En tyk, rød Bondekone, iført en Faareskindspels, sad med et lille Barn paa Skødet paa det andet Læs og kørte en mager Skimmed ved Hjælp af en Reb-

tømme. Greven kom pludselig til at tænke paa Anna Fedorovna.

»Tilbage!« raabte han.

Kusken forstod ham ikke straks.

»Vend om! Tilbage til Byen! Hurtig!«

Slæden passerede atter Bommen og gled hurtig hen til den brede Trappe foran Fru Saizovas Hus. Greven sprang ud, løb op ad Trappen, gik gennem Forværelset, ind i Salonen, fandt den lille Enke endnu sovende, tog hende i sine Arme, løftede hende lidt op fra Puderne, kyssede hende paa de søvndrukne Øjne og løb hurtig ud og tilbage. Anna Fedorovna for sig endnu i Halvsøvn med Tungen over Læberne og spurgte:

»Hvad er der sket?« Greven sprang ind i Slæden, raabte til Kusken at han skulde køre, og, uden at skænke Luchnov, den lille Enke eller Stjoscha en Tanke mere, kun opfyldt af Tanken om, hvad der ventede ham i Moskva, kørte han ud af Staden K.

IX. KAPITEL.

Der var nu gaaet over tyve Aar. Der var løbet meget Vand i Stranden siden de Dage, mange Mennesker var døde, mange voksede op og ældet; af de gamle var meget skønt og hæsligt gaaet til Grunde, af det nye var der fremvokset meget skønt og endnu mere umodent; forkrøblet nyt havde ladet sig se i Guds Verden.

Grev Fedor Turbin var for lang Tid siden falden i en Duel med en Udlænding, som han med Hundepisken havde gennempryglet paa Gaden. Sønnen, der var ham saa lig som et Æg det andet, var allerede en treogtyveaarig ualmindelig smuk ung Mand og tjente i Garde-

kavalleriet. Den unge Grev Turbin lignede dog aldeles ikke sin Fader i moralsk Henseende. Der var ikke i ham en Skygge af dennes utæmmelige, lidenskabelige, og, sandt at sige, liderlige Tilbøjeligheder fra hine Tider. I Forening med Forstand, Dannelse og nedarvede Naturanlæg dannede Kærligheden til et anstændigt og mageligt Liv, et praktisk Blik for Mennesker og Forhold, Indsigt og Skarpsindighed hans fortræffelige Egenskaber. I Tjenesten var den unge Greve kommen meget smukt frem: som treogtyveaarig var han allerede Lieutenant.... Da Fjenthederne aabnedes, var han af den Mening, at det vilde være fordelagtigere for hans Avancement, om han traadte over i den aktive Armee, og saaledes gik han som Ritmester over i et Husarregiment, hvor han snart fik en Eskadron.

I Maj 1848 drog det S.sche Husarregiment paa sin Marsch gennem Gouvernementet K., og netop den Eskadron, som den unge Turbin havde Befalingen over, skulde overnatte i Morosovka, Anna Fedorovnas Landsby.

Anna Fedorovna levede endnu, men var allerede saa stærkt ældet, at hun ikke mere ansaa sig selv for at være ung, hvilket vil sige meget for en Kvinde. Hun var bleven meget korpulent, og det gør jo, som bekendt, en Kvinde yngre. Men selv paa hendes hvide Legemsfylde saas dybe Rynker. Hun tog ikke mere til Staden, og det var hende endog en Anstrængelse at komme ind i Vognen; men hun var endnu lige saa godmodig og næsten ligesaa enfoldig — nu, da hun ikke mere indtog gennem sin Skønhed, kunde man nok sige Sandheden. Sammen med hende boede hendes Datter Lisa, en treogtyveaarig russisk Landsbyskønhed, og hendes Broder, den os bekendte Kavallerist, der ved sin Godmodighed havde ruineret sig selv, saa han tilsidst som gammel Mand fik sit Underhold hos Søsteren. Hans Haar var bleven helt graat; Overlæben hang slapt ned, men Knevelsbarten, der bedækkede den, var omhyggelig sværtet. Ikke alene hans Pande og Kinder var rynkede, men ogsaa

Hals og Næse, Ryggen var bleven krum, men trods alt, kunde man dog kende den gamle Kavallerists Manerer paa de svage, skæve Ben.

I det lille gamle Hus' Dagligstue, hvis Balkondør og Vinduer stod aabne ud til en gammeldags, stjerneformet Lindehave, sad Anna Fedorovna med Familie og Husstand. Anna Fedorovna, hvis Haar var bleven graat, sad iført en lilla Trøje i Sofaen med et rundt Mahogany Bord foran sig og lagde Kabale. Den gamle Broder i rene hvide Benklæder og blaa Frakke, havde sat sig ved Vinduet og strikkede en Snor af hvidt Bomuldsgarn med en Guimpenaal — en Beskæftigelse, han havde lært af sin Niece og som han var kommen til at holde meget af, da han ikke mere kunde foretage sig noget ordentligt Arbejde, og hans Øjne var for svage til at han ret længe ad Gangen kunde hengive sig til sin Yndlingsbeskæftigelse at læse Aviser. Pinotschka, Anna Fedorovnas Plejedatter, sad ved Siden af ham og lærte sine Lektier udenad under Opsigt af Lisa, der strikkede Strømper til Onklen af Gedeuld. Den nedgaaende Sol kastede som altid paa denne Aarstid sine skraa Straaler gennem Lindealléen paa Hjørnevinduet og Etageren, som stod ved Siden af det. I Haven og i Værelset var det saa stille at man hørte en Svale flyve forbi med hurtige Vingeslag, eller naar Anna Fedorovna inde i Stuen sukkede let eller den gamle Broder stønnede sagte, idet han lagde det ene Ben over det andet.

»Hvordan skal man dog lægge den? Kære Lisa, vis mig det dog. Jeg glemmer det altid,« sagde Anna Fedorovna og holdt op midt i Kabalen.

Uden at afbryde sit Arbejde traadte Lisa hen til Moderen og saa paa Kortene.

»Aah, sikken en Forvirring, De har lavet, lille kære Mama!« sagde hun og lagde atter Kortene i Orden. »Ser De, saadan skal det være. Men det, De har tænkt paa, vil komme,« tilføjede hun, idet hun hemmeligt tog et Kort bort.

»Aah Snak, du narrer mig altid og siger, at den er gaaet op.«

»Se selv, lille Mama, det gaar. Den er gaaet op.«

»Naa, saa er det godt, dit lille Utske. Men er det ikke snart Tetid.«

»Jeg har allerede sagt til, at Samovaren skal tændes. Nu gaar jeg straks og sørger for den. Skal den bringes her ind?.... Naa, Pinotscha skynd dig nu med dine Lektier, saa skal vi lege lidt ude i Haven.«

Og Lisa gik med de Ord ud ad Døren.

»Kære Lisa, lille Lisa!« raabte Onklen, der anstrængt saa ned paa sin Guimpenaal. »Nu har jeg vist igen tabt en Maske. Tag den op, min lille Due!«

»Straks, straks, jeg vil bare give Sukker ud til at hugges.«

Det varede da heller ikke længer end højst tre Minutter, før hun kom ind igen, traadte hen til Onklen og tog ham i Øret.

»Hvad er nu det, han bedriver, den lille Onkel? Han skal have et Nap i sit Øre til Straf, fordi han taber Masker,« sagde hun leende. »De er heller ikke færdig med det, De har faaet for?«

»Naa, lad nu det være godt; gør det i Stand for mig. Der har vist været en Knude paa Garnet, og det er derfor, jeg taber Masker.«

Lisa tog Guimpenaalen, tog en Knappenaal ud af sin Brystsmæk, tog Masken op med Knappenaalen, ordnede den og gav Guimpenaalen tilbage til Onklen.

»Naa, giv mig saa et Kys derfor,« sagde hun, idet hun holdt sin røde Kind hen imod ham og atter stak Brystsmækken fast. »I Dag vanker der Te med Rom. Det er jo Fredag.«

Og hun gik igen ind i Teværelset.

»Lille Onkel, kom engang og se; der kommer Husarer til os!« lød hendes klare Stemme derinde fra.

Anna Fedorovna og hendes Broder gik sammen ind i Teværelset, hvis Vinduer vendte ud til Landsbyen,

for at se Husarerne. Fra Vinduet var der ikke noget videre at se; man kunde kun af Støvet tænke sig, at en større Menneskemængde bevægede sig fremad.

»Skade, Søster,« bemærkede Onkelen til Anna Fedorovna, »Skade, at vi har det saa indskrænket, og at Sidefløjen endnu ikke er bygget færdig, ellers kunde vi have indbudt Officererne til os. Husarofficerer, det er jo altid saadanne prægtige, lystige unge Mennesker; jeg vilde gerne have set dem engang paa nærmere Hold.«

»Ja, jeg vilde hjertelig gerne have indbudt dem,« sagde Anna Fedorovna, »Men De ved jo selv, Broder, at vi ikke har Plads; mit Soveværelse, Lisas Stue, Dagligstuen og saa Deres Værelse, det er jo alt, hvad vi har at raade over. — Hvor skulde vi gøre af dem? De maa selv indrømme det. Michaile Matvejev har lavet Starostens Hus i Orden til dem; han siger, at det er baade pænt og propert.«

»Og saa kunde vi have udsøgt dig en Brudgom iblandt dem, lille Lisa,« sagde Onklen, »en prægtig Husar!«

»Nej, jeg vil ikke have nogen Husar; jeg vil hellere have en Ulan. De har jo dog ogsaa tjent ved Ulanerne, Onkel.... Men jeg vil ikke vide noget af de Husarer at sige. De er allesammen Svirebrødre, siger Folk.«

Lisa var bleven rød, men lo saa med sin lyse, klare Latter.

»Der kommer Ustjuschka løbende, nu skal vi spørge hende om, hvad hun har set,« sagde hun.

Anna Fedorovna lod Ustjuschka kalde.

»Du kan da aldrig blive siddende rolig og passe dit Arbejde; hvorfor skal du løbe fra det for at se Soldaterne?« spurgte Anna Fedorovna. »Naa, hvor er Officererne indkvarterede?«

»Hos Jeremkins, naadige Frue. Der er to, kunne er de, og den ene er Greve, siger Folkene.

»Hvad hedder han?«

»Kasarov eller Turbinov, jeg kan ikke rigtig huske det, Fruen maa undskylde mig.«

»Din dumme Gaas! Aldrig kan du fortælle noget ordentligt. Havde jeg dog i det mindste faaet at vide, hvad han hedder.«

»Jeg skal hurtig løbe ned og spørge om det.«

»Ja det ved jeg, og saa glemmer du det før du er kommen hjem. Nej, lad Danilo gaa, sig De til ham, Broder, at han skal gaa hen og spørge, om der ikke er et eller andet, Officererne trænger til; man maa altid vise sig høflig; den naadige Frue har befalet at spørge.«

Anna Fedorovna satte sig igen ned inde i Teværelset, men Lisa gik ind i Folkestuen for at hente det huggede Sukker og lægge det i Sukkerdaasen. Derinde fortalte Ustjuschka om Husarene.

»Frøken, min lille Due, det er da endelig en smuk Mand, den Greve, De skulde se ham,« sagde hun, »han er ligefrem en Engel med sorte Øjenbryn. Sikken et Par Øjne, om De havde saadan en Brudgom, de vilde være værd at se paa, de to!«

De andre Piger lo bifaldende; den gamle Barnepige, der sad med sin Strikkestrømpe ved Vinduet, sukkede og læste en Bøn højt, skønt hun havde travlt med at tage ind paa Strømpen.

»Naa, du har nok syntes godt om Husarerne,« sagde Lisa, »og du forstaar at fortælle. Aah, Ustjuschka, hent Frugtsaften, vi vil give Husarerne noget at drikke.«

Og Lisa gik leende med Sukkerdaasen ud af Folkestuen.

»Jeg kunde dog nok have Lyst til at se den Husar,« tænkte hun. »Mon han er lys eller mørk? Jeg tror ogsaa, han vilde være glad ved at lære os at kende. Mon han drager bare forbi og faar aldrig at vide, at jeg var her og tænkte paa ham. Hvor mange Mænd er ikke allerede dragne mig forbi. Ingen ser mig uden lille Onkel og Ustjuschka. Hvor smukt jeg end sætter mit Haar, eller hvor smukke Ærmer, jeg trækker paa — ingen ser med

Velbehag derpaa,« saadan tænkte hun og saa paa sin runde, hvide Arm. »Han er sikkert rankvoksen, med store Øjne og en lille sort Knevelsbart. Nej, nu er jeg treogtyve Aar, og endnu er der ingen der har forelsket sig i mig uden den koparrede Ivan Ipatusch. Og for fire Aar siden var jeg endnu smukkere; men saadan er mine unge Dage gaaede uden at være til Glæde for nogen. Ak, jeg ulykkelige, ulykkelige Frøken fra Landet.«

Moderens Stemme, der raabte for at faa Teen skænket, rev Frøkenen fra Landet ud af denne forbigaaende melankolske Sindsstemning. Hun rystede paa Hovedet og gik ind i Teværelset.

Det bedste kommer altid uventet; og jo mere Ulejlighed man gør sig, jo værre gaar det. Paa Landet tænker man sjældent paa at give Børnene en omhyggelig Opdragelse, og derfor giver man dem i Reglen uden at vide det, den allermest fortrinlige. Saaledes var det ogsaa gaaet specielt med Lisa. Paa Grund af sin Karakters Sorgløshed og sin indskrænkede Forstand havde Anna Fedorovna ikke sørget for at Lisa fik nogen som helst Opdragelse. Hun havde hverken ladet hende undervise i Musik eller i det saa nyttige Fransk, men hun havde uforvarende født sin salig Mand et smukt og sundt Barn, havde overgivet det til en Amme og en Barnepige, havde sørget for at hun fik Mad, Sirtseskjoler og ordentlige Støvler, havde sendt hende ud paa Spasereture og ladet hende samle Svampe og plukke Bær, en dertil antaget Seminarist havde saa, da Tiden kom, lært Barnet at læse, skrive og regne, og før man saa sig for, var der gaaet seksten Aar, og Anna Fedorovna havde uden at ane det faaet sig en Veninde, et altid muntert, godmodigt ungt Væsen, en dygtig Husholderske. Paa Grund af sit gode Hjerte, havde Anna Fedorovna altid Plejebørn i Huset, enten livegne eller Vaisenhusbørn. Lise begyndte allerede fra sit tiende Aar at beskæftige sig med dem; undervise dem, klæde dem paa, tage i Kirke med dem, og formane dem, naar de var altfor kaade, Saa kom den

alderdomssvage gamle Onkel til, ham maatte man have Opsyn med og pleje som et lille Barn. Saa var der Folkene paa Godset og Bønderne; de kom alle til den lille Frøken med deres Ansøgninger og Skavanker; disse sidste kurerede hun med Enebær, Pebermynte og Kamferspiritus. Saa var der Husholdningen, der umærkeligt gled over i hendes Hænder. Saa den utilfredsstillede Trang til Kærlighed, der kun fik Udtryk overfor Naturen og i Kirken. Og af Lisa var der saaledes ganske umærkeligt bleven en godhjertet, munter, selvstændig, ren og dybt religiøs Kvinde. Ganske vist manglede det ikke paa smaa Anfægtelser af saaret Forfængelighed, naar hun saa Naboerskerne staa ved Siden af sig i Kirken med moderne Hatte paa, som de havde ladet sig sende fra K.; hun kunde ogsaa græde sine modige Taarer over den gamle Moder, naar hun brummede altfor urimeligt; det manglede heller ikke paa Kærligheds-sværmerier, undertiden i en ret djærv Form — men den nyttige Virksomhed, der var bleven til Nødvendighed, jog al den Slags paa Porten, og i en Alder af treogtyve Aar var der ikke en Plet paa den unge Piges Sjæl, og hun var opblomstret i fuldkommen legemlig og sjælelig Skønhed. Lise var af middel Størrelse, lidt buttet; hendes Øjne var brune, med en let mørk Skygge paa de underste Øjelaag; Fletningerne var lange og blonde. Hendes Gang var bred og vuggende. — Hendes Ansigt-udtryk, naar hun var beskæftiget med et Arbejde og ikke i særlig Bevægelse, fortalte enhver, der saa hende: »at Livet var skønt og muntret at leve, naar man har nogen at holde af og en ren Samvittighed.« Selv i Øjeblikke af Ærgrelse, Uro, Ophidselse eller Kummer lyste gennem Taarer, gennem de mørkt sammentrukne Bryn, gennem de sammenknebne Læber, ligesom hendes Vilje til Trods — et forstandigt og godt Sind, et ufordærvet godt redeligt Hjerte.

X. KAPITEL.

Luften var endnu varm, skønt Solen allerede havde sænket sig, da Eskadronen marscherede ind i Morosovka. Foran den løb paa den støvede Landevej i kort Trav og af og til seende sig tilbage, med et Brøl, en broget Ko, der var kommen bort fra Hjorden; den Tanke faldt den nu slet ikke ind, at den jo kun behøvede at vige til Siden. De gamle Mænd, Kvinder og Børn fra Landsbyen, og Folk fra Godset trængte sig paa begge Sider af Landevejen og saa nysgerrige efter Soldaterne. I en tæt Støvsky, paa smukt opsadlede, fra Tid til anden prustende Heste, kom Husarerne ridende. Paa højre Side af Eskadronen, red skødesløst to Officerer paa smukke Hingste. Den ene var Chefen, Grev Turbin, den anden et meget ungt Menneske, der for ganske nylig var avanceret til Junker. Hans Navn var Polosov.

Fra den bedste Bondegaard traadte en Soldat i hvid Lærredskittel ud og nærmede sig Officererne med Huen i Haanden.

»Hvor er der ordnet Kvarter for os?« spurgte Greven.

»Til Eders Højhed,« svarede Kvartermesteren og rettede sig, »hos Starosten her; jeg har ladet Stuen gøre ren. Jeg forlangte Kvarter paa det herskabelige Gods; men det hed sig, at der var ikke noget at faa. Godsets Frue var ikke imødekommende.«

»Naa, det er godt,« sagde Greven, idet han steg af Hesten og strakte Benene foran Starostens Hus. »Er min Kalesche kommen?«

»Den er ankommen, Deres Højhed,« svarede Kvartermesteren og viste med Huen hen til en Kalesche, som stod inde i Vognporten; saa styrtede han foran ind i Forstuen, hvor hele Bondefamilien havde forsamlet sig

for at se Officererne. Han rev endog en gammel Kone omkuld, saa hurtigt aabnede han Døren til den rengjorte Stue og traadte til Side, for at Greven først kunde gaa ind.

Stuen var temmelig stor og rummelig, men ikke ganske ren. Den tyske Kammertjener klædt i civil, stod inde i Stuen; han havde opstillet en Jernseng, lagt Puder i den og tog nu Linned op af en Kuffert.

»Fy, det var dog et afskyeligt Kvarter!« sagde Greven ærgerlig. »Djadenko, var det da ikke muligt at anvise mig et bedre Kvarter, hos en eller anden Godsejer?«

»Dersom Deres Højhed befaler, vil jeg gaa op til Godset og høre ad,« svarede Djadenko, »men det er kun et ringe Hus, der ikke ser stort anderledes ud end et Bondehus.«

»Nu er det unødvendigt! Gaa.«

Greven lagde sig paa Sengen med Hænderne under Hovedet.

»Johan!« raabte han paa Kammertjeneren, »du har nu igen lavet en Klump af Fjer lige midt i Sengen! Det er dog for galt, at du ikke forstaar at rede en Seng ordentligt«

Johan vilde bringe Sengen i Orden.

»Nej, nu ligger jeg her jo.... Men hvor er min Slobrok?« vedblev han i en utilfreds Tone.

Tjeneren rakte ham Slobrokken.

Før Greven trak den paa, saa han nøje paa Skøderne.

»Det tænkte jeg nok. Han har ikke faaet den Plet bort. Kan nogen være udygtigere til sin Tjeneste og forstaa mindre hvad der hører sig til end du?« tilføjede han, rev ham Slobrokken ud af Hænderne og trak den paa. »Sig mig engang, gør du det med Vilje? Er Teen færdig?«

»Jeg har ikke endnu haft Tid til at lave den.«

»Dumrian!«

Saa tog Greven en fransk Roman, der var lagt til Rette for ham, og læste stiltiende temmelig længe i den; men Johan gik ud i Forstuen for at tænde Samovaren. Greven var øjensynlig i daarligt Humør, sandsynligvis var Trætheden, det støvbedækte Ansigt, den stramtsiddende Uniform og den sultne Mave Skyld deri.

»Johan!« raabte han igen, »kom med Regnskabet over de ti Rubler. Hvad har du købt i Byen?«

Greven læste Regnskabet igennem og kom af og til med utilfredse Bemærkninger over de høje Priser, der var givet.

»Giv mig Rom til Teen.«

»Jeg har ikke købt Rom,« sagde Johan.

»Fortræffeligt! Hvor ofte har jeg nu sagt dig, at du skal sørge for at have Rom.«

»Pengene slog ikke til for mere.«

»Hvorfor har Polosov ikke købt Rom? Du kunde have faaet noget hos hans Oppasser?«

»Kornet Polosov? Det tror jeg næppe. De har kun købt Te og Sukker.«

»Kvæg? Sørg for, at du kommer af Vejen. Synet af dig er nok til, at jeg helt og holdent mister Taalmodigheden. Du . . . Du ved jo dog godt, at jeg paa Marschen altid vil have Rom til min Te.«

»Her er to Breve til Greven fra Garnisonen,« sagde Kammertjeneren.

Greven brød liggende Brevene og begyndte at læse dem. Da traadte Kornetten ind med et glad og fornøjet Ansigt; han var nu færdig med at faa Eskadronen i Kvarter.

»Naa hvordan staar det til, Turbin. Her har du det godt, lader det til. Jeg er forfærdelig træt, kan du tro. Det var ogsaa hedt.«

»Jo, her er nydeligt! En snavset, stinkende Stue, og Rom er her ikke noget af, takket være din Elskværdighed. Din Tølper har ikke købt noget og min heller ikke. Du havde dog kunnet sige til derom.«

Og han vedblev at læse. Da Brevet var læst til Ende, krammede han det sammen og kastede det paa Gulvet.

»Hvorfor har du ikke købt Rom?« spurgte Kornetten sagte sin Oppasser ude i Forstuen, »du havde jo dog Penge.«

»Ja, hvorfor skal vi alene købe saa mange Slags Ting, Grevens Tysker sørger bare for at ryge sin Pibe, det er alt, hvad han gør.«

Det andet Brev var øjensynligt ikke ubehageligt, da Greven læste det med et Smil.

»Fra hvem er det?« spurgte Polosov, der nu kom ind i Værelset og lavede sig et Natteleje til Rette paa Gulvet tæt ved Ovnen.

»Fra Minna,« svarede Greven muntert og rakte ham Brevet. »Vil du læse det? Hvor er hun dog en henrivende Kvinde! Hun er sandelig langt bedre end alle de fornemme Frøkener Se blot, hvor megen Følelse og Forstand, der viser sig i det Brev! Der er kun et som er kedelig hun forlanger Penge.«

»Ja, det er kedeligt,« sagde Kornetten.

»Jeg har jo ganske vist lovet hende dem; men nu denne Marsch, og jeg forøvrigt, naar jeg endnu i tre Maaneder skal kommandere Eskadronen, kan jeg sende hende nogle. Jeg er ikke ked af det for Pengenes Skyld! nej, det er jeg ikke, men en dejlig Pige er hun — ikke?« sagde han smilende og fulgte med Blikket Polosovs Ansigtsudtryk, medens han læste Brevet.

»En skrækkelig Ortografi, men et elskværdigt Brev, og det lader, som om hun virkelig elsker dig,« sagde Kornetten.

»Hm, ja, hvorfor ikke! Kun den Slags Kvinder elsker ordentlig, naar de engang elsker.«

»Men det andet Brev, hvem var det fra,« spurgte Kornetten, idet han gav det gennemlæste Brev tilbage.

»Aah, det er en Herre, en simpel Fyr, som jeg skyl-

der nogle Penge, jeg har tabt til ham i Spil, og det er allerede tredie Gang, han kræver dem.... jeg kan ikke betale ham foreløbig.... et dumt Brev,« sagde Greven øjensynlig ubehagelig berørt ved Mindet.

Efter denne Samtale tav de to Officerer temmelig længe. Kornetten, der øjensynlig underordnede sig Greven i høj Grad, drak i Tavshed sin Te; af og til betragtede han Turbins smukke, nedslaaede Ansigt, som var vendt halvt mod Vinduet og saa ud af dette. Han turde ikke paabegynde en Samtale.

»Aah hvad, den Sag klarer jeg jo nok,« sagde Greven pludselig, idet han vendte sig om til Polosov og muntert rystede paa Hovedet; »dersom der i Aar bliver Avancement i Linjen, ja, sæt at vi kommer i Fægtning, saa overflyver jeg min Ritmester fra Garden.«

Samtalen om dette Tema fortsattes mellem dem ved det andet Glas Te, da den gamle Danilo traadte ind og overbragte Anna Fedorovnas Hilsen.

»Og den naadige Frue befalede mig tillige at spørge, om De mulig var en Søn af Grev Fedor Ivanovitsch Turbin,« tilføjede Danilo af sig selv; thi han havde genkendt Familienavnet og mindedes endnu den afdøde Greves Ankomst til K. »Vor naadige Frue, Anna Fedorovna var en god Bekendt af ham.«

»Ja, han var min Fader. Hils den naadige Frue og sig, at vi trænger ikke til noget; men dersom der var en renere Stue at faa et eller andet Sted, vilde vi være glade for den.«

»Hvorfor bad du dog derom?« sagde Polosov, da den gamle Tjener var gaaet, »er det dog ikke ganske ligegyldigt? En eneste Nat! Her er jo ganske godt. Og nu skal de Mennesker have det store Besvær og paalægge sig Indskrænkninger.«

»Snak! Jeg mener, at vi har længe nok taget til Takke med usle Bondehytter!.... Man ser straks, at du ikke er noget praktisk Menneske.... Hvorfor skulde vi ikke drage os den Mulighed til Nytte at være men-

neskeligt indkvarteret for en Nat? Og de vil tvertimod være glade for os forsikrer jeg dig om. Der er kun en Ting, jeg ikke synes om, og det er, at hvis denne gamle Dame virkelig skulde have kendt min Fader,« vedblev Greven med et Smil, der lod hans smukke hvide Tænder komme til Syne. »Jeg maa altid paa en vis Maade skamme mig over min salig lille Papa, enten er der Skandalehistorier eller en eller anden Gæld. Derfor kan jeg ikke udstaa, at træffe sammen med gamle Bekendte af ham. Forøvrigt, det laa i Tiden, det kunde vel ikke være anderledes,« tilføjede han ganske alvorlig.

»Jeg har vist glemt at fortælle dig,« sagde Polosov, »at jeg har truffet Chefen for Ulanbrigaden, Iljin. Han vil forfærdelig gerne lære dig at kende og elsker din Fader over al Maade.«

»Denne Iljin lader til at have været en skrækkelig Døgenigt. Men Hovedsagen er: alle disse Herrer, som forsikrer at have kendt min Fader, fortæller, af lutter Venlighed overfor mig og for at glæde mig som om det var Heltebedrifter min Fader havde gjort, saadanne Historier, at jeg skammer mig ved at høre dem. Sandheden er den (jeg lader mig ikke henrive, men betragter Sagen ganske upartisk) at han var et altfor hidsigt Menneske og tit og ofte forøvede Ting, som aldeles ikke kunde kaldes smukke. Forøvrigt, alt den Slags hænger sammen med Tidsalderen. I vor Tid, havde han mulig udviklet sig til et fornuftigt Menneske, da han var i Besiddelse af enorme Færdigheder; den Retfærdighed maa man yde ham.«

Et Kvarter efter kom Danilo tilbage og overbragte fra Godsets Frue den Anmodning til Officererne, om de vilde vise hende den Ære at overnatte i hendes Hus.

XI. KAPITEL.

Ved Efterretningen om, at Husarofficeren var en Søn af Grev Fedor Turbin, kom Anna Fedorovna i den heftigste Bevægelse.

»Aah, kære Gud, det er ham, min lille Due! — Danilo! Løb hurtigt ned til Herrerne og sig, at den naadige Frue beder Herrerne om at overnatte hos sig,« sagde hun, sprang op og gik med hurtige Skridt ind i Tjenerstuen. »Lille Lisa, Ustjuscha, du maa indrette din Stue til dem, Lisa, og selv flytte over i Onkels Stue; og De, kære Broder.... kære Broder! De kan nok for en Nat sove i Dagligstuen. Det er jo bare for den ene Nat!«

»Det har ikke det mindste at sige, kære Søster, jeg kan ligge paa Jorden, om det skal være.«

»Tænk dig, hvor smuk en Mand han maa være, om han ligner sin Fader.... Jeg maa endelig se ham, den kære lille Due.... Og du, Lisa, betragt du ham ogsaa nøje! Hvor var hans Fader dog en smuk Mand.... Hvor bærer du det Bord hen? Lad det blive staaende her,« sagde Anna Fedorovna i sin geskæftige Uro,« og kom med to Sengesteder, lad Forvalteren give dig det ene — tag saa Krystallsestagen fra Etageren, den min Broder gav mig til min Navnedag, og sæt et Stearinlys i den.«

Endelig var alt i Orden. Lisa havde trods Modrens forstyrrende Indblanding, ordnet sin Stue efter sit eget Hoved til de to Officerer.

Hun havde taget rene resedaduftende Lagener og Pudevaar frem, havde redt Sengene, stillet en Karaffe med Vand og et Glas samt Lysestage med Lys paa et lille Bord ved hver Seng; hun havde antændt Røgelsepapir ude i Folkestuen, og var saa selv med sine Sager flyttet over i Onkelens Værelse. Anna Fedorovna beroligede

sig lidt, satte sig atter paa sin Plads og tog endog Kortene i Haanden igen, men uden at lægge dem op. Hun støttede sig paa sin runde Albue og hensank i Eftertanke. »Den kære Tid, den kære Tid, hvor hurtigt den flygter bort!« hviskede hun stadig for sig selv. »Hvor det er længe siden, og dog ser jeg ham for mig, som var det i Dag. Ak, en Vildkat var han!« — Og Taarerne traadte hende i Øjnene. »Nu er min Lisa der jo — men hun er ikke det, som jeg var i *mine* unge Dage.... hun er en god Pige — men hun er ikke det, ikke det....«

»Lille Lisa, tag din smukke Uldmousselins Kjole paa i Aften.«

»Vil De da indbyde dem, lille Mama? De skulde ikke gøre det,« svarede Lisa, thi hun følte en uovervindelig Bevægelse ved Tanken om at skulle se Office-terne. »De skulde hellere lade være, lille Mama!«

I Virkeligheden ønskede hun ikke saa meget at se dem, som hun var bange for en uendelig Lykke, som hun troede, der ventede hende.

»Maaske ønsker de selv at lære os at kende, kære Lisa!« sagde Anna Fedorovna. Og hun klappede Datteren paa Hovedet og tænkte samtidig: »Nej, det er ikke det Haar, jeg havde i hendes Alder. Nej, kære Lisa, hvor meget jeg end vilde ønske dig....« Og hun nærrede virkelig et eller andet levende Ønske for Datteren; men et Ægteskab med Greven kunde hun ikke tænke sig Muligheden af, og den Slags Forbindelse, som hun havde haft med hans Fader, kunde hun ikke ønske hende — men et eller andet, noget der hen imod, ønskede hun meget levende for Datteren. Hun havde mulig nok endnu engang Lyst til i Datterens Person at smage den Livsens Lykke, som hun havde nydt sammen med den afdøde.

Den gamle Kavallerist befandt sig ligeledes i en voldsom Ophidselse ved Tanken om Grevens Ankomst. Han gik ind i sit Værelse og lukkede sig inde der. Efter

et Kvarters Forløb viste han sig igen iført ungarsk Vaabenkjole og lyseblaa Benklæder, og med en forlegen, men dog glad Mine, som den, hvormed en ung Pige besøger sit første Bal, gik han hen til det for Gæsterne bestemte Værelse.

»Jeg kunde nok lide at tage vore Dages Husarer i Øjesyn, kære Søster. Den afdøde Greve, ja, det var min Sandten en ægte Husar. Men jeg kunde have Lyst til at se disse, ja, det kunde jeg.«

Officererne var allerede gennem den bageste Dør ankomne til deres Værelse.

»Naa, kan du saa se,« sagde Greven og kastede sig med de støvede Støvler paa den opredte Seng, »kan du saa se, her er bedre end i Bondestuen med dens Stank.«

»Bedre er her, det er sikkert nok. Men man paa-tager sig Forpligtelser mod Herskabet.«

»Snak. Man maa i alle Stykker være et praktisk Menneske. De føler sig sikkert højst lykosaliggjorte ved vor Nærværelse.... Tjener!« raabte han, »gaa ud og faa noget til at hænge for Vinduerne, ellers vil det trække ind i Nat.«

I dette Øjeblik traadte den gamle ind for at hilse paa Officererne. Skønt han rødmede lidt derved, undlod han selvfølgelig ikke at fortælle, at han var en Kammerat af den afdøde Greve, at han havde kunnet glæde sig ved hans Venskab, og at han gentagne Gange var bleven overøst med Velgerninger af ham. Om han ved den afdøde Greves Velgerninger forstod, at han ikke havde givet ham de hundrede Rubler tilbage, som han havde laant af ham, eller at han havde puffet ham om i en Snedrive, eller at han havde tilkastet ham et Skældsord, ja, det sagde den gamle ikke noget om. Greven var meget høflig mod den gamle Kavallerist og takkede for Logis'et.

»De maa undskylde, at det ikke er elegant, Greve,« (han var lige nær ved at sige: Deres Højhed — i den Grad var han afvænneth med at være sammen med for-

nemme Folk), »min Søsters Hus her er kun lille. Men De skal straks faa noget at hænge for Vinduerne, saa gaar det an,« tilføjede han, og under det Paaskud at sige til om et Forhæng, tog han nu hurtig Afsked fra dem, men i Virkeligheden var det bare fordi han brændte efter at komme til at fortælle om Officererne, og med mange høflige Buk forlod han Stuen.

Den smukke Ustjuschaka kom med den naadige Frues Skuldertørklæde, for at hænge det for Vinduet. Desuden havde den naadige Frue befalet at spørge, om Herrerne ønskede Te.

Det gode Kvarter indvirkede øjensynlig velgørende paa Greven; muntert smilende spøjte han med Ustjuschaka saa Pigen endogsaa kaldte ham en Gavtyv, og han spurgte hende, om hendes naadige Frøken var smuk; da hun spurgte, om Herrerne vilde have Te, svarede han, at de kunde godt drikke Te, navnlig da deres Aftensmad endnu ikke var færdig, om det maaske var mulig at faa lidt koldt Køkken, en Snaps og nogen Sherry, dersom det fandtes i Huset.

Den gamle Onkel var ganske henrykt over den unge Greves Høflighed, og han hævdede den unge Officers-generation op i Skyerne; han paastod, at vor Tids Mennesker var ganske anderledes fremskredne end gamle Dages.

Det var Anna Fedorovna ikke enig med ham i — ingen kunde være bedre end Grev Fedor — hun blev tilsidst alvorlig vred og bemærkede kun tørt: »Den sidste, De taler med, kære Broder, og som behandler Dem venligt, han er for Dem den bedste. Ganske vist er Menneskene jo bleven fornuftigere; men Grev Fedor dansede dog saa smukt og behændigt Eccosaise og var saa elskværdig, at alle Mennesker dengang, kan man godt sige, var dødelig forelsket i ham; imidlertid brød han sig ikke om nogen anden end om mig. Saa du kan se, at der ogsaa i de Tider var pæne Mennesker.«

I dette Øjeblik kom Efterretningen om, at Officererne ønskede koldt Bord, Snaps og Sherry.

»Der har vi det; naturligvis; men De, kære Broder, gør aldrig, hvad De bør gøre. De burde selvfølgelig have sagt, at Aftensmaden skulde blive serveret for dem!« sagde Anna Fedorovna. »Lisa, min lille Pige, kan du ordne det, mit Hjerteblad!«

Lisa løb ind i Spisekamret, for at hente Champignons og frisk Smør; Kokkepigen fik Besked om at lave Koteletter.

»Men hvordan skal vi skaffe Sherry? Har De noget, kære Broder?«

»Nej, kære Søster, jeg har overhovedet aldrig haft noget.«

»Men hvordan dog det? De drikker jo dog noget til Te?«

»Det er Rom, Anna Fedorovna.«

»Er det ikke et og det samme? Lad dem faa noget deraf — det maa være lige meget — altsaa Rom. Og vilde det ikke være det bedste at bede dem herind, kære Broder. Al den Slags forstaar De Dem jo paa. Herterne kan dog ikke tage det ilde op, skulde jeg mene?«

Kavalleristen erklærede, at han vilde gaa i Borgen for, at Greven i sin Godhed ikke vilde afslaa Indbydelsen, og han vilde ganske sikkert bringe dem med sig. Anna Fedorovna gik ind for at tage en Silkekjole paa og en ny Kappe; men Lisa havde saa travlt, at hun ikke fik Tid til at ombytte den lyserøde Bomuldskjole med en anden. Desuden var hun stærkt bevæget. Hun gik hele Tiden omkring med en Følelse af, at der ventede hende et eller andet rystende; det var, som svævede der over hendes Sjæl en sort Uvejrssky. Denne Greve, denne Husar, denne smukke Mand stod for hende som et fuldstændigt nyt, for hende ubegribeligt, men herligt Væsen. Hans Karakter, hans Opførsel, han Maade at udtrykke sig paa, alt maatte være noget saa usædvanligt, noget som hun aldrig før i sit Liv havde set. Alt hvad

han tænkte og sagde, maatte være klogt og sandt, alt, hvad han gjorde maatte være hæderligt, hele hans ydre Fremtoning maatte være herlig. Hun tvivlede ikke derpaa. Havde han ikke blot forlangt koldt Køkken og Sherry, men ogsaa et Badekar fuldt af parfumeret Badevand, saa vilde hun have fundet det i sin Orden og været fast overtydet om, at det ikke kunde være andet.

Greven var straks parat, da Kavalleristen overbragte sin Søsters Indbydelse, han friserede sit Haar, kastede Kappen om sig og tog sit Cigarfuttal.

»Skal vi saa gaa,« sagde han til Polosov.

»Jeg tror nu, det var det bedste, om vi lod være,« sagde Kornetten.

»Snak. De vil jo bare være glade ved at se os. Og jeg har allerede skaffet mig at vide, at der er en smuk Datter.... kom saa.«

XII. KAPITEL.

Da Officererne traadte ind rødmede Lisa og slog Øjnene ned, hun stod netop og hældte Vand paa Tekedlen, og turde ikke se paa de indtrædende.

Anna Fedorovna derimod sprang hurtig op, bøjede sig for Herrerne og begyndte straks, uden at tage Blikket fra Greven, at tale med ham, idet hun blandede alt muligt sammen, fandt en paafaldende Lighed hos ham med hans Fader, forestillede ham sin Datter, bød ham Te, Syltetøj og landlig Frugtgelee, alt imellem hinanden. Kornetten var der ingen, der lagde Mærke til, han optraadte alt for beskedent, men det var han meget glad over, da han saa uforstyrret og, saavidt Anstanden tillod ham det, kunde betragte Lisa, hvis Skønhed imod For-

ventning gjorde et stærkt Indtryk paa ham. Onklen, der ivrig for selv at komme til at sige noget, hørte paa Søsterens Samtale med Greven, lurede paa en Lejlighed til at komme frem med sine egne Erindringer, fra den Tid, da han var Kavallerist. Ved Teen tændte Greven en stærk Cigar, hvis Røg generede Lisa, saa hun næsten ikke kunde holde Hosten tilbage, men han var meget snaksom og elskværdig. I Begyndelsen kom han med sine Fortællinger i Pavserne, naar den utrættelige Anna Fedorovna skulde trække Vejret, men tilsidst beherskede han hele Samtalen. Der var noget, som berørte hans Tilhørere pinligt: i hans Fortællinger kom han nemlig ofte med et Ord eller Udtryk som vel ikke i de Selskabskredse, han omgikkes, var anstødeligt, men som her vor noget vovet; Anna Fedorovna blev hver Gang det forekom, forskrækket, og Lisa blev rød helt op over Panden; men Greven lagde slet ikke Mærke dertil, og viste sig stadig frimodig og ligefrem paa samme elskværdige og rolige Maade. Lisa fyldte stiltiende Glassene; hun rakte ikke Gæsterne dem, men stillede dem foran dem paa Bordet; sin Ophidselse havde hun endnu ikke overvundet, og hun hørte ivrig efter hvad Greven fortalte. Hans Fortællinger, der ikke egentlig var aanderige og en Standsning i Underholdningen gav hende lidt efter lidt hendes Ro tilbage. Hvad han fortalte var jo slet ikke noget saa klogt, som hun havde ventet sig det af ham, og hun saa heller ikke i hans Person noget af al den Fortræffelighed, hun havde ventet at finde. Ja, ved det tredje Glas Te, da hendes frygtssomme Blikke mødte hans, og han blev ved at se ind i hendes Øjne, tilsyneladende ganske rolig og smilende, da følte hun sig endogsaa en Smule fjendtlig stemt imod ham og fandt snart, at der ikke var det mindste overordentlige ved ham, og at han ikke i mindste Maade udmærkede sig fremfor de Mænd, hun tidligere havde truffet, at der ikke var nogen Grund for hende til at være bange for ham, og at han havde lange propre Negle, men ellers ikke

var i Besiddelse af nogen udpræget Skønhed. Lisa, som ikke uden en vis indre Fortrydelse tog Afsked med sit Fantasibillede, blev pludselig rolig, og kun den tavse Kornets Blik, som hun følte fæstet paa sig, foruroligede hende. »Maaske det ikke er Greven, men den anden,« tænkte hun.

XIII. KAPITEL.

Efter Teen indbød den gamle Dame Gæsterne til at træde ind i det andet Værelse, og hun satte sig igen paa sin Plads.

»Og De vil ikke udhvile Dem, Greve?« spurgte hun. »Hvad skal vi saa mere vore kære Gæster med?« vedblev hun efter hans benægtende Svar. »Spiller De Kort, Greve? Dersom De, kære Broder, vil ofre Dem for vore kære Gæsters Underholdning, kan De maaske faa et eller andet Parti i Stand....?«

»Men De spiller jo selv Preference,« svarede Kavalieristen, »saa kan vi spille allesammen. Har De Lyst, Greve, og De?«

Officererne erklærede sig villige til at deltage i alt, hvad deres elskværdige Værtinde foreslog.

Lisa hentede fra sit Værelse de gamle Kort, som hun plejede at lægge op for at forudsige, om Anna Fedorovnas Snue snart vilde gaa over, om Onklen, naar han var kørt til Byen, vilde komme tilbage samme Dag, om de snart vilde faa Besøg af Naboerne o. lig. Disse Kort havde været i Brug et Par Maaneder, men de var dog renere end de, Anna Fedorovna plejede at spaa med.

»De holder maaske ikke af at spille saa lavt, som vi plejer?« spurgte Onklen, »vi spiller gerne om en halv Kopek.... Og Anna Fedorovna vinder altid fra os andre.«

»Aah bevares, vi spiller ganske som De ønsker,« svarede Greven.

»Naa saa siger vi en Kopek i Papirspenge, for vore ærede Gæsters Skyld;« sagde Anna Fedorovna, der satte sig i sin Lænestol og glattede sin Mantille.

»Maaske kan jeg vinde en Sølvrubel fra dem,« tænkte hun ved sig selv; hun havde paa sine gamle Dage faaet en sand Lidenskab for at spille Kort.

»Dersom De ønsker det, saa vil jeg lære Dem at spille efter Tabellen og med Nolo,« sagde Greven, »det er meget interessant.«

De syntes alle godt om den nye Petersburger Maade at spille paa. Onklen paastod endogsaa, at han kendte den nok, man brugte noget lignende ved Boston, men nu havde han glemt det. Anna Fedorovna kunde ikke faa det ind i sit Hoved, og hvor megen Umage hun end gjorde sig, saa gik det ikke, og tilsidst forsikrede hun med et Smil og et Nik, at nu vidste hun Besked, nu forstod hun det og havde det klart for sig selv, og der blev ofte let hjerteligt af hende, naar hun sad med 7 Stik paa Haanden og ivrigt sagde Nolo i Forhaand. Hun lo saa forlegent og mente, at hun dog endnu ikke rigtig havde vænnet sig til den nye Spillemaade. Men hun tabte selvfølgelig, hun tabte saa meget mere, som Greven altid spillede forsigtigt, som han gjorde naar der spilles høje Spil og nu fulgte denne sin Vane. Han kunde da heller ikke begribe, hvorfor Kornetten blev ved at sidde og sparke ham under Bordet og gjorde den ene store Bommert efter den anden, da de var Makkere.

Lisa opvartede med Frugtgelee, tre Slags Syltetøjer og Æbler. Derefter blev hun staaende bag Moderens Stol; hun saa paa Spillet og saa af og til paa Grevens hvide Hænder, med de fine, lyserøde, velplejede Negle, der saa behændigt, sikkert og elegant kastede Kortene paa Bordet og tog Stikkene hjem.

Igen havde Anna Fedorovna sagt Nolo med 7 Stik paa Haanedn, hun havde været saa ivrig for at over-

byde de andre, og da hun saa ved Spillets Slutning, sad med 6 Understik, da løb det helt rundt for hende, og hun blev ganske ivrig.

»Det gør slet ikke noget, lille Mama, De vinder det nok tilbage igen,« sagde Lisa smilende for at hjælpe sin Moder ud af den latterlige Situation, hun befandt sig i. »Se blot at faa Onkel gjort store Slem, saa vil det hjælpe.«

»Kunde du bare hjælpe mig, Lisa!« sagde Anna Fedorovna med et forvirret Blik paa Datteren. »Jeg ved ikke, hvordan det....«

»Ja, jeg forstaar heller ikke at spille paa den Maade,« svarede Lisa og talte de Understik, som Modern paany havde skaffet sig. »Du taber altfor meget, lille Mama,« tilføjede hun spøgende! »Bliver du saadan ved, saa beholder du ingen Penge tilbage til en ny Kjole til Pinotschka.«

»Ja, man kan let tabe ti Rubler paa den Maade,« sagde nu Kornetten. Han var glad ved at faa Lisa med ind i Passiaren.

»Spiller vi da ikke om Papirspenge?« spurgte Anna Fedorovna, idet hun spørgende saa paa dem alle.

»Jeg ved ikke, hvordan det er, men jeg forstaar ikke at regne med Papirspenge,« sagde Greven. »Hvordan er det? Hvad er Papirspenge for noget?«

»Nu er der ikke mere nogen, der regner med Papirspenge,« sagde Onklen, der sad i Held og derfor var Egoist.

Den gamle Dame lod mousserende Vin byde om; hun drak selv to Glas, blev hed og rød i Hovedet og syntes at opgive alt Haab. Der havde endogsaa arbejdet sig nogle graa Haar frem under hendes Kappe, og hun bragte det ikke i Orden igen. Hun havde vist en Fornemmelse af, at hun havde bortspillet Millioner og var fuldstændig ødelagt. Kornetten vedblev at sparke Greven under Bordet. Greven noterede den gamle Dames Tab. Omsider var Spillet til Ende. Og det viste

sig da, at Anna Fedorovna havde tabt ni hundrede og tyve Point. »Det udgør i Papirspenge ni Rubler,« sagde hun, og hun forstod ikke hele sit uhyre Tab, før hendes Broder gjorde hende det forstaaeligt, at hun havde tabt toogtrediven en halv Rubel Papirspenge, og til hendes store Skræk erklærede han hende, at der ikke var andet for, hun maatte betale denne Sum. Greven havde ikke udregnet sin Gevinst, men havde rejst sig, straks efter at Spillet var til Ende, og traadt hen til Vinduet, hvor Lisa havde dækket Aftensbordet. Ganske rolig og ligefremt gjorde Greven det, hvad Kornetten hele Aftenen havde ønsket at turde: indlade sig i en Samtale med Lisa om Vejr og Vind.

Kornetten befandt sig i dette Øjeblik i en meget ubehagelige Stilling. Efter at Greven, og navnlig Lisa havde fjernet sig, gav Anna Fedorowna sin længe tilbageholdte Vrede Luft.

»Det er højst fortrædeligt, at vi saadan har udplyndret Dem,« sagde Polosov for dog at sige noget. »Det er ligefrem samvittighedsløst.

»Ja, og saa kommer De med alt det med Tabel og Nolo som jeg slet ikke forstaar mig paa. Hvor meget er det nu, at det beløber sig til i Papirspenge?«

»Toogtrediven Rubler, toogtrediven og en halv Rubel,« gentog Kavalleristen, der befandt sig i prægtigt Lune, da han havde vundet. »Kom bare med Skillingerne, lille Søster....kom frem med dem.«

»Jeg skal nok betale det hele, men De skal ikke faa mig med paa saadant et Spil endnu engang. I hele mit Liv vinder jeg ikke de Penge tilbage.«

Op Anna Fedorovna rejste sig og gik ind i sit Værelse; hun kom hurtigt tilbage og bragte ni Rubler Papirspenge. Først efter den gamle Herres indtrængende Forestillinger betalte hun det hele.

Polosov var bange for, at hun skulde begynde at skælde ham ud, dersom han indlod sig i Samtale med

hende. Ganske sagte og uden at mæle et Ord gik han hen og sluttede sig til Greven og Lisa, der passiarede sammen ved det aabne Vindue.

Inde i Værelset stod to Tællelys paa det dækkede Aftensbord. Ved Vinduet, der vendte ud imod Haven, var der ligeledes lyst, men paa en anden Maade end inde i Stuen. Maanen, der næsten var fuld, dukkede frem over Træernes Toppe og lyste mere og mere gennem de tynde Skyer, der dækkede for den. Ved Dammen, der kunde ses gennem Alleen, og hvis Overflade glinsede som Sølv, idet Maanestraalerne faldt hen over den, kvækkede Frøerne. I den duftende Hyldebusk, der stod under Vinduet, og hvis fugtige Blomster fra Tid til anden bevægedes frem og tilbage, hoppede og kvidrede Smaa-fugle.

»Hvilket vidunderligt Vejr,« sagde Greven, idet han traa'te hen til Lisa og satte sig i den lave Vindueskarm. »De gaar vel meget ud at spadserere?«

»Ja,« svarede Lisa, der ikke mere følte mindste Forlegenhed ved at tale med Greven. »Om Morgenen Klokken syv gaar jeg ned i Køkkenet og ser efter, om alt er i Orden, og derefter gaar jeg lidt ud at spadserere med Pinotschka, Mama's lille Plejedatter.«

»Det er herligt at leve paa Landet,« sagde Greven, trykkede sin Monocle tættere ind i Øjet og saa snart ud i Haven og snart paa Lisa. »Men om Natten, ved Maaneskin, spadserer De saa aldrig?«

»Nej; men for to Aar siden, gik jeg hver Nat, naar det var Maaneskin ud at spadserere med lille Onkel. Han var kommen til at lide af en mærkelig Sygdom — Søvnløshed. Saasnart det var Fuldmaane kunde han ikke falde i Søvn. Hans Værelse, det derhenne, ligger som De ser, lige ud til Haven, og Vinduerne er saa lave, saa Maanen skinnede lige ind paa ham.«

»Det er mærkeligt; men jeg troede, at det var Deres Værelse.«

»Nej, jeg sover der kun i Nat. Det er min Stue, De sover i.«

»Virkelig?.... Det gør mig meget ondt, jeg vil aldrig i hele mit Liv tilgive mig selv, at jeg har forårsaget en saadan Forstyrrelse,« og som Tegn paa Oprigtigheden af sine Følelser, lod han Monoclen falde; »havde jeg vidst, at vor Nærværelse vilde bringe en saadan Forstyrrelse, saa....«

»Aah, bryd Dem bare ikke om det. Det er slet ikke nogen Forstyrrelse. Tværtimod. Jeg er megt glad derover. Onkels Værelse er saa smukt og saa venligt; Vinduet er saa lavt, jeg vil sætte mig lidt i det, før jeg gaar i Seng, eller jeg kan springe ud af det og gaa mig en lille Tur omkring i Haven.«

»Hvor er hun dog en prægtig Pige,« tænkte Greven, stak paany Glasset i Øjet, saa sig omkring og prøvede paa hvordan hun vilde optage, at han berørte hendes Fødder med sine, naar han satte sig til Rette i Vindueskarmen. »Og hvor snildt hun gav mig at forstå, at jeg kan træffe hende i Haven ved Vinduet, dersom jeg har Lyst.« Lisa tabte endog en Del af sin Tiltrækningskraft for ham; han syntes, at Sejren var altfor let.

»Og hvilken Nydelse maa det ikke være,« sagde han og saa ned ad Alleen, »at tilbringe saadan en Nat i Haven sammen med den man elsker.«

Lisa var ikke fri for at føle sig forlegen ved denne Bemærkning og over, at han gentagne Gange rørte ved hendes Fødder, som tilfældigt, selvfølgelig. Men før hun rigtig havde overvejet det, sagde hun noget, bare for at svare. Hun sagde:

»Ja, det er herligt at gaa og spadserere i Haven i de maanelyse Nætter.« Det begyndte at blive hende ubehageligt. Hun bandt den Krukke til, hun lige havde taget nogle Champignons op af og var just i Begreb med at fjerne sig, da Kornetten kom hen til dem, og hun fik Lyst til at se, hvad han var for et Menneske.

»Hvilken fortryllende Aften,« sagde han.
De taler da ogsaa allesammen om Vejret, tænkte Lisa.

»Det er et herligt Syn, De har her fra Vinduet; men det er De vel sagtens allerede bleven træt af,« tilføjede han, i Følge en sælsom Trang han havde til at sige Folk, han syntes om, Ting der var en Smule ubehagelige.

»Hvorfor tror De det? En og samme Mad, en og samme Kjole — det kan man blive ked af, men en smuk Have bliver aldrig kedelig, naar man holder af at spadserere i den, særlig naar Maanen er stegen endnu højere. Fra lille Onkels Værelse kan man se hele Dammen. Den vil jeg ogsaa glæde mig over at betragte i Aften.«

»Men Nattergale har De vel ikke her?« spurgte Greven, hvem det ikke var til Pas, at Polosov blandede sig i Samtalen og forhindrede ham i at faa en nøjere Aftale angaaende Stævnemødet i Stand.

»Nej, der har været nogle; men forrige Aar fangede Jægeren dem, og nu sidste Uge var der igen en, der lige havde begyndt at slaa sine Triller, da Politibetjenten kom og skræmte den væk med sin Klokke.... For to Aar siden plejede vi, lille Onkel og jeg, at sidde et Par Timer nede i den overdækkede Lindegang og lytte til den.«

»Hvad er det nu hun fortæller den lille Sladderhank?« spurgte Onklen, der traadte hen til dem. »Men skal vi saa have lidt Aftensmad. Vær saa god!«

Efter Aftensmaaltidet, hvor det lykkedes Greven saa nogenlunde, ved at han roste Maden og ved sin gode Appetit, at oplive Stemningen og faa Værtinden i bedre Humør, tog Officererne Afsked og trak sig tilbage til deres Værelse. Greven trykkede Onklens Haand, til stor Forundring for Anna Fedorovna; ogsaa hendes Haand trykkede han, men uden at kysse den; han trykkede endog Lisas Haand og saa hende samtidig ind i Øjnene

med et lille fint Smil og et meget sigende Blik, der paany gjorde den unge Pige forlegen.

»Han er jo meget smuk,« sagde hun til sig selv, »men hvor er han dog ogsaa forfængelig!«

XIV. KAPITTEL.

»Hør, skammer du dig egentlig ikke,« sagde Polosov, da Officererne igen stod inde paa deres Værelse. »Jeg gjorde med Vilje alt muligt for at tabe og jeg stødte til dig under Bordet. Gør du dig da ikke nogen Samvittighed deraf. Den gamle Dame tog sig det meget nær.«

Greven brast ud i en Skoggerlatter.

»En komisk Dame! Hun var ganske fornærmet.«

Og han lo igen, lo saa muntert, at Johan, der stod foran ham, bøjede Hovedet og smilede.

»Ja, ja, jeg er en net Søn af den fordums Husven! Ha, ha, ha!« sagde Greven og vedblev at le.

»Det var nu ikke pænt gjort af dig. Det gjorde mig virkelig ondt for hende,« sagde Kornetten.

»Aah, Snak!« Hvor du er barnagtig! Hvorfor vilde du have, at jeg skulde tabe?« Jeg har ogsaa tabt mangan god Gang paa den Tid, da jeg ikke forstod Spillet. De ti Rubler, lille Broder, har jeg god Brug for. Man maa tage Livet fra et praktisk Standpunkt, ellers vil man altid høre til de dumme.«

Polosov svarede ikke; han vilde helst tie stille og tænke paa Lisa, der forekom ham som Indbegrebet af Renhed og Skønhed. Han klædte sig af og lagde sig i den smukke rene Seng, der var gjort i Stand til ham.

»Hvad har Ære, hvad har krigerisk Berømmelse at sige,« tænkte han ved sig selv, medens han saa hen til det tildækkede Vindue, som Maanens Straaler forgæves søgte at trænge igennem. »Lykke er det at leve stille i en Krog af Verden med en elsket, fornuftig og ligefrem lille Kone; det er den varige, den sande Lykke.

Men han talte ikke til sin Ven om disse Sværmerier, ja, han nævnede ikke Lisa for ham, skønt han var overbevist om, at Greven ogsaa tænkte paa hende.

Hvorfor klæder du dig ikke af?« sagde han til Greven, der endnu gik frem og tilbage i Værelset.

»Jeg har ingen Lyst til at sove endnu. Sluk Lyset, om du vil, saa lægger jeg mig i Mørke.«

Og han vedblev at gaa frem og tilbage.

»Han har ikke Lyst til at sove,« gentog Polosov for sig selv, og han følte i Aften endnu mere end ellers en vis Utilfredshed med Grevens overlegne Væsen overfor ham. »Jeg kan forestille mig,« tænkte han og tiltalte i Tanken Grev Turbin, »hvilke Tanker der arbejder i dit velfriserede Hoved. Jeg har set, at hun behagede dig, men du er ikke i Stand til at forstaa hendes simple retfremme Væsen. Du skal have en Minna og Oberstepauletter. Ja, sandelig, jeg vil dog spørge ham, hvad han synes om hende.«

Polosov vilde allerede vende sig og spørge ham, men han betænkte sig, han følte, at han ikke vilde være i Stand til at skændes med Greven, hvis dennes Mening om Lisa var som han forudsatte, ja, han havde ikke engang Kraft nok til at være af en anden Mening, saa vant var han til at underkaste sig Grevens Avtoritet, der med hver Dag forekom ham mere trykkende og mere uretmæssig.

»Hvor gaar du hen?« spurgte han, da Greven tog sin Hue og vendte sig mod Døren.

»Jeg gaar i Stalden. Jeg vil se, om alt er i Orden.«

»Besynderligt,« tænkte Kornetten, men han slukkede Lyset, gjorde sig Umage for at bortvejre de dumme

skinsyge og fjentlige Følelser mod sin tidligere Ven, som kredsede i hans Hoved, og vendte sig om paa den anden Side.

Imidlertid havde Anna Fedorovna, efter at hun, sin Vane tro, havde slaæet Kors over sin Broder, sin Datter og Plejedatter og ømt kysset dem til god Nat, ligeledes trukket sig tilbage til sit Værelse. I lange, lange Tider havde den gamle Dame ikke modtaget saa mange Indtryk som nu paa en eneste Dag, saa hun kunde ikke engang bede andægtig. Alle de vemodige, levende Erindringer om den afdøde Greve, og Tanken paa den unge Laps, der hensynsløs havde frtaget hende hendes Penge i Spil, vilde ikke ud af hendes Hoved. Imidlertid klædte hun sig af som sædvanlig, drak et halvt Glas Kvas, der stod parat til hende paa det lille Bord ved Siden af Sengen, og lagde sig. Hendes Yndlingskat sneg sig ind i Værelset, Anna Fedorovna kaldte den hen til sig, klappede den, lyttede til dens Spinden og kunde slet ikke falde i Søvn.

»Katten forstyrrer mig,« tænkte hun og jog den bort. Den faldt blødt ned paa Gulvet, svang den bu-skede Hale langsomt frem og tilbage og sprang op paa Ovnbænken; saa kom Pigen, der sov i Sideværelset, med dens Filttæppe, bredte det ud til den, slukkede Lyset og tændte Natlampen. Tilsidst begyndte Pigen at snorke; men Anna Fedorovna kunde stadig ikke falde i Søvn, hendes ophidsede Fantasi foruroligede hende. Husarens Ansigt stod saa tydeligt for hende, saa snart hun lukkede Øjnene, og forvandlede sig, som det forekom hende, til mange sælsomme Skikkelser, der bevægede sig rundt om i Værelset, saasart hun med aarvaagne Øjne saa hen til Skabet, Kommoden og hendes hvide Morgenkjole, som hang der. Det tog sig altsammen saa fantastisk ud i Natlampens svage Skær. Snart forekom Dynen hende for varm, snart dikkede Uret for højt, og Pigen snorkede utaaleligt. Hun vækkede hende og befalede hende at høre op dermed. Atter blandede

Tankerne sig sælsomt i hendes Hoved; der var Tanken om hendes Datter, om den gamle og den unge Greve og Prefèrencepartiet. Hun saa sig selv i Valsen med den gamle Greve, saa sine runde hvide Skuldre, følte hans Kys paa dem, og derpaa saa hun sin Datter i den unge Greves Arme. Atter begyndte Pigen at snorke.

»Nej, det er ikke mere noget værd i vore Dage. Menneskene er ogsaa helt anderledes. Han var rede til at gaa gennem Ilden for mig. Og Lønnen var Anstrængelsen værd. Men denne — man kan da være sikker paa, at han sover, den Nar og glæder sig over, at han har vunden, ikke Tanke for Kurmageri. Han ligner ikke sin Fader, den Gang han laa paa sine Knæ foran mig og sagde: »Hvad vil du have, at jeg skal gøre, skal jeg tage Livet af mig? Jeg gør det lige paa Stedet, dersom du vil have det.« Og han havde gjort det, det er sikkert nok.«

Pludselig hørte hun nogen løbe med nøgne Fødder ude i Korridoren, og Lisa, indsvøbt i et Shawl, hun havde slaaet om sig, kom styrtende ind, bleg og skælvende, og faldt hen over Moderen i Sengen.

Efter at Moderen havde sagt god Nat, var Lisa gaaet alene ind i Onklens Værelse, hvor hun skulde sove. Hun tog en Frisørtrøje om sig og sine lange Fletninger bandt hun ind i et hvidt Tørklæde, saa pustede hun Lyset ud, skød Vinduet op og satte sig paa en Stol med Blikket tankefuldt fæstet paa Dammen, der nu svømmede i Maanens sølverne Glans.

Alle hendes sædvanlige Beskæftigelser og Interesser viste sig pludselig for hende i et nyt Lys: den gamle, lunefulde Moder, der elskede hende fuldstændig kritikløst, fordi hun var bleven et saa nødvendigt Stykke af

hendes eget Jeg, den skrøbelige, men elskværdige Onkel, Folkene paa Godset, Bønderne, der forgudede deres naadige Frøken, Køerne og Faarene — Naturen som hun var opvokset i, alt, hvad der hidtil havde gjort hende saa fornøjet og rolig — alt dette viste sig nu pludselig for hende i den virkelige Skikkelse, alt dette syntes hende øde og værdiløst. Det var, som om nogen havde sagt til hende: »Lille Nar, lille Nar, i tyve lange Aar har du gaaet her og tjent alle, men aldrig har du vidst, hvad Livets Lykke var!« Disse Tanker beherskede hende, medens hun stirrede ned i Haven, som laa der saa stille og ubevægelig for hendes Blik. Hvad havde saa bragt hende paa disse Tanker? Paa ingen Maade en pludselig opflammende Kærlighed til Greven, som man kunde have troet. Tvertimod, han havde mishaget hende. Snarere havde Kornetten kunnet beskæftige hendes Tanker, men han, Stakkell, var uskøn og altfor tavs. Uvilkaarlig glemte hun ham og genkaldte ærgerrig og fortrædelig Grevens Billede for sin Sjæl. »Nej, det er ikke det sande,« sagde hun til sig selv. Hendes Ideal havde været saa fortryllende! Det havde været et Ideal, der midt i denne Nat, midt i denne Natur og i Samklang med dens Skønhed kunde være bleven elsket — Ensomheden og Savnet af Mennesker, som kunde tildrage sig hendes Opmærksomhed, havde bevirket, at al den Kærlighed, som Forsynet havde nedlagt i hendes Sjæl, uformindsket og uformørket boede hendes Hjærte; hun havde saa længe levet sig ind i den Tanke, at der ventede hende noget stort og skønt, og undertiden lukkede hun op for sit Hjærtes Skatkammer og frydede sig ved Synet af dets Rigdomme — alt for længe havde hun ventet den store Lykke, til at hun nu skulde øde hele dette Skatkammers Indhold paa den første den bedste. Og hvem ved, maaske er den Lykke, man ikke faar, naar alt kommer til alt den bedste, den eneste sande og varige?

»Herre, min Gud,« tænkte hun, »har jeg virkelig mistet Lykke og Ungdom, og er det nu forbi, for evigt forbi? — Er det virkelig sandt?«

Og hun saa op mod den lyse, klare Himmel, der kun tæt ved Maanen havde nogle smaa lette, hvide Skyer. »Dersom de hvide Skyer deroppe nu skjuler Maanen, saa betyder det, at det er sandt,« tænkte hun. Den røgfarvede Taagestribe løb hen over Maaneskivens underste Halvdel, og Maanelyset blev stadig svagere, det faldt ikke mere saa sølverne hvidt over Græsset, over Lindenes Toppe og over Dammen. Træernes sorte Skygger var ikke saa tydelige. Og et Vindpust for i det samme gennem Bladene og bar Duften af frisk Muld, af grønne Blade og af den blomstrende Hyld ind af Vinduet.

»Nej, det er ikke sandt,« trøstede hun sig,« og dersom Nattergalen synger i Nat, saa betyder det, at alt det, som jeg tænker er noget dumt Tøjeri, og at jeg ikke behøver at fortvivle,« Hun blev siddende der endnu længe og ventede paa noget eller nogen, skønt alt atter var bleven lyst og klart, og skønt et Par Smaaskyer igen for et Øjeblik havde bedækket Maanen. Hun var allerede sovet ind ved Vinduet, da Nattergalen vækkede hende med sine smeltende Triller. Frøkenen fra Landet aabnede Øjnene. Atter følte hun i sin Sjæl hele denne hemmelighedsfulde Nydelse ved at være et med Naturen, der bredte sig saa rolig og saa lys for hendes Blik. Hun støttede sig paa begge Albuer. En underlig, trykkende men behagelig Melankoli pressede hende Brystet sammen, og Taarer fyldte hendes Øjne. Hun lagde sine Arme overkors i Vindueskarmen og lagde Hovedet paa dem. Hendes Yndlingsbøn kom af sig selv i hendes Tanker, og hun slumrede ind med fugtige Øjne.

Berøringen af en Menneskehaand vækkede hende. Hun vaagnede. Men denne Berøring var sagte og behagelig. Hin Haand trykkede stærkere hendes. Pludselig blev hun sig Virkeligheden bevidst, hun skreg, for op,

og idet hun sagde til sig selv, at det umuligt kunde have været Greven, hun havde troet at genkende, som han der i Maanens fulde Skær stod foran Vinduet, løb hun ud af Værelse.

XV. KAPITEL.

Det havde virkelig været Greven. Da han havde hørt den unge Piges Skrig og hørte Vægterens tunge Trin bag Plankeværket, der svarede herpaa, styrtede han bort over Hals og Hoved, som en Tyv, der var greben paa fersk Gerning, løb gennem Havens fugtige, duggede Græs, langt ned i den anden Ende af denne.

»Aah, jeg Dumrian,« gentog han ubevidst. »Jeg har forskrækket hende. Jeg skulde have vækket hende med sagte, hviskede Ord. Aah, jeg Klodsmajor!« Han stod stille og lyttede. Vægteren kom ind at Havelaagen og lod sin Stok slæbe hen ad den grusede Vej. Han var nødt til at skjule sig, gik derfor helt ned til Dammen. Frøerne hoppede lige foran hans Fødder og med et Spring ud i Vandet, der fik ham til at fare sammen af Skræk. Her satte han sig paa Hug, uden at tænke paa sine gennemvaaede Fødder, og genkaldte sig i sin Erintring alt, hvad han havde gjort: hvordan han var klatret over Stakitværket, havde søgt efter hendes Vindue og endelig opdaget en hvid Skikkelse, hvordan han flere Gange, lyttende efter den mindste Lyd, havde nærmet sig Vinduet, og saa igen fjernet sig fra det, hvordan han undertiden havde været ganske sikker paa, at hun var fortrædelig over, at han ventede saa længe, og saa atter sagde til sig selv, at det var umuligt, at hun saa let skulde have indvilliget i et Stævnemøde; hvordan han saa tilsidst, da han bildte sig ind, at det kun var fordi

hun generede sig, som den lille Provinspige hun var, og lod som om hun sov, at han med en fast Beslutning havde nærmet sig Vinduet, for saa pludselig over Hals og Hoved at løbe tilbage, og først, efter at han havde skældt sig selv dygtig ud paa Grund af sin Frygtsomhed, var han dristig traadt hen til hende og havde berørt hendes Haand.

Nu hørte han atter Haveportens Knirken, Vægteren forlod Haven. Frøkenens Vindue var slaaet heftigt i og lukket til med Skodder. Greven var overmaade fortrædelig ved at se dette. Han havde villet give meget til, at han kunde begynde forfra. Saa vilde han ikke have baaret sig saa dumt ad Men en dejlig Pige var hun. Saa frisk! Ligefrem fortryllende! »Og jeg er gaaet Glip af Lejligheden — en Dumrian har jeg været!« Nu havde han ikke mindste Lyst til at sove og gik ærgerlig op ad Lindealleen fordybet i sine Tanker.

Men nu bragte denne skønne Nat ogsaa til ham en forsonende Gave: han følte en dyb Vemod stige op i sig og en Længsel efter en ren Kærlighed.

Oppe i Huset var alle Lys slukkede, enhver Lyd forstummet, kun Nattergalens Sang klang saa sødt og vemodigt i den lyse Foraarsnat, og Maanen stod fuld og klar paa den nu fuldstændig skyløse Himmel, indhylende alle Omgivelserne i sit sølverne Skær. »Aah Gud, hvilken Nat! Hvilken vidunderlig Nat!« tænkte Greven, medens han indaandede den berusende Vellugt, der bølgede omkring ham. »Jeg er paa en vis Maade utilfreds med mig selv, med de andre, med hele Verden og hele Livet. Men hun er en prægtig, en yndig Pige. Maaske har hun virkelig følt sig krænket....« Her forvirredes hans Forestillinger: han saa sig selv her i denne Have sammen med Landsbyfrøkenen i forskellige, ganske mærkelige Situationer; saa overtog hans elskværdige Minna Frøkenens Rolle. »Hvor jeg dog har værte en Dumrian!« Jeg skulde simpelt hen have taget hende om Livet og

kysset hende.« Og opfyldt af Beklagelse over, at han havde undladt dette, kom Greven atter ind i Soveværelset.

Kornetten sov endnu ikke. Han drejede sig pludselig om i Sengen med Ansigtet mod Greven.

»Sover du ikke?« spurgte Greven.

»Nej.«

»Skal jeg fortælle dig, hvad der er passeret?«

»Kom med det.«

»Nej, det er bedre, at jeg ikke fortæller det

Naa, jo, nu skal du alligevel høre. Gør Plads med dine Ben.«

Og Greven, der i sit inderste Hjerte allerede ikke mere tog sig den lille mislykkede Kærlighedsaffære nær, satte sig muntert smilende paa Sengen hos sin Kammerat.

»Kan du tænke dig, at Frøkenen har givet mig et Stævnemøde?«

»Hvad er det du siger?« raabte Polosov og satte sig op i Sengen med et Ryk.

»Nu skal du høre.«

»Men hvordan? Det er jo umuligt.«

»Naa, medens I gjorde Preferenceregnskabet op, sagde hun til mig, at hun om Natten vilde sidde ved Vinduet, og at det var saa lavt, at man med Lethed kunde stige ind af det. Nu ser du, hvad det vil sige, naar man er et praktisk Menneske! Medens I gjorde Regnskabet op med den gamle Dame, har jeg bragt dette lille Anliggende i Orden. Du hørte jo godt, at hun i din Nærværelse sagde, hun vilde sidde ved Vinduet og se ned paa Dammen?«

»Det sagde hun jo kun saadan hen i Vejret.«

»Netop det ved jeg jo ikke, hvorvidt hun har sagt det tilfældigt eller med Hensigt. Maaske var hun virkelig ikke saadan lige med det samme enig med sig selv om, hvad hun vilde gøre; men det lod dog saadan. Men det er bleven til en rædsom Historie. Jeg har baaret mig

ad som en rigtig Dumrian!« tilføjede han med et foragtende Smil over sig selv.

»Hvordan det? Hvor har du været?«

Greven fortalte alt, hvad der var gaaet for sig, med Undtagelse af, at han havde tøvet med at nærme sig Vinduet.

»Jeg har selv ødelagt det hele. Jeg skulde have været dristigere. Hun skreg og løb bort fra Vinduet.«

»Naa, saa hun skreg og løb sin Vej,« sagde Kornetten med et tvungent Smil, som Svar paa Grevens Smil, der havde øvet en saa langvarig og stærk Indflydelse paa ham.

»Ja. Na, nu er det nok paa Tiden at komme i Seng.«

Kornetten vendte sig atter med Ryggen mod Døren og laa ganske stille og uden at sige noget vel ti Minutter. Vorherre ved, hvad der foregik i hans Sjæl; men da han atter vendte sig om, viste hans Ansigt et udpræget pinefuldt og bestemt Udtryk.

»Grev Turbin,« sagde han med usikker Stemme.

»Hvad er der i Vejen, fantaserer du, spurgte Greven rolig. »Hvad, Kornet Polosov?«

»Grev Turbin! De er en Skurk!« raabte Polosov og sprang op af Sengen.

XVI. KAPITEL

Næste Dag marscherede Eskadronen videre. Officererne fik ikke Husets Herskab at se og tog ikke Afsked med dem. De talte ikke med hinanden. En Duel var fastsat til den første Dag, de skulde holde Rast. Men Ritmester Schultz, en god Kammerat og ganske ud-

mærket Rytter, som alle i Regimentet holdt meget af, og som Greven havde valgt til sin Sekundant, lykkedes det at ordne Sagen, saa de ikke alene undlod at duellere, men der var heller ingen i Regimentet der fik noget at høre om den Historie, og hvad Turbin og Polosov angik, saa var der ganske vist ikke fremtidig det gamle venskabelige Forhold mellem dem, men de blev dog ved at sige du til hinanden og deltog sammen i Maaltider og Spillepartier.

EN MARKØRS ERINDRINGER.

I. KAPITEL.

Om Eftermiddagen henimod Klokken tre, var Billardsalen temmelig fuld; da følgende Herrer spillede sammen: den forhenværende Skuespiller Oliver, den lille Husarofficer, Herren med det lange Skæg, og den store, fornemme Gæst med sin stadige Ledsager, Fyrsten. Polakken var der ogsaa. Medens den store Gæst spillede sammen med sin Ven, Fyrsten, gik jeg regnende og tællende omkring Billardet, for at gøre mine Optegnelser.

»Ti og otteogfyre! Tolv og syvogfyre.«

Vor sørgelige og øde Tilværelse med dens monotone Beskæftigelse er almindelig bekendt; man løber tit og ofte omkring, overtræt, sulten og overanstrengt, tager Kuglerne ud og skriver de betræffende Tal op.

Medens jeg nu ivrig talte, kom en mig ubekendt Herre ind ad Døren, saa sig rundt om i Stuen, og satte sig saa magelig tilrette paa Chaiselongen.

I mit stille Sind tænkte jeg: »Hvem mon det kan være? Det Menneske ser saa mærkelig ud.«

Den ny ankomne var høj, slank og smukt bygget! Hans fine Hud og friske Farver frembød et indtagende Billede af en »køn, ung Fyr!«

Elegant og fint paaklædt var han ogsaa, hans udvalgte Garderobe gjorde Indtryk af at være splinterny. Han bar en kort Livkjole efter sidste Mode, stramme

Benklæder, Fløjlsvest og en lang Guld kæde fuld af allehaande Smykkegenstande. Alt saa' saa moderne, saa flunkende nyt ud.

Vi Markører har som bekendt rig Lejlighed til at lære alle Slags Folk at kende, mange »Gentlemen« i Ordets bedste Betydning, men ogsaa mange Gavtyve og Bedragere. Og er man intelligent og dygtig i sit Fag, saa kan man ogsaa lære meget, navnlig af Politik.

Da jeg nu saa den smukke, friske, moderne og elegant klædte Herre sidde der saa stille og fremmed, uden at kende nogen og uden at nogen talte til ham, saa tænkte jeg ved mig selv:

»Det maa være en Udlænding; maaske en fremmed Aristokrat eller en Englænder.«

Oliver, den forhenværende Skuespiller, sad ved Siden af den Fremmede og rykkede høflig til Side for at gøre Plads for ham.

I samme Øjeblik endte Herrerne Spillet.

Vor store Gæst havde tabt og skreg derfor rasende til mig:

»Hvad skal det sigel! Menneske, De lyver! De kan jo ikke engang regne rigtig. De bestiller ikke andet end gabe omkring i Værelset! Han kastede sin Billardkø hen i en Krog og løb rasende og skældende ud af Døren.

»Aah, gaa De bare Deres Vej, jeg ved jo dog, at De kommer i Aften igen for at spille med Fyrsten om 50 Rubler Partiet!«

Fyrsten er ærgerlig, for han har tabt en Flaske Champagne, og dette Tab bringer ham helt ud af Ligevægt.

Hvor Menneskene dog er usle!

Undertiden spiller Herrene til langt ud paa Natten; jeg ved, at ingen af dem ejer saa meget som en Kopek, og at de kun gensidig praler for hinanden.

»Skal vi spille om 25 Rubler Hjørnet?« spørger Fyrsten storpralende.

»Ja, det er svaret.«

Men, kommer man saa til at gabe af Træthed og Søvnighed, eller man mulig ved en Fejltagelse kommer til at sætte en Kugle paa forkert Plads, ja, saa raaber de straks:

»Vi spiller om Penge og ikke om Spaaner, forstaar han!«

Og netop Fyrsten er den mest utaalmodige og kommanderende af dem alle.

Den saakaldte »store Gæst« var næppe ude af Døren før Fyrsten spørgende vendte sig til den ny ankomne:

»Vil det maaske være Dem en Fornøjelse at spille et Parti med mig?«

»En meget stor Fornøjelse min Herre,« svarede den Fremmede.

Hvor han dog saa stolt og selvbevidst ud, da han nu langosmt rejste sig, men da Spillet skulde begynde, kom der over hans hele Væsen en mærkelig Frygtagtighed. Han blev greben af en uforstaaelig Forlegenhed og kunde næppe skjule sin indre Ophidselse. Hans sikre, kække Optræden var pludselig forsvunden, han indtog en skæv, forlegen Holdning, blev staaende foran Nettet, hvori Kuglerne laa, og lod et Stykke Kridt falde, som om han vilde indkridte en Billardkø.

Naar han havde givet sin Kugle et Stød, saa han sig sky og forlegen om, helt og holdent i Modsætning til sin Modpart, Fyrsten. Denne kridtede sin Kø, smøgede Frakkeærmerne op, og efter hvert eneste af hans behændige Stød flyver Kuglerne som jagede ned i Hullerne.

Da Herrerne havde spillet to eller tre Partier, lagde Fyrsten Køen til Side og spurgte høfligt:

»Deres Navn, min Herre?«

»Jeg hedder Nechljudov,« svarede den Fremmede.

»Var Deres Fader ikke Korps - Kommandør?« spurgte Fyrsten nu.

»Det var han, Fyrste,« lød Svaret.

Og nu fortsatte de to Herrer deres Samtale paa Fransk, saa jeg ikke kunde følge dem. Som det lod til, talte de om fælles Venner og Bekendte.

Til Afsked gav Fyrsten sin ny Medspiller Haanden, og anbefalede sig med de Ord:

»Det har været mig en Fornøjelse at gøre Deres Bekendtskab.«

Saa gik han hen for at spise til Middag.

Den ny ankomne stod forlegen ved Billardet og legede med Kuglerne, som han lod rulle frem og tilbage.

I Følge mine Instrukser begyndte jeg at rydde op og stille Stokkene hen i Skabet. »Er det ikke tilladt at spille mere?« spurgte den Fremmede med en pludselig Rødmen.

»Selvfølgelig. Hvad staar Billardet her ellers for?« svarede jeg.

»Vil du spille et Parti med mig?« spurgte den elegante Herre.

»Med Fornøjelse,« tillod jeg mig at svare og stillede Kuglerne paa Plads.

»Ønsker De maaske at spille Gennemkrybnings-spillet?«

»Hvad er det for et Spil?«

»Det skal bare sige, at jeg kryber under Billardet og igennem det, naar De giver mig 50 Kopek.«

Den fremmede Herre lo højt, da han hørte dette Forslag.

»Begynd paa Spillet!« raabte han til mig.

»Straks. Hvor meget vil De give mig forud?«

»Du spiller jo meget bedre end jeg.«

»Hvor kan den naadige Herre dog sige det? Vi har ikke nogen Spiller her, der kan stikke Dem.«

Han lod virkelig til at skænke mine Ord Tiltro, skønt han stødte omkring mellem Kuglerne, saa det var en Gru at se. »Det var et Stød! Bravo!« raabte Polakken ironisk, han havde hele Tiden fulgt vort Spil med sine Bemærkninger.

Men det kunde ikke kaldes Stød, det var kun Smaapuf, sørgelige at se paa.

Af Høflighed tabte jeg det første Spil og krøb saa gennem Billardet. Herrerne, der saa til, den forhen-værende Skuespiller og Polakken sprang op og raabte til mig:

»Endnu engang! Endnu engang! Prægtigt! Prægtigt!«

Jeg tror, at Polakken for en halv Rubel vilde have krøbet ikke alene gennem Billardet men overalt, hvor det kun havde været muligt at komme igennem.

Jeg holdt mig tilbage og tabte ogsaa det andet Spil med den fornemme Fremmede, jeg, Markøren Petruschka, der var bekendt frem for alle alle som en udmærket Spiller.

»Nej, det er ikke muligt for mig, min Herre, at hamle op med Dem. De spiller for udmærket.«

Den Fremmede lo fornøjet og smigret.

Efter at jeg derpaa havde vundet tre Spil, lagde jeg min Billardkø paa Billardet og sagde:

»Ønsker De at spille om »det Hele«, min Herre?«

»Hvad mener De med »det Hele?« spurgte han for-bavset.

»De skal enten betale mig tre Rubel eller slet ikke noget,« forklarede jeg ham.

»Jeg har ikke spillet om Penge med dig, din Dum-rarian!« udbrød han rødmende.

Lige meget, han havde dog tabt Spillet.

»Det er nok.«

Med de Ord sluttede den Fremmede Spillet, trak en ny, prægtig, i en udenlandsk Butik købt Tegnebog frem, og viste pralende dens Indhold. Den var propfuld af Hundredrubelsedler.

»Det ser ikke ud til, at jeg har nogen Smaapenge hos mig,« bemærkede han derpaa. »Her er to Rubler for det vundne Spil, Resten kan du beholde som Drikke-

penge,« sagde han lidt efter i en hovmodig Tone, idet han tog tre Sølvrubler frem af sin Pung.

Hvilken nobel, prægtig Herre, ja, med en saadan Mand er det en Fornøjelse at spille.

Hvor kedeligt, at han ikke har Lyst til at spille om Penge, det vilde kun være en Smaating for mig at hjælpe ham af med det han lader til at have for meget. Jeg vilde gerne have haft en 20—30 Rubel.

I samme Øjeblik som Polakken saa' den Fremmedes fyldte Brevtaske spurgte han ham indsmigrende:

»Maa jeg have den Ære at spille et Spil med Dem? De er en saa udmærket dygtig Spiller!«

»Jeg har desværre ikke mere Tid. De maa have mig undskyldt, naar jeg ikke kan imødekomme Deres Ønske,« sagde den elegante Fremmede og gik sin Vej.

Vidste jeg bare, hvem og hvad denne snu, indsmigrende Polak er? Men det er ikke til at faa noget at vide om ham. Det eneste man ved er, at en eller anden engang sagde »Pan« til ham. Det lader ikke til at han har andet at tage sig for end at sidde hele den lange Dag hos os i Billardsalen og se paa Spillet, skønt han aldrig bliver opfordret af nogen til at spille med.

Der gaar dog det Rygte, at han skal være en raffineret Spiller. Stum og tilsyneladende ligegyldig sidder han paa sin »Stamplads« og ryger paa en lang Pibe, uden at sige et Ord.

Naa, vor nye Ven, Hr. Nechljudov kom stadig hyppigere til os, efter at han havde prøvet det en anden og tredie Gang; ja, tilsidst kom han baade Morgen og Aften.

Lidt efter lidt lærte han alle Spillemaader og Kunstgreb at kende; han spillede med tre Kugler paa en Gang, han spillede *à la guerre*, kort sagt alt, hvad han havde Lyst til, lærte han med beundringsværdig Iver. Han blev ogsaa bekendt med flere af de Gæster, som kom til Stadighed, og hans Optræden blev lidt efter lidt mere sikker og selvbevidst. En ung Mand af god Familie har jo

altid Lejlighed til ved Hjælp af sine Penge at knytte Forbindelser og finde Venner.

Kun med vor store Gæst, vor ivrigste Spiller, kom han en Gang op at skændes, og heftige var de begge. Striden kunde let have udartet, skønt kun en Ubetydelighed var Aarsag til den.

Oliver, Nechljudov, den store Gæst og Fyrsten spillede *à la guerre* sammen. Lige da Turen kom til den store Gæst at spille, stod Nechljudov passiarende med nogle af Herrerne ved Ovn. Den store Gæsts Kugle befandt sig netop i det Hjørne af Billardet, der støder op til Ovn; han jog Stokken tilbage og stødte Nechljudov for Brystet med den. Den store Gæst, et raat, uopdraget Menneske, ignorerede denne sin Uopdragenhed og gik videre med Spillet uden at bekymre sig om den Fornærmelse, han havde tilføjet den anden, eller uden at bede ham om Undskyldning derfor.

Ja, for at sætte Kronen paa sin Uhøflighed, brummede han:

»Hvorfor stiller de sig allesammen op der, for at genere, er der maaske ikke Plads nok i Stuen til dem?«

Nechljudov, der var bleven ganske bleg af Ærgrelse, gik langsomt hen til den Mand, der fornærmede ham, og sagde til ham i en høflig og rolig Tone:

»Min Herre, vil De gøre mig en Undskyldning? De har puffet til mig!«

»Jeg vilde have vundet mit Spil, nu har jeg tabt det, og det er Deres Ubehændighed, der er Skyld deri. Jeg føler mig derfor ikke paa nogen Maade forpligtet til at gøre Dem en Undskyldning.«

»Det er De forpligtet til. Jeg kan fordre en Undskyldning af Dem!« bruste den unge Mand op.

»Lad mig spille mit Spil til Ende« svarede den store Gæst.

Men nu kunde Nechljudov ikke beherske sig længer, han greb den Mands Haand, der havde fornærmet ham, og raabte til ham med lynende Øjne:

»Min Herre — De er — en Laban!«

Hans Skikkelse, saa slank og fin den end var, skævede af Raseri og Vrede.

Den store Gæst, der var en Kæmpe at se til, langede ud for at slaa den unge Mand i Gulvet og skreg:

»Hvad vover De at sige til mig!? Jeg — en Laban?!«

En larmende Scene opstod; de tilstedeværende Her-
rer gik imellem, rev de stridende fra hinanden og søgte at mægle og berolige dem.

»Han skal give mig Satisfaktion, han har fornærmet mig over alle Grænser!« skreg Nechljudov ligbleg og skælvende over hele Kroppen.

»Saadan en grøn Dreng skal have nogen paa Ørene; jeg duellerer ikke med ham!« raabte hans Mod-
stander haanligt:

»De er ingen Gentleman, naar De ikke vil slaas med mig,« rasede Nechljudov, der var lige ved at græde.

»Din dumme Dreng kan ikke fornærme mig, det er mig ganske ligegyldigt, hvad du anser mig for eller ikke,« haanede Kæmpen ham atter.

Endelig lykkedes det ved forenede Anstrængelser fra de til Stede værende at faa de stridende skilte, og faa dem anbragt hver i sin Stue for at komme til Ro.

Den stakkels unge Nechljudov sagde til sin Ven, Fyrsten:

»Gaa hurtig ind til den store og arranger Sagen saa snart som muligt.«

Og Fyrsten gik til Fornærmeren, talte med ham og søgte at faa ham bragt til Fornuft, men han vedblev med sin haanlige Trods og raabte den ene Gang efter den anden:

»Tal ikke mere derom. Jeg vil ikke slaas med det ubetydelige Menneske. Jeg behøver min Sandten ikke at være bange for hans Vrede!«

Saa blev der snakket en hel Del frem og tilbage

mellem Herrerne, som var mer og mindre interesserede, og omsider blev Sagen bilagt.

Heldigvis kom den store Gæst fra den Dag af ikke mere i vor Klub.

Nechljudov var et stolt, følsom og ærgerrigt Meneske, hvilket man kan have set af det jeg her har fortalt; i alle andre Ting havde han dog bevaret en barnlig Frimodighed og en utrolig Naivitet.

En Aften spurgte Fyrsten smilende sin unge Ven:

»Hvem bor du sammen med?«

»Jeg? Ikke med nogen.«

»Ikke med nogen? Det er jo ganske umuligt.«

»Hvorfor skulde jeg bo sammen med nogen?«

»Hvorfor?«

»Jeg har altid levet som jeg nu lever, hvorfor finder du det saa mærkeligt?«

»Altid levet som nu? Nej, det er absolut umuligt!«

Og pludselig brast han i en høj Latter, og de omkringstaaende Herrer begyndte ogsaa at le.

»Du har aldrig levet paa anden Maade?« spurgte Fyrsten, medens de andre var ved at forgaa af Latter.

»Aldrig.«

Omsider blev det mig klart, hvorfor de saa hjerteløst lo ad den naive unge Mand.

»Hvad mon Herrerne nu vil have for med ham?« spurgte jeg mig selv.

»Skal vi tage ud og more os lidt? Kom, saa kører vi straks,« befalede Fyrsten.

»Jeg har ingen Lyst,« sagde Nechljudov.

»Kom med, vi kører straks, gør dig ikke latterlig,« sagde Fyrsten indtrængende.

De kørte bort.

Da Herrerne noget efter Midnat kom tlibage for at spise til Aften, havde de med sig en Mængde fornemme Gæster: Fyrst Rasin, Mirze, Grev Schustach, Atonnoch, og andre. Leende omringede de Nechljudov og lyk-

ønskede ham, saa tilkaldte de mig for at jeg ogsaa skulde ønske ham til Lykke.

»Hvortil« og til »hvad« skal jeg gratulere ham?» spurgte jeg forbavset.

Fyrsten stammede noget, der klang som »Indvielse«, dog forstod jeg ikke ganske klart Ordlyden.

Den unge Mand saa sig omkring med et tvungent Smil og blev blodrød, men adlydende den mig givne Befaling, sagde jeg høfligt:

»Jeg har den Ære ærbødigt at gratulere Dem.«

De omkringstaaende Herrere kunde ikke holde deres Jubel og Latter tilbage.

Noget efter traadte Herrerne ind i Billardværelset. Nechljudov lænede sig sørgmodig og fordybet i Tanker over Billardet og sagde sagte hen for sig:

»Ja, de ler og spotter over mig, og jeg sørger. Hvorfor har jeg været saa svag og feig? Jeg kan aldrig saa længe jeg lever, tilgive mig selv og min Ven, Fyrsten, hvad der er sket.«

Han lod ikke til selv at vide, hvad det var han sagde, og han hulkede og græd gudsjammerligt.

»Hold dog op med de latterlige Manerer,« sagde Fyrsten til ham, »kom, lad os tage hjem«.

»Nej, jeg vil ikke køre hjem,« sagde den unge, sørgmodige Mand. »Aah, hvorfor har jeg dog saadan kunnet glemme mig selv!«

Og til Trods for at Fyrsten blev ved at tale med ham, blev han staaende bøjet over Billardet og græd bitterligt. —

Det er en ufordærvet ung Mands Skæbne, naar han er kommen i slet Selskab.

En anden Aften kom Nechljudov med sin uadskillelige Ven Fyrsten og med Herren med det lange Skæg, der ligeledes lod til at være Fyrstens intime Ven.

Denne langskæggede Herre var paafaldende hæsleg, han havde stærkt fremtrædende Kindben og listige Øjne.

Han optraadte dog altid fornemt og kørte kun i To-spænder.

Gæsterne kaldte ham alle ved Døbenavnet: Fedotka, og var ganske særlig intime med ham. Han blev altid bedt til Gæst hos dem, ja, de betalte endog, hvad han tabte i Spil. Den snu Patron forstod altid at varetage sine egne Interesser og sin egen Fordel. Tabte han i Spil, saa glemte han at betale, men vandt han, ja, saa havde han en god Hukommelse og sørgede med stor Hast for at faa Pengene indkasserede.

Han havde i den Grad sluttet sig til Fyrsten, at de to nu kun gik Arm i Arm.

»Du kunde ellers blive borte for mig,« sagde den drevne Spøgefugl i en Tone, der skulde være morsom.

Nuvel, disse tre Herrer kom en Aften kørende og begyndte straks at spille »à la guerre« tre Rubler Partiet.

Fyrsten og Nechljudov passiarede sammen under Spillet.

»Nej, hvor har hun dog henrivende Fødder!« sagde den unge Mand.

»Hun har et pragtfuldt Haar, men hendes Fødder har jeg ikke lagt Mærke til,« sagde Fyrsten og trak paa Skuldrene.

Saadan passiarede de uophørligt, og naar det var deres Tur at spille, tog de det ganske overlegent og vedblev med deres Passiar.

Men den snu Fedotka tog paa sin Side Spillet nøje i Agt, og han plukkede de to for seks Rubler. Nechljudov rakte ham to Trerubelsedler, men Fyrsten ignorerede sin Spillegæld og lod til at ville udjævne det med sin Ven paa hans specielle Maade.

»Nej,« sagde Fedotka til Nechljudov, »jeg vil helst ikke spille med dig mere om Penge. Skal vi tage et Parti endnu »kvit eller dobbelt?« Det betyder, at enten betaler du det dobbelte eller slet ikke noget.«

Hurtig stillede jeg Kuglerne op for Herrerne, og de begyndte paa det andet Spil.

Nechljudov spillede ganske dilettantmæssigt, snart stødte han kraftigt til Kuglerne, snart oversaa han en gunstigt liggende Kugle, under Foregivende af, at den var altfor let for ham.

Fedotka derimod spillede beregnende og maal-bevidst! Ligesom spøgende tog han nogle Kugler, der afgjorde Spillet, som han selvfølgelig vandt.

»Stil op, Markør!« sagde Fedotka. »Vi spiller samme Spil med samme Indsats.«

»Ja, stil op.«

Fedotka vandt for tredie Gang.

»Nej, jeg vil ikke vinde saa mange Penge fra dig, endnu engang igen om det hele!« raabte Fedotka tilsyneladende ophidset. »Ja, om det hele.«

Han bad virkelig om »det hele«. Hvem holder ogsaa af at tabe 50 Rubel. Og nu fulgte det ene Spil efter det andet med stadig højere Indsats; Lykkeridderen havde allerede 280 Sølvrubler at fordre hos Nechljudov.

Denne Fedotka er en Mester i alle Kneb og Rænker; naar der ikke er noget at vinde, saa taber han høfligt Spillet, drejer det sig derimod om et afgørende Slag, ja, saa træffer han lige i Prikken.

»Hold nu op,« sagde Fyrsten, der mærkede, at Sagen truede med at blive for alvorlig, »hold nu op!«

Men hans Advarsel hjalp ikke, de spillede stadig videre, og Indsatsen blev stadig højere.

Til Slutning var Nechljudov bleven 500 Rubler fattigere. Skønt Fedotka gerne havde ofret hele Natten for at vinde Penge, saa lagde han dog nu med foregiven Træthed sin Billardstok hen og sagde gabende:

»Jeg er forfærdelig træt. Skal vi ikke høre op?«

Men Nechljudov trængte paa, at jeg paany skulde stille Kuglerne op, han vilde blive ved at spille, han kan ikke høre op.

»Nej, jeg kan virkelig ikke mere, jeg er altfor træt,« sagde Fedotka. »Kom lad os gaa op ovenpaa, hvor de spiller Kort, det er ikke saa anstrængende, der kan jeg give dig Satisfaktion.«

Og de gik »ovenpaa«.

Fra denne Aften kom den unge Mand hver Dag til os, altid i Selskab med Fedotka og altid, efter at de havde spillet to, tre Partier, forsvandt de to »ovenpaa«.

Hvad mon de bedrev der?

Den fine, sarte Fremmede blev en ganske anden i den intime Omgang med Fedotka. Kun om Formiddagen saa han endnu net og ordentlig ud, og med sit krøllede Haar og sin sikre Optræden gjorde han et friskt Indtryk. Hvor meget og hvor sørgeligt han var forandret, naar han havde været »ovenpaa« og kom ned til os for at spille et Parti, det kunde jeg ikke undlade at bemærke.

En Aften kom han bleg, nervøs, med skælvende Læber ned »deroppe fra«. Han skændtes ivrig med Fyrsten.

»Nej, det kan jeg ikke taale,« sagde han ophidset, »at det Menneske kalder mig »udelikat«, og at han vægrer sig ved at spille med mig.

Han maa tage saa meget større Hensyn til mig, som han har vundet 10,000 Rubler fra mig, som jeg har betalt ham kontant.«

»Vær dog rolig,« formanede Fyrsten ham, »det lønner sig ikke for en Mand som dig at ærgre dig over Fedotka.«

»Men jeg vil meget frabede mig en saadan Behandling.«

»Vær bare rolig,« bad Fyrsten igen. »Det er umuligt for dig at fremtvinge en alvorlig Scene med Fedotka.«

»Men der var Vidner til hans Fornærmelse.«

»Saa—aa?« spurgte Fyrsten alvorligere. »Var der Fremmede til Stede? Ja, saa maa jeg ganske vist sørge

for, at Fedotka hurtigst muligt beder dig om Undskyldning.«

»Nej, det er mig ikke tilstrækkeligt.«

Saa kunde jeg ikke følge Samtalen videre, da Herterne begyndte at tale Fransk.

Hvad var nu det endelige Resultat af denne Historie?

Endnu samme Aften var Nechljudov og Fedotka ved Fyrstens Mægling bleven de bedste Venner og spiste til Aften sammen.

Senere en Dag kom den unge, besnærede Mand alene. Siden han var bleven saa intim med Fedotka spillede han kun om Penge, og han spillede oven i Købet slet, uden Spor af Færdighed, uden mindste Beregning, han stødte simpelthen løs, som var han blind.

»Spiller jeg ikke godt?« spurgte han mig.

Selvfølgelig svarede jeg:

»Jovist, De spiller meget godt, Herre?«

Jeg og mine Lige skal jo dog kun være Gæsterne til Behag.

Medens han nu spillede for at vinde Penge, spillede han tidligere kun for Spillet's Skyld, ikke engang om en Souper eller om en Flaske Champagne vilde han spille.

Fyrsten spurgte ham engang:

»Skal vi spille om en Flaske Champagne?«

»Nej, jeg spiller ikke om Champagne! Lad os hellere drikke den.«

»Markør! En Flaske Skum!« raabte han.

Tit og ofte blev Nechljudov hos os hele Dagen fra Morgen til Aften; enten gik han saa lige straks op i de Værelser, hvor han spillede Kort, eller han fik et Parti Billard med en eller anden.

»Vil den naadige Herre ikke spille med mig?« dristede jeg mig engang at spørge.

»Befaler De at spille videre?« spurgte jeg, da jeg havde vundet 10 Rubler fra ham. »Alt eller intet?«

»Han svarede mig ikke, ja, han skældte mig ikke engang ud for en Dumrian som tidligere.

Nu spillede vi flere Gange kvit eller dobbelt, og jeg vandt lidt efter lidt 80 Rubler fra ham.

Siden den Aften holdt han af at spille nogle Spil med mig hver Dag, og han ventede altid, til der ikke var nogen anden i Spillesalen, det syntes, at det var ham pinligt, man skulde se, han spillede Billard med Markøren.

En Aften, da han spillede særligt lidenskabeligt, vandt jeg straks fra Begyndelsen 60 Rubler fra ham.

»Nu spiller vi om »det hele«!« befalede han mig.

»Ja, Herre!«

Selvfølgelig tabte han.

»240 mod 240,« befalede han igen.

»Det er for meget,« vovede jeg at indvende.

Han tav.

Og jeg vandt igen.

»480 mod 480!« raabte han med hæs Stemme.

»Naadige Herre, nu maa vi bryde af,« sagde jeg alvorligt. »Vær saa god at give mig 100 Rubel, og saa spiller vi ikke mere.«

»Du skal enten spille eller ikke spille!« skreg han rasende, han, der ellers var saadant et elskværdigt, godmodigt Menneske.

»Enten spille eller ikke spille!« raabte han igen ude af sig selv.

Jeg indsaa, at der ikke var noget at stille op med det ophidsede Menneske, og jeg begyndte at lægge Kuglerne til rette.

»Dersom De absolut befaler det, saa spiller vi om 380 Rubel,« sagde jeg med det stille Forsæt at lade ham vinde denne Gang.

Han havde i Begyndelsen, efter at jeg havde givet ham 40 forud, endnu 52 og jeg havde kun 36. Saa begyndte han at krydse min gule Kugle og vandt derved 23 Point. Min Kugle stod paa Kanten, jeg gav den et

stærkt Stød, saa min Kugle sprang ud, men ganske paa tvers af mine Anstrengelser rullede den ned i Hjørnet.

Jeg havde altsaa igen vundet.

»Om to Maaneder skal jeg betale dig det hele, Peter,« sagde han med skælvende Stemme og blev ild-rød. »I Dag har jeg ikke saa mange Penge hos mig; men saa kan jeg betale dig 3000 Rubel.«

Jeg sagde beskeden:

»Mange Tak, Herre,« og stillede Køen hen i Skabet.

Han løb som jaget frem og tilbage i Værelset; han havde ligefrem Feber, og Sveden randt ham i Strømme ned over Ansigtet.

Pludselig sagde han med grædende Stemme:

»Peter! Lad os endnu engang spille om »det hele!«

»Hvorfor skal vi stadig spille endnu engang, Herre?« svarede jeg heftig forskrækket.

»Hurtig, stil Kuglerne op, gør det!« Han rakte mig med en bedende Bevægelse min Billardstok.

Det var for meget! Det var en sygelig Overdrivelse.

Ærgerlig og urolig kasted jeg Kuglen paa Billardet og sagde:

»Begynd, Herre!«

Han brændte af Begærlighed efter at begynde, og tog selv Kuglerne ud. Med Vilje spillede jeg meget daarligere end ellers, thi jeg tænkte:

»De 700 Rubler faar du dog ikke, altsaa gør det ikke noget, om du taber.«

Han mærkede dog min Hensigt og spurgte for-bavset:

»Hvorfor spiller du daarligere end ellers?«

Den ulykkelige blev stadig mere ophidset, hans Hænder skælvede og han gjorde sig med hele Legemet Umage for at faa Kuglerne til at trille hen i det skæbne-svangre Hjørne.

Han vandt Spillet.

Da stillede jeg for anden Gang min Kø hen i Skabet og sagde bestemt:

»Nu skal jeg have nogen Aftensmad, Herre. De har at betale mig 180 Rubel og 150 Spil.

Fra et Bord i Nærheden af den aabne Dør lagde jeg Mærke til den ulykkelige for at se, hvad han nu vilde tage sig for.

Og hvad tror De, han gjorde, da han troede sig alene? Han rasede, rev sig i Haaret, løb frem og tilbage og udstødte uartikulerede Lyde; efter en Pavse rev han sig saa atter i Haaret som en fortvivlet.

II. KAPITEL.

En hel Uge efter denne oprivende Aften holdt Nechljudov sig borte fra Spillesalen. En Gang spiste han til Aften i Spisesalen, men han undgik omhyggeligt at komme i Nærheden af Billardsalen.

Fyrsten vilde animere ham til at spille, men han forblev fast og sagde:

»Nej; jeg spiller aldrig mere.«

»Snak! Kom nu og gør ikke saa mange Omstændigheder.«

»Nej; jeg spiller ikke mere. Lad mig være i Fred. Du vil ikke blive rig ved mit Tab, og jeg bliver kun ulykkelig og slet derigennem.«

I hele ti Dage saa jeg ham nu ikke.

Den ellevte Dag kom han pludselig igen. I Selkabsdragt og i munter Stemning. Sandsynligvis havde han overværet en eller anden Fest eller Banket. Den Dag blev han længe hos os og spillede uden Ophør.

Den næste Dag og de følgende kom han saa regel-

mæssig, og — saa — saa drev han det igen paa den gamle Maner.

En Dag tillod jeg mig at tilbyde mig som Deltager i et Parti Billard, men han afslog det og sagde temmelig storsnudet:

»Nej, jeg har ingen Lyst til at spille med dig, men dine Penge, jeg tror det var 180 Rubel, jeg skylder dig, skal du faa, du kan bare hente dem, naar du har Lyst. Kom om en Maaned, saa skal jeg give dig dem.«

Da der var gaaet en Maaned, gik jeg til ham i hans Bolig, men jeg kunde ingen Penge faa.

»I Dag kan jeg desværre ikke lade dig faa nogen Penge, men kom, dersom du kan, igen paa Torsdag,« sagde han ligegyldigt.

Torsdag mødte jeg altsaa igen i hans pragtfulde Bolig.

»Er den naadige Herre hjemme?« spurgte jeg Tjenerskabet.

»Herren sover endnu,« svarede Tjeneren mig.

»Saa venter jeg, til han vaagner,« sagde jeg til hans Kammertjener, en fordums Livegen.

Det var en ældre, graahaaret, forstandig Mand, som man kunde tale med i al Oprigtighed.

Vi kom i en fortrolig Samtale med hinanden, og han udøste for mig sit bekymrede Hjerte.

»Hvorfor lever min Herre her i dette St. Petersborg? Vi er frygtelig forgældet og har mistet baade vor Ære og vore Penge her i denne store By. Da vi kørte hertil, da tænkte jeg ved mig selv:

»Nu gifter vi os med en smuk, adelig Dame med et fyrsteligt Udstyr og lever herefter som en ægte Adelsmand.«

Men det er gaaet helt anderledes end jeg tænkte, vi lever nu i Restaurationer og i Klubber, og det tager ingen god Ende.

Vor naadige Tante, Fyrstinde Ritschschev er ogsaa fornæremet, fordi vi kun en eneste Gang i Julen be-

søgte hende, og ellers lader vi os aldrig se hos Fyrstinden. »Det er saa kedeligt hos hende,« siger min Herre, naar jeg beder ham om at køre hen til den naadige Tante.

»Ja, Restaurationerne og Kortene, det er de eneste Adspredelser, vi har, og vi gaar elendig til Grunde. Vor Fru Moder, Gud gøre hende salig i sin Himmel, havde efterladt os et prægtigt Gods, alene Skoven havde en Værdi af 300,000 Rubel. Og nu er Skoven solgt, og Godset pantsat, og Forvalteren fylder sine egen Lommer, og lader alt gaa til Grunde, bare for sin egen Fordeels Skyld.

For kort Tid siden kom to Bønder fra vor Landsby og beklagede sig over den Bandit til Forvalter. Men de maatte tage hjem med uforrettet Sag; Herren gav hver af dem 10 Rubel og sagde til dem:

»Naar jeg har faaet Penge fra Forpagterne, og min Gæld her i St. Petersborg er betalt, saa kommer jeg hjem, og skal nok bringe alt i Orden.«

»Det var det hele.«

»Ak, hvordan skal det dog blive muligt at betale al vor Klubgæld, naar vi stadig laver nye, i Stedet for at bringe Orden i vore Forhold,« sagde den gamle Kamertjener næsten grædende.

»Vi har ikke ødslet mindre end 18,000 Sølvrubler bort i Vinter. Og nu har vi ikke en Rubel i Huset mere. Han er saa god, vor lille Herre, og derfor gaar han til Grunde!«

Klokken elleve kaldte Herren mig ind til sig, nu var han endelig vaagnet.

»Luk Døren til. Jeg har endnu ingen Penge,« sagde han mørkt. »Du kan her tage mit Ur og denne Brillantnaal og foreløbig pantsætte det. Sandsynligvis giver man dig vel nok noget mere end 180 Rubler for det. Senere skal jeg saa selv indløse mine Sager.«

»Giv mig bare Uret,« sagde jeg, — jeg saa, at

dette Ur maatte være mindst sine 300 Rubler værd, »saa pantsætter jeg det og gør mig betalt.«

Jeg gik altsaa med Uret til Pantelaaneren og gik tilbage til Nechljudov med Sedlen. »De vil nok være saa god selv at indløse det. Jeg har faaet 100 Rubel for det, og De skylder mig saaledes endnu 80 Rubel.«

Disse 80 Rubel har jeg forøvrigt aldrig faaet.

Fra den Tid kom han igen daglig til os i Klubben, altid sammen med Fyrsten og Fedotka, med hvem han straks gik »ovenpaa« for at spille Kort.

Der gik nu to Aar, og den engang saa friske og blomstrende unge Mand forandrede sig mere og mere. Han var mat og og udeltagende og saa falmet og gulbleg ud. Hans Optræden blev stadig mindre tilbageholdende, han laante mangan Gang en Rubel af mig for at betale sin Droskekusk med. Spillede han med sine Forførere, Fyrsten og Fedotka, saa var det altid om Indsatser paa 100 Rubel. Naar saa den unge Mand havde drukket sig et Glas Absith med Portvin, kunde han atter komme i en munter Stemning.

I Smørugen (Petersborgs Karneval) kom han engang kørende i Selskab med en Husarofficer, og de begyndte straks at spille.

»Skal vi spille om en Flaske »*Claude-Vougeau*?« spurgte han sin Ledsager.

»Ja, gerne.«

»Tjener! En Flaske *Claude-Vougeau*!« raabte Nechljudov. »Men den maa være godt tempereret.«

Selvfølgelig vandt Officeren Spillet, og begge Herterne satte sig til Bords for at spise til Middag.

Simon, Tjeneren, serverede Suppen, men det lod til, at han helt havde glemt Vinen.

»Hvor bliver Vinen af?« raabte Nechljudov.

Simon løb ud og kom med Stegen.

»Hvorfor har du ikke taget Vinen med?«

Simon stod og sagde ikke et Ord.

»Hvad skal det sige? Er du bleven forrykt, Meneske! Man drikker da ikke Rødvin til Dessert!«

»Værten — Værten beder den naadige Herre —« stammede den ulykkelige Tjener.

Nechljudoé rødmede heftigt, løb sin Vej fra Bordet og spurgte bestyrtet:

»Men hvad vil da Værten mig?«

Derude, uden for Døren til Spisesalen, stod Værten og erklærede med stor Bestemthed:

»De maa først betale Deres Regning, før jeg kan give Dem mere paa Kredit. Desværre kan jeg ikke levere den Vin.«

»Næste Maaned skal De faa alt, hvad jeg skylder Dem,« sagde han indtrængende.

»Det glæder mig; men før kan jeg desværre ikke betro Dem mere. Hele min Forretning gaar til Grunde, dersom jeg altid skal have Tusinder og Titusinder staaende ude,« sagde Værten endnu mere bestemt.

»Tag dog imod Fornuft, kære Mand,« bad han, »lad nu den Vin, jeg har bestilt, servere, jeg betaler den selvfølgelig straks kontant.«

»Hvorfor blev De kaldt ud?« spurgte Husaren, da han kom tilbage.

»Det var noget, man vilde vide Besked om, svarede han tilsyneladende rolig.

Men Vinen kom stadig ikke. Nu løb han fortvivlet ind til mig og spurgte ganske aandeløs:

»Peter, kan du ikke laane mig 6 lumpne Rubel, du skal faa 40 Rubel for dem i næste Uge.«

»Aah, Herre, jeg kan desværre ikke, jeg har ikke saa mange Penge. Dersom jeg havde dem, vilde jeg ikke have nægtet Dem den Ubetydelighed.

Han blev bleg som et Lig, løb ud paa Gangen, ned ad Trappen, kastede sig i en Droske og kørte bort.

Oppe i Salen spurgte Husaren:

»Men hvor bliver min Vært af?«

»Han er kørt bort!«

»Har han ingen Besked ladet blive tilbage til mig?»

»Nej, han kørte bort uden at sige et Ord.

»Det er en nydelig Patron, det maa jeg sige!«
udbrød den skuffede Husar.

Da denne Historie blev bekendt, morede man sig
kostelig over den, og jeg tænkte ved mig selv:

»Efter den Skandale lader han sig ikke se mere!«

Men han kom dog igen, og det allerede næste Dags
Aften.

Med en lille Kasse under Armen traadte han ind i
Spilleværelset, kastede straks sin Overfrakke, og gjorde
et underligt mørkt og dystert Indtryk.

Allerede efter det første Spil brød han pludselig af
og bad mig om at bringe ham Pen, Blæk og Papir. Jeg
opfyldte hans Ønske uden at gøre mig nogen videre
Tanker derover og ordnede Papiret og Skrivetøjet i
Sideværelset.

»Vær saa god, Herre, alt er i Orden,« meldte jeg
ham.

Efter at han i lang Tid havde skrevet i den største
Ophidselse og stadig mumlende hen for sig og talende
med sig selv, sprang han pludselig op med mørke, luende
Blikke, og raabte til mig:

»Aah, Petruscha, gaa ned og se efter, om den
Vogn, jeg har bestilt, er kommen.«

I samme Øjeblik, da jeg vilde gaa ud for at se
efter Vognen, hørte jeg hans Stemme:

»Petruschka, Petruschka!«

Jeg skyndte mig tilbage, og til min Skræk saa jeg
ham staa midt i Værelset, ligbleg og med forvredne
Træk, og stirre paa mig:

»Hvad ønsker De, Herre?»

Han svarede ikke.

»Hvad ønsker De, naadige Herre?» spurgte jeg
endnu engang.

Ikke en Stavelse hørtes af hans Mund.

»Skal vi tage endnu et Parti?» raabte han pludselig.

Han vandt Spillet.

»Spiller jeg ikke udmærket?» spurgte han.

»Jo, Herre,« svarede jeg.

Og atter tav han; saa befalede han mig endnu en Gang :

»Gaa ned, og giv mig Besked, om min Vogn er kørt frem.«

I nervøs Uro gik han frem og tilbage i Spillesalen, medens jeg gik ned i Vestibulen.

Da jeg ikke kunde finde hans Vogn, vilde jeg hurtigt vende tilbage, men endnu ude paa Trappen hørte jeg en besynderlig Lyd.

Det var, som om en i vildeste Raseri huggede i Gulvet med Billardkøerne. Bestyrtet og forundret styrtede jeg ind i Billardsalen, hvorfra der strømmede mig en modbydelig, underlig Lugt i Møde. Og hvad er det for en dunkel Masse, som ligger der henstrakt paa Gulvet, svømmende i sit Blod og med en rygende Pistol ved Siden?

Aah! Skræk og Forfærdelse! Det er ham. Saa forfærdet var jeg, at jeg ikke engang var i Stand til at tilkalde Hjælp. Han rakte sig og trak det ene Ben krampagtigt sammen i Dødskampen, saa lød for mit Øre en Rallen, der stadig blev svagere. Og saa — strakte han sig langsomt ud; han var død.

Hvorfor har han begaaet en saadan Dødssynd? Det ved kun Gud, og ikke nogen anden.

Brevet, som han efterlod sig, kan jeg med min indskrænkede Forstand ikke begribe.

Ak, hvor megen Elendighed, hvor megen Jammer gives der ikke i denne Verden!

III. KAPITEL.

»Alt, hvad et Menneske kan ønske sig, har Gud givet mig. Jeg var rig, af ædel Slægt, begavet, og jeg havde Interesse for alt ædelt, godt og skønt.

Men jeg kunde ikke modstaa Egoismen og Nydelsessygen, alt godt, som Gud havde indpodet i mig, traadte jeg under Fødder, og tilintetgjorde min Ungdom, min sunde Fornuft og mit Hjertes Følelser. Alt sammen gik tabt i min Tilværelses Smuds! Snæret inde af et Næt, som det ikke mere var mig muligt at komme ud af ved Hjælp af mine egne moralske Kræfter, synker jeg dybere og dybere. Jeg føler at jeg synker, men der er intet, som kan forebygge mit nære Fald.

Hvad bragte mig til Fald?

Hvad er Aarsagen til min Undergang?

Havde en alt overvindende Lidenskab grebet mig?

Nej! Denne Undskyldning har jeg ikke engang.

I et frygteligt Øjeblik glemte jeg mig selv. Og i samme Nu var min Undergang beseglet. Aldrig vil jeg glemme det Øjeblik, thi som en Afgrund, der ikke udfyldes, skilte det mig fra alt det, hvad jeg skulde være og det, hvad jeg kunde være.

Alle min Ungdoms Drømme, Forhaabninger og Planer vaagner endnu en Gang i mit Indre. Hvad er der bleven af dem?

»Hvor er den ubevidste Trang til at elske og blive elsket af et Menneske, hvor den saliggørende Glød, hvor med denne Livstrang gennemvarmede mit Bryst?

Min barnlig fromme Sjæl og min Forstand havde allerede tidlig vist mig den Vej, jeg skulde gaa for at være lykkelig, og gøre lykkelig. Vel forsøgte jeg det ogsaa senere, da min Tilværelse var kommen ind paa et forkert Spor, og forsøgte at komme tilbage til den rette Vej.

Jeg lovede mig selv:

»Jeg maa med Opbydelse af al min Viljekraft se at komme tilbage paa den Vej, der fører opad!«

Men jeg var for svag til at udføre mine gode Forsætter. Naar jeg var alene, følte jeg mig ubehagelig til Mode, og jeg skyede at staa stille og se ind i mig selv. Var jeg sammen med Kammerater, saa svandt enhver Lyst til det gode bort i mig, og trods de bedste Forsætter sank jeg dybere og dybere.

Tilsidst følte jeg, at det vilde være mig ganske umuligt at tage mig sammen og blive et andet Menneske; jeg levede saa fra Dag til Dag og bedøvede mig og min Samvittighed med vilde Nydelser.

Tilsidst blev jeg greben af en nagende Anger, og da spirede for første Gang Selvmordstanker i mig.

Jeg har skuffet mig selv, naar jeg tidligere bildte mig ind, at Dødens Nærhed vilde være i Stand til at hæve min Sjæl op i højere og renere Sfærer.

Skønt jeg næppe har et Kvarter tilbage at leve i, er min sjælelige Tilstand og mine Anskuelser endnu ganske uforandret: jeg ser, jeg hører, jeg føler ganske som ellers.

Det er ganske den samme bundløse Letsindighed, den samme Mangel paa Viljekraft og paa maalbevidst, logisk Tænken....«

ILJASS.

I Guvernementet Ufa levede der en Bonde ved Navn Iljass. Han havde ikke arvet nogen som helst Rigdom efter sin Fader. Denne sørgede blot for, at Iljass blev gift; og et Aar efter døde han. Hele Iljass' Rigdom bestod dengang af syv Hopper, to Køer og to halve Snese Faar. Iljass forstod imidlertid at spare og at bjærge til sig; fra Morgen tidlig til Aften silde var baade han og hans Kone paa Færde, og derfor voksede ogsaa hans Rigdom fra Aar til Aar. Paa denne Maade havde Iljass henlevet fem og tredive Aar i uafbrudt Arbejde, og han havde erhvervet sig betydelig Rigdom.

Han besad to Hundrede Heste, et Hundrede og halvtredsindstyve Stykker Hornkvæg og tolv Hundrede Faar, Karlene befandt sig ude paa Græsgangene, medens Pigerne malkede Hopperne og Køerne og lavede Kumyss (gæret Hoppemælk), Smør og Ost. Iljass havde Overflod paa alt, og alle hans Naboer misundte ham.

Folk plejede at sige:

»Hvor er Iljass dog et lykkeligt Menneske! Han har saa rigeligt af alt, at han slet ikke behøver at dø.«

Ansete Folk stiftede Bekendtskab med ham og omgikkes ham. Der kom Gæster langvejs fra, og Iljass modtog dem allesammen og beværtede dem med Spise og Drikke. Det være sig, hvem det være vilde, der stod altid Kumyss, altid Thé, Fiskesuppe og Bedekød paa Bordet. Kom der Gæster, blev der straks slagtet en

Bede; kom der mange Gæster, maatte en Hoppe lade Livet.

Iljass havde to Sønner og en Datter. Til Sønnerne sørgede han for Koner og til Datteren for en Mand.

Saalænge Iljass var fattig, arbejdede Sønnerne sammen med ham og vogtede hans Heste og Faar; men efterhaanden som han blev rig, tabte de Arbejdslysten, og den ene af dem begyndte at drikke. Den ældste Søn mistede Livet under et Slagsmaal, og den yngste, der havde en hovmodig Svigermoder, vilde ikke længere lystre Faderen. Det endte med, at Iljass maatte skifte med ham.

Iljass gav Sønnen et Hus og noget Kvæg, og derved formindskedes hans egen Rigdom. Snart efter angrebes hans Faar af en snigende Sygdom, der bortrev mange af dem. Saa slog Høhøsten fejl et Aar, og en stor Del af hans Kvæg døde i Løbet af Vinteren. Endelig fratog Kirgiserne ham hans bedste Stykke Land. Paa den Maade formindskedes Iljass' Rigdom mere og mere, samtidig med at hans Kræfter tog af; og da han var bleven halvfjerdsindstyve Aar, saa han sig nødsaget til at sælge sine Pelse, Tæpper, Telte og sit Ridetøj; — ja, tilsidst maatte han endogsaa skille sig af med Resten af sit Kvæg. Han ejede nu intet mere og maatte paa sine gamle Dage sammen med sin Kone ty til andres Hjælp for at faa Brødet. Han havde ikke andet tilbage her i Verden end Klæderne paa Kroppen og sin Kone Schamschemagi. Hans Søn boede langt borte, og hans Datter var død.

En Nabo ved Navn Muhamedschach ynkede over de to gamle Mennesker. Han var et godt Menneske, hverken rig eller fattig og førte et overordentlig roligt og regelmæssigt Liv. Han mindedes, hvor gæstfri Iljass altid havde været, og sagde til ham:

»Slaa Dig ned sammen med din Kone hos mig, Iljass. Om Sommeren kan Du jo arbejde med, saavidt dine Kræfter strækker til, og om Vinteren kan Du fodre

Kvæget. Schamschemagi kan malke Hopperne og lave Kumyss. Til Gengæld faar I Føde og Klæder af mig; og hvis der skulde være andre Ting, I har Brug for, saa kan I bare sige det.»

Iljass takkede Naboen; og saa levede da han og hans Kone fremtidig som Arbejdsfolk hos Muhamedschach. I Begyndelsen faldt det dem svært; men lidt efter lidt vænnede de sig dertil og arbejdede saa godt, som de formaaede.

At have den Slags Arbejdere kunde Muhamedschach sagtens staa sig ved. Da de to gamle Mennesker selv havde ejet Rigdom, var de kendt med alt Husvæsnet vedrørende og gik aldrig ledige. Det gjorde Muhamedschach inderlig ondt at sé, at et Par saa fine Folk var sunket saa dybt.

En Dag kom der nogle fjærntboende Slægtninge paa Besøg hos Muhamedschach. De var ledsagede af en Mulla. Muhamedschach lod sine Folk fange og slagte en Bede. Iljass trak Skindet af Beden, kogte den og serverede den for Gæsterne. Efter at Gæsterne havde fortæret Bedekødet og drukket Thé, vederkvægede de sig med Kumyss. Gæster og Vært sad paa bløde Hyn-der, drak Kumys af Kopper og passiarede sammen. Da Iljass var færdig, gik han forbi Døren. Muhamedschach fik Øje paa ham og sagde til sine Slægtninge:

»Saa I ham, den Gamle, der gik forbi lige nu?«

»Javel, hvad mærkeligt er der ved ham?«

»Han var i sin Tid den rigeste Mand her paa Eg-nen. Han hedder Iljass. I har maaske hørt Tale om ham?«

»Selvfølgelig har vi hørt Tale om ham. Han var kendt baade vidt og bredt.«

»Ja, og nu er det altsammen forbi. Han lever som Arbejdsmand hos mig, og hans Kone maler Hopperne.«

Muhamedschachs Fætter undrede sig saare derover; han smækkede med Tungen, rystede paa Hovedet og sagde:

»Lykken ruller som et Hjul. Den ene Mand løfter den i Vejret, og den anden slynger den i Afgrunden. Den gamle er vel ked af det?«

»Hvo ved det? Han lever stille og indesluttet, men arbejder flittigt.«

»Kan man komme til at tale med ham?« spurgte Fætteren derpaa. »Jeg vilde gjerne høre lidt om hans Liv.«

»Hvorfor dog ikke? Det kan der ikke være noget i Vejen for,« svarede Værten og raabte ud af Døren:

»Hør, Bedstefader, kom ind og faa en Drik Kumys! Tag din Kone med!«

Iljass og hans Kone traadte nu ind. Iljass hilste paa Gæsterne og Værten, læste en Bøn og slog sig ned henne ved Døren, medens hans Kone smuttede ind bag Forhænget og satte sig hos Muhamedschachs Kone.

Muhamedschach rakte Iljass en Kop Kumys; han bukkede, drak en Taar og stillede Koppen fra sig.

»Hør, sig mig engang, Bedstefader!« begyndte den Fremmede. »Naar Du sér paa os, gør det Dig vel ondt at mindes dit tidligere Liv, hvor Du svælgede i Rigdom, medens Du nu maa leve i Armod.«

»Hvis jeg begynder at tale til Dig om Lykke og Ulykke, vil Du simpelthen ikke tro mig,« svarede Iljass smilende. »Men spørg min Kone! Hvad en Kvinde har paa Hjærtet, har hun ogsaa paa Tungen. Hun skal nok sige Dig, hvorledes det forholder sig.«

Saa løftede den Fremmede sin Røst og spurgte:

»Sig mig, Bedstemoder, hvad mener Du om Eders tidligere Lykke og nuværende Ulykke?«

Schamschemagi svarede inde bag Forhænget:

»Min Mening er den: I halvtredsindstyve Aar har jeg levet sammen med den Gamle; vi søgte Lykken, men fandt den ikke; og først nu, da vi ikke har noget tilbage af vor Velstand, og vi maa leve som Arbejdere, har vi fundet den sande Lykke og trænger ikke til nogen anden.«

Disse Ord forbavsede baade den Fremmede og Muhamedschach. Den sidstnævnte slog Forhænget til Side for at sé den gamle Kone. Hun stod med Armene over Kors og saa smilende hen paa sin Mand. Han smilede ogsaa. Derpaa vedblev hun:

»Jeg taler Sandhed, jeg spøger ikke. I et halvt Aarhundrede har vi søgt efter Lykken og ikke fundet den, saalænge vi var rige. Nu har vi intet, slet intet tilbage, vi maa arbejde for vort Brød hos fremmede; men — Lykken har vi fundet.«

»Hvori bestaar da Eders nuværende Lykke?«

»Medens vi var rige, havde vi aldrig Stunder til at tale sammen, at tænke paa vore Sjæle eller at bede til Gud. Hvormange Sorger og Bekymringer havde vi ikke! Der kom Gæster, og med dem fulgte Bekymringerne. Hvorledes skulde vi beværte dem, og hvilke Gaver skulde vi give dem, for at de ikke bagefter skulde bagtale os? — Naar de saa er kommen vel afsted, skal vi til at kigge efter Karlene. De holder af at pleje deres Magelighed og leve højt, medens vi søger at holde sammen paa vort, og det rimer sig jo ikke altid lige godt sammen. Vort Sind fyldes af Bekymringer for, at Ulve skal sønderrive et Føl eller en Kalv, eller at Tyve skal bestjæle os. Gaar man til Ro, kan man ikke sove af Frygt for, at Faarene skal ligge Lammene ihjel. Man staar op midt om Natten og sér efter. Næppe er man bleven beroliget paa dette Punkt, før man kommer til at spekulere paa, om Foderet nu ogsaa kan holde ud hele Vinteren. Dertil kom saa, at vi aldrig var enige. Naar han mente ét, mente jeg et andet; og Følgen var blot evindeligt Kiv og Strid.... Vi havde aldrig en lykkelig Time!«

»Og nu?«

»Nu snakker vi sammen i al Kærlighed og Fordragelighed, naar vi staar op. Vi har ikke noget at kives om, og Bekymringer kender vi heller ikke mere. Vi arbejder efter bedste Evne, for at Herren ikke skal lide

noget Tab, men tværtimod høste Fordel af os. Naar vi kommer ind fra Arbejdet, staar Maaltidet færdigt til os, og Kumyss mangler det aldrig paa. Er det koldt, varmer vi os ved Ovnen og trækker i Pelsen. Nu har vi ogsaa Tid til at tale sammen, til at tænke paa vore Sjæle og til at bede til Gud. I halvtredsindstyve Aar har vi søgt Lykken; men først nu har vi fundet den.«

Gæsterne lo.

Iljass afbrød dem imidlertid og sagde:

»I skal ikke le, Brødre! Der er ikke Tale om en Spøg, men om det menneskelige Liv. Det var naragtigt af os — min Kone og jeg — at vi græd over Tabet af vor Rigdom. Nu har Gud imidlertid aabenbaret os Sandheden. Det er ikke for Morskabs Skyld, men til Gavn for Eders Sjæle, at vi har delagtiggjort Eder i den.«

»Det er fuldstændig rigtigt,« sagde nu Mulla'en. »Iljass har talt Sandhed. Saadan hedder det ogsaa i den hellige Skrift.«

Gæsterne lo ikke mere, men faldt hen i dybe Tanker.

INDHOLD

	Side
Tosse-Ivan	3
To Husarer	44
En Markørs Erindringer . . .	124
Iljass.	149

FORLAGSKOMPAGNIETS

STANDBØGER

000000 90 ØRE I PRAGTBIND 000000

H. SIENKIEMTZ: Quo vadis? Fra Kejser Neros Tid. I—II. Bind.

L. TOLSTOI: Opstandelse. I—II. Bind.

ALPH. DAUDET: Landflygtige Monarker.

JUL. VERNE: Czarens Kurér.

B. v. SUTTNER: Ned med Vaabnene!

MARK TWAIN: Huck Finns Hændelser.

FRITZ REUTER: Fra Napoleonstiden og andre Fortællinger.

LEO HOLBERG: Den danske Skueplads. Komedier i Udvalg. Med mange Helsides-Billeder af Prof. Wilh. Rosenstand.

00000000

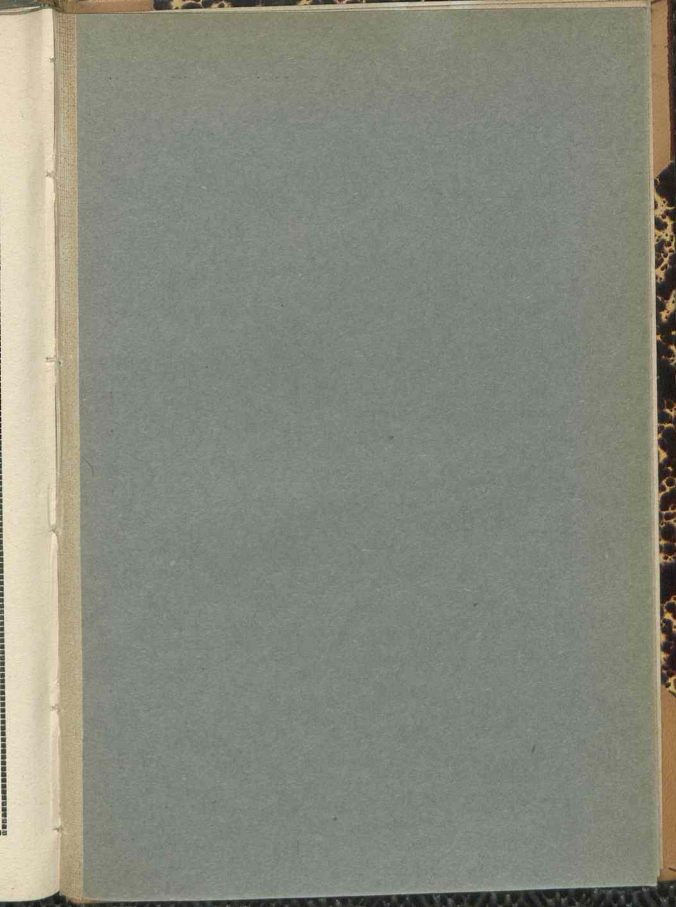
AARETS RECORDBØGER

000000 60 ØRE I PRAGTBIND 000000

L. TOLSTOI: Tosse-Ivan og andre Fortællinger.

ERKMANN CHATRIAN: En Rekrut fra Napoleons-tiden.

EMILE ZOLA: Magdalene. (Dansk Udgave.)

De bedste og billigste Bøger i Litteraturen.

FORLAGSKOMPAGNIETS

STANDARDBØGER

□□□□□ 90 ØRE I PRAGTBIND □□□□□

H. SIENKIEWICZ: Quo vadis? Fra Kejser Neros
Tid. I—II. Bind.

L. TOLSTOI: Opstandelse. I—II. Bind.

ALPH. DAUDET: Landflygtige Monarker.

JUL. VERNE: Czarens Kurér.

B. v. SUTTNER: Ned med Vaabnene!

MARK TWAIN: Huck Finns Hændelser.

FRITZ REUTER: Fra Napoleonstiden og andre
Fortællinger.

LUDV. HOLBERG: Den danske Skueplads. Kome-
dier i Udvalg. Med mange Helsides-Billeder
af Prof. Wilh. Rosenstand.

□□□□□□□

FORLAGSKOMPAGNIETS

RECORDBØGER

□□□□□ 60 ØRE I PRAGTBIND □□□□□

— Heftet 40 Øre —

L. TOLSTOI: Tosse-Ivan og andre Fortællinger.

ERKMANN-CHATRIAN: En Rekrut fra Napoleons-
tiden.

EMILE ZOLA: Magdalene. (Første danske Udgave.)

De bedste og billigste Bøger i Litteraturen.

De bedste og billigste Bøger i Litteraturen.

